THE

BRAHMA SOOTRA VARTHIKAM

CALLED

"KANṬHAMṚTAM"

OF

SRI NILAKANṬHA THIRṬHA.

ശ്രീ നീലകണ്ഠതീർത്ഥരാൽ

ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട

'കണ്ഠാമൃതം'

എന്ന

ശാരീരകബ്രഹ്മമീമാംസാ

ഭാഷാവാൎത്തികം.

ERNAKULAM.

PRINTED AT THE VIDYA VILASUM PRESS.

1906.

FG 116
Scan Date
Scan By
www.facts.ae
Facts

ശുദ്ധം.

വശം	വരി	
൨	൧൧	ദൌഃഷ്ട്യം.
൩	൪	ജ്ഞീവാഃനം.
,,	൭	പ്രക്രുതിഃ.
൪	൬	മാഃയം.
൧൦	൧൮	ഹൃഃദയേ.
൧൨	൬	തിന്നൊ.
ടീകാ	൨	വേദത്തിൽ.
൧൩	൬	ഗൌഃതമം.
൧൮	൧൦	പ്രക്രുഃതി.
൧൯	൯	ഉഃഷ്ണം.
൨൧	൧൪	കേടെന്നു.
൨൨	൧൮	ധീയപ്പെട്ടി.
൨൩	൯	ജ്ഞീവം.
൨൮	൨	സ്വൃമേതിട്ടന്നി
ടി	൭	ദീർഘമാ
൨൪	൧൫	യെന്നി.
൨൯	൧൧	ന്നില്ലൊ.
൨൭	൧൨	വിശേഷം.

വശം.	വരി.	
൧൭	൰൬	ചെത്തീ.
൧൯	൯	ഇമ്മാട്ടാം.
൩൪	൪	ലൃമോണം.
ടി	൰൩	ശ്രുതിയായാൽ.
൩൫	൨	സൌമ്യകഷ്ട്ടാ.
൪൩	ടി൩	ക്രുത്സ്നം.
൪൭	൰൪	വിൻ.
൫൨	൰൭	ലാ.ദ്ദികം.
ടി	൰൯	തെിവ്വം.
൫൪	൫	മോതീതി.
൫൫	൪	ആശ്രയ.
൫൯	൰൪	ബടശ്വം.
൬൭	൫	വിഹിതം.
൬൬	൪	പ്രാണൻ.
൭൯	൯	ചുത്തിക്കേ.
൱൦	൰൪	കാട്ടു.
൱൨	൪	വാമിതാ.

വിജ്ഞാപനം.

———:o:———

അഖിലപ്രാണിജാതത്താലും വിശിഷ്യ മനുഷ്യരാലും ഏകരൂപേണ ഈപ്സിതമായിരിക്കുന്ന വിഷയാനന്ദം വിദ്യാനന്ദം മുതലാസ്ഥ പുരുഷാർത്ഥ വർഗ്ഗത്തിൽ തുരീയമായിരിക്കുന്ന കൈവല്യത്തിലുള്ള ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിന്റെ അംശഭൂതവും ഈ വക പരിച്ഛിന്നാനന്ദം അതാതിച്ഛയുടെ ഉപരമാവസ്ഥയിൽ വൃത്തി അന്തർമ്മുഖപ്പെട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്നതും മുഖ്യമായ ബ്രഹ്മാനന്ദമല്ലെങ്കിൽ നിജാനന്ദം ജീവന്മുക്തി വിദേഹ മുക്തികളിൽ വൃത്തിനിരോധവശത്താൽ സഹജാദിസമാധി വഴിയായി അനുഭവിക്കപ്പെടുന്നതും ഗുരുവേദാന്താനുഗ്രഹൈകലഭ്യവും ആകുന്നു എന്നതു ശ്രുതിസ്മൃതീതിഹാസാദികളിൽ ഒട്ടും തന്നെ അപ്രസിദ്ധമല്ലാ. പ്രസ്തുതപരമാനന്ദത്തെ അടയുന്നതിന്നു സോപാനരൂപമായി അനേകവിധ പദ്ധതികൾ ഉള്ളവയിൽ സദ്യോമുക്തി ഫലത്വം ഹേതുവായിട്ടു വേദാന്തത്തിനുതന്നെ ശ്രൈഷ്ഠ്യമുള്ളതും അതിലും പ്രസ്ഥാനത്രയമെന്ന ഗീതോപനിഷൽ സൂത്രഭാഷ്യങ്ങൾക്കും അതിലും ശ്രുത്യന്താർത്ഥവ്യക്തിചികീർഷയാൽ ശാരീരകമീമാംസയെന്നാ ബ്ര

ഷമീമാംസയെന്നോ അഥവാവേദാന്തദശ്ശനമെന്നോ പ്രസിദ്ധ നാമം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മ സൂത്രങ്ങൾക്കും സിദ്ധവും ആകുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള ൫൫൫ സൂത്രങ്ങളും സമന്വയാവിരോധ സാധനമുക്തി നിരൂപണങ്ങളെന്ന നാലദ്ധ്യായങ്ങളും ഏകൈകാദ്ധ്യായത്തിലും ൪വീതം ക്രമമായി സ്പഷ്ടബ്രഹ്മലിംഗശ്രുതി സമന്വയം ൧; ഉപാസ്യബ്രഹ്മവാചകാസ്പഷ്ടബ്രഹ്മഗമകശ്രുതിസമന്വയം ൨; ജ്ഞേയബ്രഹ്മപ്രതിപാദകാസ്പഷ്ടശ്രുതിസമന്വയം ൩; അവ്യക്താദി സന്ദിഗ്ദ്ധപദസമന്വയം ൪; വേദാന്ത സമന്വയ വിരോധ പരിഹാരം ൫; സാംഖ്യാദിമതദൌഷ്ട്യപ്രദശ്ശനം ൬; പഞ്ചമഹാഭൂതജീവശ്രുതികളുടെ വിരോധപരിഹാരം ൭; ലിംഗശരീരശ്രുതി വിരോധ പരിഹാരം ൮; ജീവഗത്യാഗതിവൈരാഗ്യനിരൂപണം ൯; ത്ത്വം പദാത്ഥശോധനം ൧൦; പരാപരബ്രഹ്മ വിദ്യാഗുണോപസംഹാരം ൧൧; നിഗ്ഗുണവിദ്യയുടെ അന്തരങ്ഗ ബഹിരങ്ഗ സാധനനിരൂപണം ൧൨; ജീവന്മുക്തിനിരൂപണം ൧൩; ഉൽക്രാന്തിഗതിനിരൂപണം ൧൪; സഗുണോപാസകന്മാക്കു ദേവയാന മാഗ്ഗപ്രതിപാദനം ൧൫; ബ്രഹ്മപ്രാപ്തി-ബ്രഹ്മലോകസ്ഥിതിനിരൂപണം ൧൬; എന്നപതിനാറുപാദങ്ങളും അടങ്ങിയവേദാന്ത ശിരോലംകാര രത്നമായ ഈ

ഗ്രന്ഥം പരോപകാരാൎത്ഥമായിട്ടു ഭഗവാൻ വ്യാസമഹൎഷി ജന്മസിദ്ധനായ തന്റെ പുത്രനെ നിമിത്തമാക്കി ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ പാരായണയോഗ്യതാദേശഭാഷാഭിമാനം മുതലായതുകൊണ്ടു ആംഗ്ലേയാദീതരഭാഷകളിലെന്നപോലെ ഈ പുസ്തകരത്നത്തെ യഥാശക്തി ഭാഷാഖ്യാപദ്യത്തിൽ രചിച്ചു ബ്രഹ്മവിന്നികഷോപലങ്ങളുടെ സമക്ഷം സമൎപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. സന്തഃപ്രമാണമിതി.

ഗ്രന്ഥകൎത്താ.

ഓം

ബ്രഹ്മമീമാംസാഭാഷാവൃത്തി.

ഹരിഃ=ഹയഗജവദനാംഹരന്മാർ ദയയൊടു ശിവയും വിരിഞ്ചിവല്ലഭയും- ശാരീരകമീമാംസാഭാഷാവിവൃതിയിലിതിൽ തുണയ്ക്കേണം=ആകാശവായുവഹ്ന്യംബ്വന്നങ്ങളെതിൽ ചരട്ടുപാമ്പൊപ്പം- ഉണ്ടാം തന്തിരുവടിയാം കുമാര സംജ്ഞം സ്മരിപ്പുചിത്തത്തു ഞാൻ=മം (൨) ॥

സാധനചതുഷ്ടയം വന്നതിന്നു മേൽ ബ്രഹ്മവസ്തുവേ അറിവാൻ- ഇച്ഛയുണ്ടാകേണം വേദം സത്യാനൃതങ്ങൾ കാട്ടുകയാൽ ൧—ജന്മസ്ഥിതിലയമെതിൽ നിന്നിജ്ജീവജഗത്തുകൾക്കുദിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മമതാണൊന്നൊന്നല്ലഗോചരാദികൾ മൂലമാവുകയാൽ= അല്ലെങ്കില്ലക്കുതൊട്ടവയാതൊന്നറിവാൻ നിമിത്തമെന്നതിനാൽ- ബ്രഹ്മമതുതന്നെ ൨വേദാവസാനജ (ഗ)ം വാക്യമാകവേയതിനെ (൨—൩)—ഷഷ്ഡ്വിധലിംഗത്താലും ചൊൽവാൻ താല്പര്യമൊത്ത

---

൧. സത്യമായും മിഥ്യയായും ഇരിക്കുന്ന ചിജ്ജഡങ്ങളെ അറിയിക്കയാൽ. ൨. വേദാന്തത്തിലുള്ള സാമാന്യ വിശേഷവചനം, ൩. ഉപക്രമോപസംഹാരം—; പ്രകരണാരംഭത്തിലെ അർത്ഥംതന്നെ പാരൌവ്

താകയിനാൽ- ഈക്ഷിച്ചസൃഷ്ടിചെയ്യുന്നതിനാലം ല്ലാ, ജഡപ്രകൃതിഹേതു—ഈക്ഷണമുപചാരത്താൽ പ്രധാനമതിനെന്നുവന്നുകൂടാ- സത്തീക്ഷിച്ച ഹ മച്ചെന്നതുതൊട്ടതിചാത്മവാക്യ കേൾക്കകയാൽ— ആയാത്മാവിയാകുന്നെന്നോടം സത്യവസ്തുനിഷ്ഠ നായ്- മുക്ത്യുപദേശാലപ്പോലു പേക്ഷ്യവാക്കുത്തി ലെത്തിടാസ്സയിനാൽ—പരമാത്മാവിൽതന്നേ ജീവേ ശലയം ശ്രുവികയാൽ മേലും- വേദാന്തേ ചേതന കാരണത്വമൊപ്പം വരുന്നഹേതുവിനാൽ- സർവ്വ ജ്ഞേശ്വരനാണോ സകലജഗന്മൂലമെന്നു നന്നായി- ശ്വേതാശ്വതരേ കേൾക്കകയെന്നിവയാൽ ബ്രഹ്മ, കാരണം, നൊന്ന്യൽ-രു—൫-ബഹുവാസ്സുികം യാൽ ശ്രുതിയാനന്ദം ബ്രഹ്മമെന്നു മുതലായി- ആ നന്ദമയൻപരനാം വികാരമർത്ഥം മയത്തിനെന്നാ കിൽ- അങ്ങിനെയല്ലാബാഹുല്യാർത്ഥത്തിൽ മയപ്ര

സാനികൾ ;) അഭ്യാസം—: ഒരേ നിശ്ചയത്തോടെ അനേകയുക്തിക ളാൽ അദ്വയ ബ്രഹ്മത്തെ പറക ;) അപൂർവ്വത—: ഉപനിഷന്മാത്രത്താ ലറിയാമെന്നതു ;) ഫലം—: അനർത്ഥനിവൃത്തിയും ആനന്ദ പ്രാപ്തിയും ജ്ഞാനഫലമെന്നതു ;) അർത്ഥവാദം—: ഭേദനിന്ദയും അഭേദസ്തുതിയും ;) ഉപപത്തി—: പ്രതിപാദിക്കുന്ന അദ്വൈതാർത്ഥത്തിന്നനുകൂലമായ ദൃഷ്ടാ ന്തം എന്നതു ; ഇവ ലിംഗങ്ങൾക്കം—॥

൧. സത്യമായ കാരണവസ്തുധ്യാനപരനായിട്ടു. ൨. ത്യാഗോപര ശ്യ പറയുന്നവാക്യ. ൩. ബ്രഹ്മം കാരണം- വേറൊന്നുമല്ല, ൪, വി

യോഗമുള്ളതിനാൽ- ഇവനാനന്ദിപ്പിക്കുന്നെ ന്നു ന്ന്യാനന്ദഹേതുവചനാച്ച- സത്യംജ്ഞാനമനന്തം ബ്രഹ്മേതിഹി തൈത്തിരീയമന്ത്രഗതം- ബ്രഹ്മംചൊല്ലപ്പെട്ടതു ൩സാംസാരികജീവനല്ലയോഗ്യതയാൽ ൪- മേലും ശ്രുതിയോതുകയാൽ ൫ജീവാവന്ദമയർഭിന്നമായിട്ടു- ആനന്ദമയൻ സംസാരിയല്ലജൻതാൻ സ, ൬സ്രഷ്ടികാമനായാൽ- ൭ല്പ മന്മിതിഗോചര യായ്ജഡയാം പ്രകൃതി, പരങ്കലേതന്നെ- ൮പ്ര തിബദ്ധനായ ജീവനൈക്യം ബോധിച്ചിടുന്നുശാസ്ത്ര മിഹ—സ—അക്ഷ്യാദിത്യാന്തർഗ്ഗത മോക്ഷനേരം പ രേശപരൻതന്നെ- ശ്രുതികളിലവന്നു ൯ദാഖ്യാമുത ലാം ധർമ്മോപദേശമുള്ളതിനാൽ- അന്തർയ്യാമിബ്രാഹ്മണമതിലാദിത്യാഭിമാനിജീവനിലും- വേറായന്തർയ്യാമി കാണുന്നതിനാലുമീശപരൻതന്നേ-൧൦-ഛാന്ദോഗ്യാദിയിലാകാശ ശബ്ദവാച്യ്യ പരാപരബ്രഹ്മം- എല്ലാമതിൽനിന്നുണ്ടായെന്നുള്ളാത്മാവ ബോധക

കാരമെന്ന അർത്ഥത്തിലാണുമയ (ട്) പ്രയോഗമെങ്കിൽ. ൩. അന്യരുടെ ആനന്ദത്തിനു കാരണമെന്നു പറയുന്നതിനാലും. ൪. സംസാരിയായ ജീവനല്ല. ൫. ജീവനും ആനന്ദമയനും.

൬. സോകാമയതയെന്ന മന്ത്രത്തിൽ ആനന്ദമയൻ കാമയിതാവെന്നു പറയുന്നതിനാലെന്നുസാരം. ൭. അനുമാനം. ൮. തന്റെ സാക്ഷാൽ പജ്ഞനായജീവന്നു. ൯. പാപാദിയിൽനിന്നും മേൽനില്പുകയാൽ 'തസ്യ ഉദിതിനാമ' എന്ന വാക്യത്തിൽ 'ഉദ്' എന്ന പേർ മുതലായുള്ള ധർമ്മങ്ങ

ശ്രുതിയാൽ-൫-അതിനാൽ പ്രാണൻതാനും പരമാത്മാവാമതിന്റെറയറിയിപ്പാൽ- പ്രാണന്റെറ പ്രാണമീ ൧സത്താസ്ഫുരണപ്രദാത്മവാഗ് ബലത്താൽ- ൻ- ൨ഛാന്ദോഗ്യത്തിൽ ജ്യോതിർദ്ദീപിക്കുന്നെന്നടം പരബ്രഹ്മം- ജ്യോതിഃപദാർത്ഥ മതിനടെപാദംഭൂതം, ൩ത്രിപാദസ്യാമൃതം- എന്നായ് ശ്രുതിനാല്പാദ ബ്രഹ്മത്തെച്ചൊല്ലിടുന്നതിന്മൂലം- ഛന്ദസ്സോത്തുകകൊണ്ടങ്ങിനെയല്ലെന്നാകിലില്ലദോഷം കേൾ- ൪വിദുഷാം ചിത്തസമർപ്പണ മന്ത്രപരങ്ങൾ പറഞ്ഞറിഞ്ഞിടലാൽ- പത്രതാദിപാദവചനാച്ചേർച്ചയിനാൽ തന്നെയും പരാത്മാവാം- ശ്രുതിയിൽദ്ദ്യോവീന്നപരം പിന്നിപ്പോൽദ്ദ്യോവിലെന്ന മുപദേശം- ഭേദിക്കുകയാലല്ലെന്നാകിലതല്ലിരു പുറത്തുമവിരോധാൽ- ൫- പ്രാണോസ്മിയെന്നു കൌഷീതകിയിൽകേൾക്കുന്നതും പരാത്മാവാം- ബ്രഹ്മപ്രതിപാദകമായ്തീരുകയാൽ മുമ്പുപിമ്പുനോക്കുമ്പോൾ- വക്താവാമിന്ദ്രാത്മോപദേശമതിനാലിതല്ല പര' മെങ്കിൽ- ഇതിലദ്ധ്യാത്മക

മുടെ പ്രതിപാദനമുള്ളകാരണത്താൽ. ൧. സത്താസ്ഫൂർത്തിപ്രദമായ ആത്മപ്രതിപാദക വാക്യത്താൽ. ൩. ചരാചരപ്രപഞ്ചം. ൭. നിത്യമുക്തമായിരിക്കുന്ന മൂന്നു പാദം പ്രപഞ്ചാതീതമെന്നർത്ഥം.

൫. ജ്ഞാനികൾക്കു. ൬. പാദോസ്യ വിശ്വാഭൂതാനി എന്നതന്റെറ യോജിപ്പുകൊണ്ടും.

സംബന്ധാധിക്യത്താൽ പരാല്പരംതന്നേ. ശാസ്ത്ര൫ ദൃശാവാമദേവനെന്നപോൽ തന്നെയോൎത്തുചൊന്നി ന്ദ്രൻ. ജീവൻ മുഖ്യപ്രാണൻ രണ്ടെയുമറിയിച്ചിടുന്ന വാക്യകളാൽ. ആത്മാവല്ലെന്നാകില്ലേവം മുവ്വിധമു൬ പാസ്തിയാവുകയാൽ. വൃത്ത്യാ ശ്രോതനിമിത്തം താനമതിങ്ങൊക്കമൊക്കെയാത്മാതാൻ. ൧൧. ഹരിഃ. ൧-ാമദ്ധ്യായത്തിൽ വ്യക്തബ്രഹ്മഗമകശ്രുതി സമ൯ ന്വയമെന്ന ഒന്നാംപാദം തീൎന്നു.

ഹരിഃ—വേദാന്തങ്ങളിലൊക്കെ പ്രസിദ്ധമായ ചൊൽകയാൽ പരബ്രഹ്മംതന്നെ ൧മനോമയതാദി കളാം ധൎമ്മത്താലു ൨ഉപാസ്യമെന്നറിക. ആത്മാവ൩ പഹതപാപ്മാ വെന്നതുപോൽ സത്യകാമനെ ന്നും മേൽ. പറവാനിഷ്ടപ്പെട്ടോരു ഗുണങ്ങൾ ചേരു ന്നമൂലമാണുപരം. യോഗ്യതയില്ലാഴികയാൽ ശരീര ഭവനായ ജീവനല്ലദ്ദേഹം. ഞാനൊട്ടുവതിനെയട ഞ്ഞിടുമെന്നേടംകൎമ്മകൎത്തൃവചനാലും. പുരുഷ' ഇ തിശതപഥ ബ്രാഹ്മണശബ്ദ വിശേഷമൂലവും പര നാം. ഈശ്വരനെല്ലാഭൂതങ്ങടെ ഹൃദ്ദേശത്തിലെന്ന

---

൨. ദൃഷ്ടിയാൽ. ൩. ഉപാസ്തി-ഉപാസന. ൪. ആശ്രിതത്വം-(അംഗീകാരം) മൂലമായിട്ടു. ൫. ചേഷ്ട.

൬. മനോമയത്വാദി. ൭. ഉപാസിപ്പാൻ യോഗ്യം. ൮. പാപമറ്റവൻ.

യുരുള്ളാലും- ഈയാത്മാവെന്നതു ഹൃദയേയെന്നല്പമാ
യ ൧നിലയത്വാൽ- മേല്പ ൨മണീയസ്ത്വവചോബല
ത്തിനാൽതാനമല്ല, പരനെങ്കിൽ- തെററില്ലാകാശമ
ബഹുവിധമായ്ചൊൽകപ്പെടുന്നപോൽ ൩ഹൃദയേ-
അന്വേഷിച്ചറിതൽ വേണ്ടുവതാൽ പരനാണുതാ
നെന്നുദ്ധമോക്ക- ഒരു ദേഹത്തിലിരിപ്പാൽസം ൪ഭോ
ഗപ്രാപ്തിയെന്നുമവനെങ്കിൽ- ഇല്ലൊരുവൻസാക്ഷ്യ
പരൻഭോക്താവെന്നുള്ളൊരീവിശേഷത്താൽ- ൧-ബ്ര
ഹ്മക്ഷത്രാദിജഗ ൫ദോദനമെവനെന്ന കാഠകശ്രു
തിയിൽ- അത്താചരമാത്മാസ്ഥാവരജംഗമ ൧സം
ഗ്രഹാൽ പ്രകരണാലും-൨-കഠവല്ലിയി ൨ല്പതപാന
സ്ഥലത്തു ഹൃൽഗുഹയിലേറിയുള്ളിരുവർ ൩ജീവപരർ
തന്നെ പരനിൽ ഛത്രിന്ന്യായേന ൪പാനമുപചാ
രാൽ- ഇരുവരുടെ ൫മന്തൃമന്തവ്യഭേദമാകിയ വിശേ
ഷണത്താലും- ഇശ്രുതിവാക്യാൽ രണ്ടും ജീവപരാ
ത്മാക്കളാണെന്നുനിജം-൩-അക്ഷ്യന്തര പുരുഷൻ
വിജ്ഞാനാത്മാവല്ലദേവതാത്മാവും- അക്ഷ്യധി൬ ക

---

൧. സ്ഥാനതയാൽ- (നിധത്വാൽ). ൨. ഏററവും അണപ്രാ
യമെന്നുള്ളനിമിത്തവും. ൩. ഹൃദയത്തിൽ. ൪. വിഷയാനുഭൂതിവരുമെങ്കിൽ.
൫. ഓദനം- അന്നം (ഭക്ഷണസാധനം).

൧. ഭക്ഷണാൽ. ൨. 'ഋതംപിബന്തൌ' എന്ന മന്ത്രത്തിൽ,
൩. ജീവനും പരമാത്മാവും, ൪. കർമ്മഫലാനുഭവം. ൫. ധ്യാതാവെ
ന്നും ധ്യാനിക്കപ്പെടേണ്ടുവനെന്നും ഭേദമായിട്ടു. ൬. അധികരണം.

ണനന്മല്ലതു പരനാണാത്മത്വമങ്ങുചേരുകയാൽ-൧ ഉപലബ്ധിസ്ഥാനം നാമാദിപറഞ്ഞിട്ടുകമ്മലവും ബ്രഹ്മം- ആനന്ദ വിശിഷ്ടമതാസ്സുറകപ്പെട്ടിടിനാകാരണത്താലും- ശ്രുതമായിട്ടുരഹസ്യം ബോധിച്ചുള്ളോ പത്മവിത്തിനുത്തരമാം- മാർഗ്ഗച്ചൊല്ലാലും പരനസ്ഥിരതയിനാൽ വരാഞ്ഞുമല്ലന്ന്യൻ- ൻ-അധിദൈവാദിയിലന്തർയ്യാമി പരൻ തന്നെയാംയമയിതൃത്വം- ആകംധർമ്മമവങ്കൽ ചേരുവതാസ്സ്യവഹരിച്ച കാണുകയാൽ- ദ്രഷ്ടൃത്വാദിച്ചൊല്ലിപ്പോഴികയാൽ പ്രകൃതിയല്ലജീവനത്തും- മാദ്ധ്യന്ദിനകാണ്വന്മാരുകളതുവേറായി പഠിച്ചുകാണുകയാൽ-൩-ഈശപരനാകുൻമദൃശ്യത്വാദിഗുണംചേന്നഭൂതയോനിയറി- യഃസർവ്വജ്ഞൻ സർവ്വവിദിതിവേദത്തിൽ പരന്റെ ധർമ്മോക്ത്യാ- മുണ്ഡകമന്ത്രത്തിൽ വിശേഷിച്ചോത്താലും പ്രധാനജീവർന്നഹി- സർവ്വവികാരാത്മകമാം രൂപന്യാസാലുമല്ലിതു പരൻതാൻ-൯-വൈശ്വാനരന്റെ മൂർദ്ധാവെന്നായ് ഛന്ദോഗർ ചൊൽവതു പരാത്മാ- സാധാരണശബ്ദങ്ങളിൽ വിശേഷമുള്ളതുനിമിത്തമായറികം

ആധാരം. ൧. കണ്ടെത്താവുന്നേടം. ൨. സഗുണജ്ഞാനികൾ ഉത്തരായണമാർഗ്ഗം പറയുന്നതിനാലും, ൻ, 'യത്തദദ്രേശ്യമഗ്രാഹ്യ' മെന്നുതുടങ്ങിയ,

൪. പ്രകൃതിയും ജീവനും അല്ല. ൫, രൂപംപ്രതിപാദിക്കലാലും (കാണിക്കയാലും), ൬. മന്ത്രദ്രഷ്ടാക്കൾ.

ഷ്യവനാഗ്നിമുഖമിതെന്നായ് സ്മരിച്ചിട്ടുംരൂപമീശപ
രമാക്കി- വൈശ്വാനരശബ്ദത്തെ അറിയിച്ചീടുന്നി
തെന്നഹേതുവിനാൽ- ശബ്ദാദികളാലുള്ളിൽ പ്രതി
ഷ്ഠിതത്വാലുമല്ല ‹പരനെങ്കിൽ›- അല്ലേവം ജാഠര
വൈശ്വാനരനിൽ ബ്രഹ്മദൃഷ്ടിചൊല്ലുകയാൽ- അ
ല്ലെങ്കിൽ ൧ജാഠരവഹ്ന്യുപാധിയാം ബ്രഹ്മമോതിടു
ന്നതിനാൽ- അന്ന്യനിലൊക്കാഴികയാൽ മൂർദ്ധൈവ
വേത്യാദിവേദവാക്യമത്ര്- വാജസനേയികളിവനെപ്പു
രുഷവിധം ചോലുമുണ്ടുരയ്ക്കുന്നും ഇക്കാരണങ്ങളാ
ലത്ര ൨ദേവതഭൂതാഗ്നിരണ്ടുമല്ല, പരൻ- നിരുപാധി
കനാംവൈശ്വാനര ൩നവിരോധാത്തുജൈമിനിമത
ത്തിൽ- സർവ്വാത്മാവൈശ്വാനരനത്ഭം ൪പ്രാദേശ
വാക്യ് ൫പ്രകാശവഴി- എന്നാശ്മരഥ്യർ, ബാദരി ൬
പിടിയൊത്തമനം ഗണിക്കയാലോതീ- പ്രാദേശമാ
ത്രനെന്നായ് ജൈമിനി ൭സമ്പത്തിമൂലമെന്നും
‹മേൽ- ശ്രുതിദർശിക്കുന്നിതുപോൽ› തന്നേജാബാല
കാഖ്യരിതിനെത്താൻ- ചൊല്ലീടുന്നതിനാലും വൈ
ശ്വാനരനായതപ്പരാത്മാവേ-൭-ഓം.

---

൧. ഇതരാഗ്ന്യുപാധികമായ ബ്രഹ്മം. ൨. ആദിത്യാദിദേവതയും ഭൂതാഗ്നിയും. ൩. വിരോധമില്ലാത്തതുകൊണ്ടുതന്നെ. ൪. പ്രാദേശമാത്രച്ചൊല്ലു. ൫. വെളിപ്പെടൽ (അപേക്ഷിച്ച) മാത്രമായി.

൬. തള്ളവിരലും ചൂണ്ടാണിയും ചേർത്തുപിടിച്ച പിടിപ്രമാണമായ മനസ്സ് (ഗണിക്കയാൽ പ്രാദേശമാത്രമെന്നുപറഞ്ഞു). ൭. സമ്പന്നം

ഉപാസ്യബ്രഹ്മവാചികളായ അസ്പഷ്ടശ്രുതികളുടെ യോജിപ്പെന്ന ൨-ാംപാദം. തീൎന്നു.

ഹരിഃ- ഏവനിൽദ്യോഭൂവാദികളാം തന്നേ കല്പിതങ്ങളെന്നുള്ള- മുണ്ഡകവാക്യോക്ത ദ്യുഭ്വാദ്യാധാരം ബ്രഹ്മമാത്മശബ്ദത്താൽ, മുക്തന്മാരാൽ പ്രാപ്യമതെന്നുപനിഷദുക്തിമൂലവും പരനാം- അപ്പോൾ പ്രധാനമാശ്രയ മതുചൊല്ലും ശബ്ദമില്ലയെന്നതിനാൽ- ശ്രുതിതന്നിലാത്മശബ്ദം സൎവ്വജ്ഞശപരമാംത ഭേദയതനാം- വിജ്ഞാനാത്മാവല്ലാജ്ഞേയജ്ഞാതൃതഭേദവചനാലും ൬സമവിജ്ഞാനശ്രുതി. പരമാത്മപ്രകരണമതാകകൊണ്ടിട്ടും ൭ഇതുകഴവെന്നാതൊൻ൮ ഉദാസ്യസ്ഥിതിജീവാശനങ്ങൾതന്നാലും. ൧൦- ൧൧ഭൂമാതേചവിജിജ്ഞാസിതവ്യനെന്നുള്ളിടത്തു ഭൂമാവു- പരനാം സുഷുപ്തിസംജ്ഞപ്രാണ (ജ്ഞ) നിൽനിന്നും പ്രധാനമായിട്ട്- ഉപദേശിക്കയാലും. ഭൂമാവിൽ സുപ്രസിദ്ധഗുണജാതം- പരമാത്മാവിൽ

---

൩൦. ൩. ഭൂവോകാദ്ദ്യലോകാദ്യങ്ങളുടെ ആധാരം. ൪. പ്രകൃതി (സത്വരജസ്തമസ്സുകളുടെ സാമ്യാവസ്ഥാ) ൫. ആധാരം. ൬. സൎവ്വം- സൎവ്വം. ൭. 'ദ്വാസുപൎണ്ണാസയുജാ' എന്ന മന്ത്രത്തിൽ. ൮. ആത്മാവിന്റെ ഉദാസീനസ്ഥിതിയും ജീവന്റെ ഫലാനുഭവവും മൂലമായിട്ടെന്നു സാരം. ൯. ഭൂമാവുതന്നേ അറിയപ്പെടേണ്ടുവൻ.

൧. സംപ്രസാദൻപ്രാണനെന്നു ഭാഷ്യാദികളിലും പ്രാജ്ഞനെന്നു [illegible] വൃത്തിമുതലായതിലും കാണുന്നു. സുഷുപ്തികാണി

ചേരുകകൊണ്ടും പരനാണതെന്നുക്തമാവു്-൧-ആരുണികേ-
മാരിപ്രോക്തപ്രോതമിതെന്നുള്ളതിന്നു ഗാൎഗ്ഗിയോടാ
യ്- ബൃഹദാരണ്യത്തിലതാ അക്ഷരമെന്നായയാജ്ഞ
വൽക്യോക്തം- ബ്രഹ്മം, പൃഥിവിതുടങ്ങീട്ടാകാശാന്ത
ത്തിന്നടയധാരണയാൽ. ശ്രുതിപരമേശപരകൎമ്മമിയ
ക്ഷരശാസനമതിങ്കലിനചന്ദ്രർ- ധൃതരായ്നില്ക്കുന്നോ
ന്നുപനിഷത്തുചൊല്ലുകനിമിത്തമായിട്ടും- ബ്രഹ്മമൊ
ഴിച്ചന്യാക്ഷരനിവൃത്തിതന്നായു മക്ഷരം പരമേ-൩-
മുമ്മാത്രപ്രണവത്താൽ ധ്യാനിക്കുന്നോവനപ്പരം പു
രുഷം- ഇങ്ങിനെയുള്ളപ്രശ്നത്തിലൻ-൪-ഈക്ഷിദ്ധ്യാതവ്യംഉത്തൽ
പരം ബ്രഹ്മം- അവനീക്ഷിക്കുന്നുപരംപുരുഷം പുരി
ശയമിതെന്ന മേൽവചനാൽ- ഈക്ഷണവിഷയമ
ത്താമുരമോതമാവെച്ചൊല്ലിട്ടുന്ന ഹേതുവിനാൽ-൫-
ബ്രഹ്മാദിവ്യക്തികൾക്കിയോഗ്യദഹരത്തിലല്പമാംഗുഹ
യെ- ദഹരാകാശം ഛാന്ദോഗ്യകണ്ടത്തിട്ടുക വേ
ണ്ടതായിട്ടു്- കേട്ടതുപരനാം ബാഹ്യാകാശോപമ
തൊട്ടുമേൽ വരുന്നവയാം ബ്രഹ്മഗതിശ്രുതികളി
നാലതിനെകാണുന്ന ഗമകവാക്യതുചോൽ- ഇരു

പേരുമുള്ളു. അതിൽ ബലമായിട്ടശക്തിക്കയാൽ പ്രാണനും സുഷുപ്ത്യാദി
മാനിയാകയാൽ പ്രാജ്ഞനുമാകാമെന്നതിനാൽ രണ്ടുമൊക്കുന്നു. ൨. പര
വിധിക്കുന്നു. ൩. ധ്യാനിക്കപ്പെടേണ്ടതു. ൪. പ്രകാശിക്കുന്നതിനു യോ
ഗ്യമായ. ൫. ഛാന്ദോഗ്യശ്രുതിൽ. * ഇനചന്ദ്രർ-സൂൎയ്യചന്ദ്രന്മാർ.

൧, ബ്രഹ്മലോകമുണ്ടാകുന്ന ശ്രുതികളാൽ. ൨. ഗമകം- ബോധകം.

യാത്മാലോകാനാം സേതുർദ്ധൃതിയെന്നർത്ഥമിരിക്കുന്നേ
ടം. ധൃതിയാലും പരനാം ധാരണലക്ഷണമഹിമയ
വനിലുള്ളതിനാൽ. നാമ മാകൃതിനിർമ്മാതാ യാകാ
ശന്തന്നെയെന്നുചൊല്ലുമിടം. ആകാശവാക്പ്രസി
ദ്ധ്യാദഹരാകാശം പരാല്ലരന്തന്നേ. വാക്യാന്തരത്തി
ലപരാത്മാവിൻറെ വിചാരണാലിതവനെന്നാൽ; അ
പഹതപാപ്മത്വാദികളാം ധർമ്മങ്ങളുളവിയാ
ണ്ണു. ഉത്തരവാക്യാൽ ജീവനിവയെന്നാൽ൮ തൻ
സ്വരൂപമാനിവനേ. പൂർവ്വാവസ്ഥയപേക്ഷിച്ചാകു
ന്നതുള്ള ജീവവചനംകേൾ. അന്യാർത്ഥജീവചിന്താ
യിതീശപരമാവം ദൃഢമാപ്പുരുത്തുവതാം. അല്പശ്രുതി
യാലപരനിതെന്നാൽ കാണക്കൊണ്ടകസൂത്രോക്താ
ം. അതിനടെയനു (കരണത്താൽ) പ്രകാശാൽ പ്രാ
ജ്ഞനർന്നു സൂര്യാദ്യഭാസ്യമാം തേജഃ. മേലും ഭഗവ
ദ്ഗീതാ൧൦ നതദിതിതൊട്ടോരിവിവിധം രൂപം സം
ഖ്യംഗുഷ്ഠമാത്രപരിമിത പുരുഷൻ പരനാണുഭൂതഭ
വ്യത്തിൻ. ഈശാനനെന്ന ശബ്ദംനിമിത്തമായിപ്പു
രന്നുവപരിമിതിവാക്൧൨. ഹൃദയസ്ഥിതിയെയപേക്ഷി

---

൮. സീമ (അതിര). ൯ നാമരൂപങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നവൻ. ൧൦. നിത്യശുദ്ധസ്വരൂപമടഞ്ഞവനുതന്നെ. ൧൧. സൂര്യാദികളാൽ പ്രകാശിക്കപ്പെടാത്ത തേജസ്സ. ൧൨. നതദ്ഭാസയതേ സൂര്യഃ എന്നു തുടങ്ങിയ ശ്ലോകങ്ങളിൽ. ൧൩. പരിമാണം (അളവു).

ച്ചുള്ള ഹൃദയംമനുഷ്യരുടെയാകും. ശാസ്ത്രമവിശേഷരെ
ങ്കിലുമങ്ങുള്ള ൧ നരാധികാരിതാവഴിയായ്. ൨. ശ്രീഭഗ
വാൻ ബാദരായണനിവമ്മേലായദേവമുഖ്യർക്കും. ഹൃ
ദയമപേക്ഷിച്ച ചൃത്ഥിതവരവേ ശാസ്ത്രാധികാരമോ
ക്കുന്നു. ഋത്വിക്കുകൾ ചൊല്ലിന്നൻതൊട്ടവരുടെ ദേ
ഹമൊത്തിരിപ്പാലേ. കമ്മത്തിൽ വിരോധം വരുമെ
ന്നാലില്ലേക ദേവതാത്മാവിൻ. പലപലരൂപമട
ഞ്ഞിടൽ മഹിമാവിവരുടെയിതെന്നുകാണുകയാൽ.
ശബ്ദവിരോധമിതെന്നാലില്ലച്ചതിൽ നിണ്ണൊക്കെയു
ണ്ടവികുകയാൽ. പ്രത്യക്ഷശ്രുതിയാലും സ്മൃത്യനുമാ
നത്തിനാലുമേവമിത്. ഇക്കാരണത്തിനാൽതാൻറി
ത്ത്യതശബ്ദത്തിനുള്ളതായ്ക്കീന്. സമനാമരൂപഭാവം
നിമിത്തമായ്ചൊല്ലമന്ത്യകല്പത്തിൽ. ൪ ഉണരുംകാല
വ്യവഹൃതിപോലെ ശ്രുതിയാൽ തഥാസ്മൃതിയിനാ
ലും. ൫ മധുവിദ്യാദിയിലാദിത്യന്യാദിപ്പ്യ സേവ
യൊക്കാതെ. ചോദ്യകമൂലംജൈമിനിദേവനാക്ക ന
ധികാരമോക്കുന്നു. ആദിത്യാദിപദത്തിന ജ്യോതി
സ്സിൽ നൽപ്രയോഗമുള്ളതിനാൽ. താനുംവിദ്യയി
ല൬ ധികൃതിദേവന്മാക്കില്ലയെന്നു നന്നായി. ദേവരി

൧, മനുഷ്യാധികാരിത്വം. ൨, അത്ഥിത്വാദിയുണ്ടാകവേ. ൩, നാ
മത്തിൽനിന്നെന്നു ദ-ബ്ര-വ്ര- രണ്ട്യബ്രഹ്മമായ ദേഹത്തിൽനിന്നെന്നു
മതാന്തരം, ൪, ബോധിക്കുന്നകാലവ്യവഹാരം. ൫. ആദിത്യോദേവമ
ധുവെന്നു തുടങ്ങി ഛാന്ദോഗ്യത്തിൽ ചൊല്ലിയതിൽ, ൬, അധികാരം.

ച്ചാരറിയുന്നതു താനാമവനെന്നു വേദമോതുകയാൽ- വ്യാസഭഗവാനിവൎക്കുഭയവിദ്യാധികൃതിയുണ്ടുതാനെ ന്നാൻ-൨- തൻറിന്ദാശ്രവണത്താലുടിച്ച ജാനശ്രു തിക്കുശോകമത്രെ. സൂചിതംപ്പെട്ടിട്ടുന്നതിനൊട്ടരൈ കചൻെറ മുമ്പിലുപാടുകയാൽ- യൌഗികമാംജാന ശ്രുതിതങ്കൽ ശൂദ്രതയതല്ലപരമാൎത്ഥം- മേൽക്ഷത്രി യതൊഗതിയാൽ ചൈത്രരഥമാപ്യനൊടുചേരുമായാ ളാൽ- സംസ്കാരവിചാരാലും മേലതിവൎക്കില്ലയെന്നു ചൊല്ലാലും. ശൂദ്രതാഭാവമതിന്നാറപ്പിനായ് ഗൌത മെമൻെറതൊഴിലാലും- ശ്രവണാദ്ധ്യയനാൎത്ഥങ്ങടെ നിഷേധനാൽ സ്മൃതിയിനാലുമാകാതെ- ജാനശ്രുതി യല്ലന്ത്യൻശൂദ്രനംവിദുരാദികൾപോൽ സ്മൃതിജ്ഞം ൧.൩.൩൮.- വാക്യാൎത്ഥചിന്തയാരംഭിച്ചതുചെയ്യുന്നതിൎത്ഥധികൃ തിയെ- കഠിദംശ്രുതിയിൽപ്രാണൻറെ പരമെന്നുല്ലാലോ കമ്പം നടത്തുകയാൽ.൩൯.ഇജ്ജീവൻ ദേഹാൽനാൽ ജ്യോതിസ്സുയരുന്നുവെന്നുചൊല്ലുമിടം- ജ്യോതിസ്സു പരബ്രഹ്മംതന്നേ പലമന്ത്രദൎശനാംമൂലം-൪൦- ആകാ ശംതാൻനാമാകൃതിനിൎമ്മാതാവിതെന്നുമാകാശം- പ

൧. ശോകത്തൊടെ, അധികാരവിഷയമായുള്ള വിപ്രതിപത്തിഗ്ര ന്ഥ്യയല്ലെന്നുകാണിക്കുന്നതായാൽ ഗ്രന്ഥംവിരിവാകുമെന്നുഭയന്നും വി ചാരശാലികൾ സ്വയമൂന്നയിക്കുമെന്നുവച്ചുമുപേക്ഷിക്കുന്നു, ഇതു ശ്രുതി താവടിചെയ്യുന്നുള്ളിയ അധികാരനിരൂപണമെന്ന ഗ്രന്ഥപ്രബന്ധത്തിൽ കാണ്ക,

ഭ്രമോ, നാമാകൃതിയാലത്മാന്തരഭൃതമാം വിയത്തുപച
നാൽ. ആരാത്മാവെന്നതിനായി വിജ്ഞാനമയനെ
ന്നുതൊട്ടേടം. പരന്നാം നിദ്രാമരണാവസ്ഥകളിൽ
ഭേദമാസ്സുരത്തിടലാൽ. മേൽസൎവ്വത്തിനധിപതിസ
ൎവ്വസ്യേശാനനെന്നു മുതലായ. ശബ്ദങ്ങളാലുമായത്തു
പരമേശ്വരനെന്നു നല്പനിജമായി. ഫ. ഹരിഃ. പ്രാ
മദ്ധ്യായത്തിൽ ജ്ഞേയബ്രഹ്മത്തെപ്പറയുന്ന അവ്യ
ക്തശ്രുതിയോജനയെന്ന മൂന്നാംപാദം തീൎന്നു.

ഹരിഃ. ചിലശാഖകളുടെ ശബ്ദം മൂലം കാഫ
ൎയ്യാനമാനനിണ്ണീതാ. ഫ പ്രകൃതിൎജ്ഞേയയിതെന്നാ
ല്ലബ. ശരീരരഥകല്പനഗ്രഹണാൽ. ശ്രുതിയവ്യക്ത
പദത്താൽ കാട്ടുന്നരഥംശരീരമെന്നേടം. അവ്യക്ത
ശബ്ദയോഗ്യത സൂക്ഷ്മാവസ്ഥ വഴിവന്നതെന്നറിക.
ഈശാധീനതയാലത്മ വത്തുപമവ്യാകൃതാഖ്യ ശക്തി
ക്കാം. ജ്ഞേയമതായിച്ചൊല്ലും വചനാഭാവത്തിനാ
ലുമപ്പയിത്തു. പറയുന്ന ശബ്ദമസ്പൎശമെന്നതൊട്ടുള്ള
മന്ത്രമിതെയെന്നാൽ. താല്പൎയ്യവിഷയമതായ്പ്രാ
ജ്ഞൻ താനാകമൂലമധികാരാൽ. അങ്ങനിജീവപ
രൻതാൻപറയേണ്ടുതലപ്പടിക്ക ചോദ്യമല്ലോ. കാണുമ
ററാനതം വിളുമെന്നേടത്തു മഹത്തപമാത്മ പരമാം

ഫ. കാൎയ്യംകൊണ്ടു അനുമാനവഴിയായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട. ഫ. സാം
ഖ്യപ്രകൃതി—പ്രധാനം. ബ. ശരീരം രഥമായിട്ടുകൂട്ടിക്കൊള്ളലാൽ, ആത്മാ
നം രഥിനം വിദ്ധിശരീരം രഥമേവതു' എന്നുകഠോപനിഷ

ച്ചോൽ. ൧. ഢചമസാപ്തിപോൽ വിശേഷാവധാര
ണാഹേതുവില്ലയെന്നതിനാൽ. തേജോഽബന്നാത്മി
കയാം ശ്രുത്യുക്തപ്രകൃതിയാ ണജാമന്ത്രേ. ചില
ശാഖകൾ പരമേശ്വര സംഭൂതയിതെന്നുചൊല്ലിടുന്ന
തിനാൽ. ആകാപ്രധാന മെജതയിതാദിത്യെ ഷമ
ധുതയൊപ്പമവിരോധം. ൨. സംഖ്യോപസം ൻഗ്ര
ഹാല്വം പ്രധാനമാവില്ല . പഞ്ചപഞ്ചജനാഃ. ൧
ന്നോടം നാനാത്വംചോപധികത്വം (തിരേകം) ന!
മിത്തമായിട്ടും. പ്രാണാദികളാം പ്രാണന്റതൻപ്രാ
ണമൃതോ തിവാക്യശേഷത്താൽ. ഏരന്നേസതിക
ണ്ണചഛോ ജ്യോതിസ്സാൽ പൃത്ഥിതൻനിനവിനോ
ത്രു. (ത്രീ). ന. സൃഷ്ടിക്രമഭേദം വേദാന്തങ്ങളിലെങ്കി
ലും പരൻവേദ്യൻ. വിയദാദിക്കുകാരണമായ്ശരിയാ
യ്ബ്രഹ്മത്തിനടയവൃണ്ടരയാൽ. ഢസോകാമയത
യിതെന്നവനേയാകർഷിച്ചുകൊണ്ടുവരലാലും. വേദാ
ന്തങ്ങൾക്കീശൻ തങ്കൽ താല്പര്യമായിടുന്നേവം. ര.
നയോരൈവൺപലാകേ കർത്താവിപ്പുരുഷക്ഷയസ്യേത

ൽ. ര. അപ്പാഗ്നിലജ്ഞസ ഊർധപ്നൃദ്ധനയെന (മന്ത്രത്തി.)
സംശയാർത്ഥമായിരിക്കുന്നതിനാൽ. (കിഴ്ത്തുളയും മേൽവിരിപുമുള ച
മസംപോലെ). ൯. തേജോംബ്വന്നാത്മികാ. ന്ന. 'അജാമേകാം 'എന്ന
മന്ത്രത്തിൽ. ൭. അജത്വം. ൮. മധുത്വം ൻ. സംഖ്യാഗ്രഹണങ്ങാലും.
൧. കാണ്വശ്രുതി, അന്ന (പൃഥിവി) ശബ്ദമില്ലാതിരിക്കവെ. -
൨. അവൻ സൃഷ്ടിപ്പാനാഗ്രഹിച്ചുവെന്നതരൊലിനെ, ൩. കൗഷീത
കിശ്രുതിയിൽ.

സ്വാത്മം. എന്നേടത്തു ജഗദ്വാചിയാകയാലും ധർമ്മ,
വേദ്യമാണാപരം. ബ്രഹ്മംതേ ചൊല്ലീടാമെന്നാരംഭി
ച്ച കാണ്കയാൽ മേലും. തിരത്താതി *ജീവമുഖ്യപ്രാ
ണോക്ത്യാലല്ലയെങ്കിലെന്നിതുമുൻ. ചിലശാഖകളിൽ
ചോദ്യോത്തരങ്ങളുമട്ട കണ്ടിരുന്നതിനാൽ. ജൈമി
നിതുള്ളാത്മാ ഇപ്ലിസ്ലിഹജീവ വിചാരമെന്നുരയ്ക്കുന്നു-
ഒ. മൈത്രേയീബ്രാഹ്മണമതിലാത്മാ ദ്രഷ്ടവ്യനെന്ന
തുപ്പുരനാം. അമൃതത്വംതൊട്ടൊട്ടുവരും പസംഹാ
രോക്തിചേർന്നിടുന്നതിനാൽ. ആത്മാവെയറികിലെ
ല്ലാമറിഞ്ഞതൊന്നീപ്രതിജ്ഞ സിദ്ധിപ്പാൻ. ആത്മാ
ക്കടെയവിരോധാം ശംതൊട്ടൊഞ്ഞന്നിതാശ്മരഥ്യമു
നി. ദേഹാദിസമൂഹംവിട്ടൊഴിഞ്ഞുപോം ജീവനീശ
നോടൈക്യം. ചേരുകമൂലമഭേദോപക്രമമെന്നൗഡു
ലോമിതാന്മതമാം. ഇപ്പുരമാത്മാവിൻ വിജ്ഞാനാത്മാ
വായിരിപ്പിനാൽ ജീവൻ. ബ്രഹ്മാന്യനല്ലഭേദാരം
ഭത്താലെന്നു കാശകൃത്സ്നമതം. സ. ആയാദേശം
കേൾക്കുന്നതിനാൽ ശ്രുതമാകും മശ്രുതം പോലും.
എന്നിപ്രതിജ്ഞയൊത്തമണ്ണുരുള്ളയിനാൽ സൌമ്യ
മൃണ്മയം സർവ്വം. അറിയപ്പെടുന്നു വെന്നീദൃഷ്ടാന്തമി

---

൧. കർമ്മം-ജഗത്തെന്നർത്ഥമില്ലാകയാൽ. *മു-സൂ ൧-൪-൧൯.
൨. ആപ്തി-പ്രാപ്തി.

രണ്ടിനുള്ള ൧അപരോധാൽ- സൎവ്വ ൨നിമിത്തോ പാദാനോഭയകാരണവുമാം ജഗത്തിന്ന്- സോകാമ യതെത്യൈക്ഷതയിരണ്ട ൩അഭിദ്ധ്യാനമോതുവതിനാലും. സാക്ഷാച്ചിതുവിധവും ശ്രുതിയാകാശാൽജനിലയംപറകയാലും- ബ്രഹ്മോഭയകാരണമാത്മാവെ- ത്താനേചമച്ചുവെന്നേടം- കൎമ്മതകൎത്തൃതയിവ പരിണാമാലപ്പോലെയാത്മകൃതിയാലും- ബ്രഹ്മമുപാദാനവുമെന്നായ്ചൊല്ലപ്പെട്ടുമുണ്ഡകംതന്നിൽ-൫കൎത്താരമീശമെന്നടമതിനാലും ചിത്തുകാരണമുഭയമാം- ൧- എന്നീ പ്രധാനകാരണവാദനിരാകരണയുക്തിയാൽ തന്നെ- ൨അണ്വാദികൾനിഷേധം ചൊല്ലിയതാം ൩'മുഖ്യമല്ലഹന്തിയൊപ്പം'- ൨൭- ഹരി:- ഒന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ അവ്യക്താദി സന്ദിഗ്ദ്ധ പദമാത്ര സമന്വയമെന്ന ൪-ാംപാദം തീൎന്നു.

സമന്വയാഖ്യമൊന്നാമദ്ധ്യായം തീൎന്നു.

---

൧. അപരോധാൽ. ൨. നിമിത്തവും ഉപാദാനവുമാകുന്ന രണ്ടുമവു കാരണവും ആണ്. ൩. (അഭിധ്യാ) അഭിധ്യാനം- ഇച്ഛാ. ൪. 'ആത്മാനം സ്വയമകുരുത' എന്ന ശ്രുതിയിൽ. ൫. ആത്മവിഷയകപ്രയോഗം കൊണ്ടും. ൬. 'കൎത്താരമീശംപുരുഷം ബ്രഹ്മ, യോനിം' മുണ്ഡകോപനിഷത്.

൧. വൈശേഷികാദിമതഖണ്ഡനം. ൨. പ്രധാനമല്ലനിബൎഹണന്യായപ്രകാരം. (പ്രധാനിയെക്കൊല്ലൽ മൂലം യുദ്ധം ജിതപ്രായം എന്നവതുംപോലെ).

(അ-൬) ഫരിഃ- ഇങ്ങിനെ കപിലസ്മൃതി ഭംഗ
മെന്ന ദോഷം വരുന്നിതെന്നാകിൽ- ഇല്ലാശ്രുത്യ
നുസാരിസ്മൃതിനകിടം കേടുവന്നിടാത്തതിനാൽ-
കാപിലതന്ത്രോക്തമതാം മഹദാദിശ്രുതിയിലപ്പ
ടിക്കലകിൽ- താനും ലഭിയാഞ്ഞതാസ്മൃത്യവകാശക്കേടു
ദോഷമായീടാ- ൫- ഇക്കാപിലഖണ്ഡനയാൽ പ്ര
ധാന കാരണതസത്യതാദികളും- ചൊല്ലും പാത
ഞ്ജലയോഗം ഖണ്ഡിതമെന്നറിഞ്ഞു കൊള്ളേണം-
൬- വിജ്ഞാനംചാ വിജ്ഞാനംചശ്രുതിയാൽ ജഗ
ജ്ജഡതാമറി- ചിജ്ജഗൽക്കാരണമല്ലതിന്നു മൂല
കിൽ വിലക്ഷണതായതാൽ- അതേജസ്സീക്ഷിച്ചുമ
തോതിയെന്നാ തൊട്ടുത്തൊക്കെ- അനൃതതദിമാനി
ച്ചൊല്ലാൽ ചിജ്ജഡഭേദാവഗതികളാൽ മുന്നേ-
ബ്രഹ്മപ്രകൃതികമല്ലാജഗദചേതനമതാകയാ
ലെന്നും- മുന്നാക്ഷേപം തെററാംഗകേശാദിപുമാങ്ക
ൽ നിന്നെഴുന്നതിനാൽ- ഉല്പത്തിയതിൻമുന്നം കാ
ര്യമസത്തേവ മെങ്കിലില്ലേക്ക്- കാര്യപ്രതിഷേധമി

൧. അവകാശ (മില്ലായ്ക) ഹാനി. ൨. കപിലനെന്ന മതപ്രവ
ർത്തകനാലുണ്ടാക്കപ്പെട്ട സാംഖ്യഗ്രന്ഥത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മഹദാദി
കൾ. ൩. പ്രധാനം ജഗൽക്കാരണമെന്നു തുടങ്ങിയവ. ൪. അതാതഭിമാ
നിദേവതയെ പറയുന്നതാകയാൽ,

൫, അവബോധം-അറിയൽ, ൬, ബ്രഹ്മമാകുന്നകാരണത്തോടു
കൂടിയതു, ൭, ഭേദഗ്രാഹി,

താം ൧കാരണാവസ്ഥയിലിരിപ്പു കററിതാ. ൨ജഡകാൎയ്യം ൩
ചിൽപ്രകൃതികമാകിൽ ലയവേളയിൽ സാധൎമ്മത്താ
ൽ. ബ്രഹ്മോപേക്ഷിച്ചതൊന്നാമതിനാൽ വേദാന്തമേയ
സംബന്ധം. എന്നിസ്സംഗാതൊരാം ലയകാലം ൪വൎഗ്ഗ-
കാലങ്ങളിവകളുടെ. ധൎമ്മത്താൽ ചൊന്ന മണ്ണൊട്ടി
ല്ലെന്നാലുള്ളൊരു സദൃശതാന്തൃവം. സാംഖ്യമതത്തിൽ
പോലും ൫വിലക്ഷണതാഖ്യമായിട്ടും ദോഷം സാധാ
രണമാവുകയാൽ ൬പാക്ഷികത്വമെന്നറിഞ്ഞു കൊ
ള്ളേണം. തൎക്കത്തിനു നിലയില്ലാഴികയാലും വേറു മ
റ്റിഗ്രഹിക്കാം. എന്നാലും മോക്ഷാഭാവം വന്നെത്തി
ട്ടുമെന്ന ഹേതുവിനാൽ. ആഗമവഴിയോടൊക്കം ത
ൎക്കത്താലും ജഗത്തിനു ബ്രഹ്മം. തന്നെയിരുവിധകാ
രണമെന്നിതു നന്നായുറച്ചിരിക്കുന്നു. ൭- ഇക്കാരണ
ങ്ങളാൽ മന്മൂന്നാം ൮ശിഷ്ടന്മാരെടുത്തിട്ടാത്തുള്ള. ൯ക
ണ്ണാദാദിമതം വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെട്ടെന്നു കണ്ടുകൊള്ളേ
ണം. ൧൦- ൧൧ഭോക്തൃാപത്തിനിമിത്തം വേൎപ്പാടില്ലെങ്കി
ലുലകിലെന്നപടി. താലുനരിഭേദത്തിലുമംബുധിമട്ടി
ലഭേദമൊപ്പമദ്വൈതം. ൧൨- കാൎയ്യപ്രപഞ്ചമക്കാര

൧. കാരണരൂപമായിട്ടുള്ള നില. ൨. ജഡമായുള്ള കാൎയ്യം. ൩. ബ്രഹ്മ കാരണകം. ൪. സദൃശ്യം. ൫. കാരണത്തിനു വിപരീതമായിരിക്കുന്ന ലക്ഷണമൊത്തതാകെന്നു. ൬. സാപക്ഷദോഷം.
൭. ശിഷ്ടന്മാർ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളതു. ൮. കാണാദാദിമതം. ൯. ഭോക്താവിനോട ഭേദംകൊള്ളുകയാൽ ഭോഗമെത്തിടുന്നതിനാൽ.

ണമാം ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നു വേറല്ല. ൧വാചാരംഭ
ണ ശബ്ദാദികളാലും കാരണം ഭവിപ്പതുവേ. കാൎയ്യം
കാണുകയാലും പിന്നെ ഉടാകുന്നതിൻ ജനികാൎയ്യം.
കാരണരൂപമതായ്സ്ഥാനിരിപ്പിനാൽപോലു മാ മനന്യ
ത്വം. ൨മുന്നമസത്തായിരുന്നു വേദേ ച്ചൊല്ലാലിവന്നെ
മല്ലെങ്കിൽ. വേണ്ടിപ്പൂൎവ്വാകൃതധൎമ്മമോടിരിപ്പൊരിട്ടു
ന്ന വാക്യശേഷാൽ. യുക്തിയിനാലും ൩സത്തായിരുന്നു
മുന്നെന്ന വേറു വാക്കാലും കാൎയ്യത്തിനാണ്ടു വേർപാടി
ല്ലാഴിക രണ്ടുമൊന്നുതാകുന്നു. കാരണതത്വവിൽ നി
ന്നും ൪വസ്ത്രാനന്യതകണക്കഭേദം താൻ. മേലും പ്രാ
ണാപാനാദികൾ പോലുമിതെന്നറിഞ്ഞു കൊള്ളേ
ണം. ൫. ൬ശാരീരതാം ൭പ്രഭേവശ്രുതിചിതത്തിനാ
യുരസ്സ്യയാലഥവാ. ജീവനുപരാത്മതാം തത്ത്വമസി
ശ്രുതി പറഞ്ഞിട്ടുന്നപ്പോൾ. ബ്രഹ്മത്തിൻ സ്രഷ്ടൃതാ
യത്തു ജീവനേറ്റതെന്നു വന്നിടുന്നതിനാൽ. താൻ ഹി
തമാചരിയാഴിക മുതലാം ഭേദമിവന്നെങ്കിൽ ന
ഹി. ൮ഭേദവ്യപദേശത്തി മുതലായതു ഭേദം ചൊണ്ടിയോ
തിടുന്നതിനാൽ. അറിയും ൯ബ്രഹ്മാധികതാ നീക്ക

൧. വാചാരംഭണം വികാരോ നാമധേയം മൃത്തികേത്യേവ സത്യം' എന്ന ശ്രുതിയിൽ. ൨. 'അസദേവേദമഗ്ര ആസീൽ-എന്ന മന്ത്രത്തിൽ. ൩. വ സ്തുത്തിന്റെ അഭിന്നത്വം. ൪. ജീവത്വം, ൫, തൽസൃഷ്ട്വാതദേവാ നുപ്രാവിശത് എന്ന തൈ-മ.

൬. 'ആത്മാവാ അരെ ദ്രഷ്ടവ്യഃ' എന്നതുടങ്ങിയശ്രു-. ൭, ബ്ര ഹ്മാന്യത്വം,

ന്നിതു ൧൧തമെന്നു ഷ്ഠിയാദ്ദ്രോഷം. കല്ലൊരുജ്ജാതി, ര
ത്നം പാഷാണവൃമായിടുന്നപോൽ തന്നെ. ജീവപ്രാ
ജ്ഞപ്പിരിവുകൾ ചേരുന്നതിനാൽ ൧൨പരലോകതഹാനി
യില്ലാ. ൧. സ്വപ്നാത്മാവിൽതന്നോ ഉപസംഹാരം ൧൩
രഥാന്രഥയോഗാഃ. എന്നും ശ്രുതിയാൽ ൧൪സൃഷ്ടി, ത
പരനാകിൽ ദോഷമില്ല പാലിനടേ. പരിണാമലയം
പോൽ ൧൫ബഹുശക്ത്യാ കർത്താചരൻ തനിച്ചലകിൽ
മേലും ദേവാദികൾ തീൻ കാരണമെന്നോ, ൧൬തത്തി
ൽ വിലയം പോൽ. ൧൭. ഈവിധ ൧൮മൊക്കെ ബ്രഹ്മ
ത്തിനും ൧൯കാര്യാത്മനാ വികാരമെഴും. അപ്പോൾ ൨
നിരവയവശ്രുതി കോപം വരുമാകിലില്ലയെന്നറിക.
എന്തെന്നാൽ ശ്രുതിതന്നാൽ ബ്രഹ്മൻ ൨൧ചതുഷ്പാത്തെ
മോതിടുന്നതിനാൽ. ഏകം പാദം ൨൨കാര്യം ൨൩ത്രി
പാത്തു ശുദ്ധാമൃതം ൨൪ശബ്ദബലാൽ. സ്വപ്നമൊരേ
യാത്മാവിന്ന കേടന്യേ യക്ഷ കണ്ടിടും പോലും. ലോ
കത്തിലിന്ദ്രജാലക്കാരൻ നില്ക്കെ ൨൫വിചിത്രരോപകാ
ര്യം. ൨൬പ്രതിപാദിതമാം ദോഷം പ്രധാനമാദികളൊ

൧൧, പൂർവ്വപക്ഷി പറഞ്ഞ ദോഷമില്ല. ൧൨, രഥങ്ങളുമില്ല അശ്വങ്ങളുമില്ല. ൧൩. തങ്ങളുടെ കാരണത്തിങ്കലല്ലാതെ ബ്രഹ്മത്തിൽ ചേരുന്നതുപോലെ. ൧൪. ഒട്ടുക ബ്രഹ്മത്തിൽ. ൧൫. കാര്യമെന്നുള്ള രൂപത്തിൽ. ൧൬. ബ്രഹ്മം നിരവയവമെന്നു പറയുന്ന ശ്രുതിവിരോധം. ൧൭. ചതുഷ്പാത്ത് — നാലുപാദമുള്ളതു. ൧൮. കാര്യബ്രഹ്മവും പ്രപഞ്ചവും. ൧൯. മൂന്നു പാദം. ൨൦, ശ്രുതിബലത്താൽ,
൨൧, അനേകവിധകാര്യയാലും. ൨൨, ഉക്തമായ.

ക്കമായതിനാൽ- താനും ദോഷാരോപം വേണ്ടസ്സ്യ
ൽ പക്ഷഹാനി മൂൻറിൽ- ൻ- സൎവ്വപ്രകാര ശ
ക്തികളൊത്തത്തു പരദേവതാശ്രുതേൎവ്വചനാൽ- യഃ
സൎവ്വജ്ഞൻ സൎവ്വവിദേവം താൻ സൎവ്വകാമമയെന്നാ
ദി- അശ്രുതാത്രമവാക്യേനും ശ്രുതിയാല നകരണത
യാലതല്ലെങ്കിൽ- പ്രത്യക്ഷമിദംമുന്നംമേലും സൎവ്വ
ജ്ഞോത്യകൎണ്ണനെന്നോതാൽ- ൧൦- സൃഷ്ടിയുപയോഗ
മുള്ളോന്നാകേണ്ടതിനാലജൻെറയല്ലെങ്കിൽ- വേണ്ടി
ല്ലുലകപ്പെട്ടിലിലാ വൈവല്യങ്ങളാംവിലാസസമം- ൧൧-
പത്രൂൻ നാട്ടുമ്പോൽ ചേതനമത്തു തൻഹേതുതയുറ
പ്പെച്ചയ്യുന്നു- മേലും വിഷമതനിൎദ്ദയതാവം സമമാ
യ്യാതനിഹാത്തില്ല- എന്നായെന്തെന്നാൽ പ്രാണിക
ളുടെ കൎമ്മാനസാരസൃഷ്ടിയിനാൽശ്രുതി, ഗീതകളെ
ങ്ങിനെയെങ്ങിനെഭജിയപ്പെടി പറഞ്ഞിട്ടന്നതിനാൽ-
സൃഷ്ടിക്കുമുമ്പു കൎമ്മങ്ങൾവിപ്പാഞ്ഞിപ്രകാരമല്ലെങ്കി
ൽ- തെറിപ്പ അനാദിഭാവാൽ സംസാരത്തിനിത്തു
ചേൎച്ചയുള്ളതുതാൻ- പേണ്ടപ്പെടിയുണ്ടാകിധാതാവെ
ന്നായി വേദവാക്യത്തുപോൽ അന്തവുമാദിയുമില്ലെന്ന
തളും കൊണ്ടന്നത്തുഗീതയിലും- ൧൨- ഏവം ബ്ര
ഹ്മം കാരണമായ്യോളള്ളമ്പോഠം പറഞ്ഞവെണ്ണംതാ
ൻ- വകാരണധൎമ്മമശേഷം ചേരുന്നവയായ്യതുന്ന

ന. അനിന്ദ്രിയത്വം ൯. ജമക്കിളാന്നുന്നതുപോലെ, ൧. വൈഷമ്യം, ന. അനാദിത്വംകൊണ്ട, ൭. യഥാപൂൎവ്വമകല്പയൽ എന്ന ദിക്കിൽ, വ്വ, മായാവിശിഷ്ടകാരണബ്രഹ്മത്തിൽ സൎവ്വജ്ഞത്വാദി,

വഴിയാകിലും. ൧൩൯. ഹരിഃ ൧-ാമദ്ധ്യായത്തിൽ വേദാ
ന്തസമന്വയവിരോധപരിഹാരമെന്ന ഒന്നാം പാദം
തീൎന്നു.

ഹരിഃ. ൧ സൌഷുപ്തജീവവാദംപോൽ സാം
ഖ്യയോഗവും ൨നിരത്തുന്നു. ഉണ്ടാകൽ വരാഴിക
യാലും ൩മായാ' പ്രകൃതി, ജീവകാ൪രണതാ. ഇല്ലാ
ത്തപോലെ ജഡങ്ങൾ പ്രവൃത്ത്യയോഗ്യതയിനാലു
മായിടാ. ൫പോൽ നീരിവപോലെന്നാലൊന്നാശ്രി
ച്ച പ്രവൃത്തിയവാടയുമാം. 'സ൬ബ്രഹ്മതന്ത്രിന്നന്യ
ത്തായുന്നില്ലപ്ലായുയലുമായിടാ. ൭ബ്രഹ്മതരഹേതു
ത്വം' ൮നിരപേക്ഷതയത്തുനിമിത്തമായിട്ടും. പല്ലുപ
യസ്സായു ൯രിണതിയപ്പുമ്പോലെന്നു വന്നുകൂടിടാ.
പശുവിന്നന്യസ്ഥലമത്തുപാലായ്ത്തീരുന്നതില്ലയെന്നതി
നാൽ. കാപിലയോഗമതേഷ്ടത്തിന്നായത്തുപോലെ
ക്കൂട്ടുകിൽക്കൂടെ. അത്ഥാഭാവത്താലും പങ്ഗ്വന്ധ
ന്യായമെന്നപോൽപിന്നെ. ത്രശിക്കാന്തംതൊട്ടു സ
മമെന്നാലും ദോഷമാംനിഷിദ്ധതയാൽ. ൧൦ഇങ്ങവി
മോക്ഷംസുഖമെന്നോടം, ൧൧പേക്ഷ്പാൽ സദൈവസ

൧, ശ്രീമൽഭാഷ്യപ്രതിപാദിതമതമായ സാംഖ്യമല്ലാതെ മറ്റുമത
ങ്ങൾകൂടി ഇവിടെ വിവക്ഷിതങ്ങളെന്നു കണ്ടു ഭേദിന്നാണ്ടതിവൃത്തിച്ചു
കാരമിങ്ങിനെ എഴുതിയിരിക്കുന്നു, ൨, തകൎക്കുന്നു, ൩, കാരണത്വം,
൪, ക്ഷീരനിരങ്ങളൊഴികുന്നപോലെങ്കിൽ, ൫, ബ്രഹ്മംവിട്ടുമറ്റൊന്നി
ന്റെ കാരണത്വം, ൬, അപേക്ഷയില്ലായ്ക, ൭, പരിണാമം, ൮, മനു
ഷ്യന്റെയും കുരുടന്റെയും കഥപോലെ, ൯, സംബന്ധത്താൽ,

ഷ്ട്രാലും. ഉണ്ടെങ്കിതും ചേരാഴികയാലും സ്വാത
ന്ത്യമേറ്തിട്ടുന്നില്ലാ. അന്ന്യപ്രകാര മൃഹിക്കില്യമാക
ഉണ്ടെന്നുവെക്കറെച്ചിലതിനാലും. ഇവയെല്ലാമന്ന്യോ
ന്ന്യം വിരോധമെന്നുള്ള കാരണത്താലും. അനുചിത
മിമ്മതമൊക്കയെന്നുമെന്നത്രു നന്നായറിഞ്ഞുകൊള്ളേ
ണം. ൧. ൨ പരസ്സ്പരിമണ്ഡലങ്ങളിൽ നിന്നു മഹ
ദ്ദീർഘമായ് ക്രമത്താലേ. ദ്വ്യണുകത്ര്യണുകങ്ങളിത
ണ്ടുണ്ടാംപോൾ ജഡജഗത്തു ചിത്തിന്നാം. ൩. ആ
ദ്യക്രിയ പരമാണുക്കടെ കൊൾകിൽ കൊണ്ടിട്ടാള്ളി
ലപ്പെന്നാൽ. ദ്വ്യണുകാദിചേന്ന ദൃഷ്ടം ക്ഷേത്രജ്ഞ
നോടെ ന്നയത്തെങ്കിലിപാടും. ൪കമ്മാദാവം, ജഡ
മെന്നതിനാലാം, സൃഷ്ടിവന്നിടില്ലതിനാൽ. ളൂല്യ
ന്ന്യായാൽ ഋചെപ്പാം സംബന്ധംപോലെ നിത്യസം
ബന്ധം. ന്യായമതം തന്നുപദങ്ങളിലൊപ്പുകൊൾക
യാൽ ഫലം പടവും. തന്റ ചേപ്പിന സംബന്ധാന്ത
മരിക്കുന്നു നല്പര സ്സയാൽ കേടാം. പൂല്ലാമല്ലാ

---

൧. സൃഷ്ടിയാച്ചും, അന്ദിയാച്ചു എന്നാളത്രു. ൨, ജ്ഞൻ- അറിയുന്നവൻ (സൎവ്വജ്ഞനെന്നസാ). ൩. ദ്വ്യണുക, പരമാണുക്കളിൽനിന്ന പരമാണുവേ അപേക്ഷിച്ചു ... യതായ ദ്വ്യണുകവും ദീഘപരിമാണമില്ലാത്ത ദ്വ്യണുകങ്ങളിൽനിന്ന ദീഘപരിമാണമൊത്തണ പരിമാണമല്ലാത്ത ത്ര്യണുകവും ഉണ്ടാകുന്നപോലെ- ജഡപ്രപഞ്ചം ചിത്തിൽനിന്നുണ്ടാമെന്നു സാരം, ൪. പൂൎവ്വകൎമ്മം, ൫, അദൃഷ്ടം, ൬, ക്രിയാഭാവം, ൭, സംയോഗസംബന്ധം,

ഴം പരാണസ്സ്വഭാവമത്തുമാറിട്ടാതെ നിശ്ചകയാൽ- സ്സംഖ്യാദിനിത്ത്യമാമത്തുകൊണ്ടും പരമാണുവാദമൊക്കില്ല- രൂപാദിയൊത്തിരിപ്പാല എന്നുന്നതാനിത്യതാദിയാമത്തുപോൽ- കാണുകയാല പയ [illegible]ളൊന്നില്ലാം തോന്നാതെങ്കിലും ദോഷം- അതിനാലും ശിഷ്ടന്മാർ കൈക്കൊള്ളാത്തുള്ളതാകയാലുമിതിൽ- ഏറെയുപേക്ഷാവയ്യാൻ തന്നേയോഗ്യത്വം മുകയായുള്ളവരാൽ. ൩- ഇതുഹേതുകഭൃത വൈനാശിക പരമാണുക്കളൊപ്പുകൊള്ളുകിലും- ബൌദ്ധന്മാര സമുദായാപ്രാപ്തിവതാം ൪ കത്ത്രാദ്യനിത്ത്യതാമ്പലതഃ- അന്ന്യോന്ന്യമചിത്ത്രാദികളൊപ്പിപ്പവനെന്നിയേകാണ്ടാകിൽ- അല്ലാ, മേന്മേൽ പരമാണുല്ലതിയതാണെ പൃത്ഥ്വാദെ- കാരണമാകുന്നതിനാൽ ചേൎപ്പാൻ വേണ്ടാസന്ത്രമായ് പോരാ- പിന്നതെരാണവാകെപ്പൃത്ഥ്വീംകെ[illegible] കാരണതാ- ഹേതുവസന്താകുമ്പോൾ [illegible] വൈനാശികൻറയറു പോകുന്നു- [illegible]ഹേതുവെന്നാലതേക കാലത്തുവേണമിത്തുമാ[illegible] കേടാത്ത ക്ലേശാദിബലാൽ [illegible]താൽ- പൃഥ്വ്യാദിനശിച്ചീടുകയെന്ന

൧, [illegible], ൨, [illegible], ൩, സമുദായ[illegible], ൪, [illegible]അനിത്യതാദി ബല[illegible] ൫, [illegible], ൬, 'കാര്യം കാര്യം സകാരണകം' കാണ്ടെല്ലാം [illegible] ൭, [illegible],

ത്തിന്നുമയോഗ്യതാവാസ്സും. ഇവർ പക്ഷപ്പെട്ടിയൊ
രുന്നാലും വി൧ഷരാം വന്നിട്ടാഴ്കയാൽ ഖേടാം. ചിര
കാലമിരിപ്പുപ്പൽ ക്ഷണികമിരണ്ടാകിലും വരുംദോ
ഷം. അതിനാൽ മതമിത൩ബദ്ധം ൨വിജ്ഞാനിലുമുണ്ടു യു
ടെ തോന്നലൊക്കകയാൽ. താനുമനുഭൂതമാമൊന്നി
ന്റെ യഥാസ്ഥിതിദിനാന്തരങ്ങൾക്കൽ. കാണുകകൊ
ണ്ടും ക്ഷണികതാവതുകിപ്പില്ലാത്തതിന്നു കാണാഞ്ഞു.
നഷ്ടപദാർത്ഥം കാഴ്ചം ചൈകില്ലദാസിനരായപുരു
ഷർക്കും. കാഴ്ചങ്ങളെല്ലായെയാമെന്നതിനാലു ൩മസം
ഗതം ഫി൪സുഗതമതം. ൫ വിജ്ഞാനവാദിചൊ
ല്ലും ൬ബാഹ്യാർത്ഥാഭാവമൊത്തിടുന്നില്ല. എന്തെന്നാ
ൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിടുന്നതുനിമിത്തമായറിക. സ്വപ്നാ
ദിപോലെ ജാഗ്രല്പദാർത്ഥമുന്ന്യതയതെങ്കിലൊത്തീ
ടാ. ഇവയുടെ വിലക്ഷണതാം നിമിത്തമാം യെന്നുക
ണ്ടുകൊള്ളേണം. ബാഹ്യാർത്ഥമില്ലയാത്തതുനിമിത്ത
മാശ്വാസനായ്കമില്ലുണ്ടു ൬ആലയവിജ്ഞാനത്തിൻക്ഷ
ണികതരാലും ൭വാസനാശ്രയതാ. സർവ്വപ്രകാ
രവും വൈ ൮നാസ്തിക പക്ഷത്തിലനുപപത്തിയെഴും.

---

൧. വിനാശം-വിലയം. ൨. ആകാശത്തിലും- അസ്ഥിരപ്രതീതി. ൩. അബദ്ധം. ൪. ബുദ്ധമതം. ൫. ബാഹ്യപദാർത്ഥമില്ലെന്നുള്ളതു. ൬. ആലയവിജ്ഞാനമെന്നും പ്രവൃത്തിവിജ്ഞാനമെന്നും രണ്ടുണ്ട്. ൭. വാസനാശ്രയത്വം.

൮. നാസ്തികമതത്തിൽ അയോഗ്യതയും.

ന്നേരാഞ്ഞതാകും മനസ്സുമാത്രനാശമാമതു നിമിത്തവും ന്ത്യാന്ത്യം. ൧. മുക്തതാംബരർ ചൊല്ലുന്നൊക്കാന്യാദാസ്തി ചനാസ്തിയെന്നുമൊരുകാലം. ഒരു ധർമ്മിയിലൊന്നാന്യം വിരുദ്ധധർമ്മം ഭവിച്ചിടാത്തതിനാൽ. ഇവർ കൊള്ളുംപടി ജീവൻ ശരീരസമാനനെന്നു വന്നിടുന്നേരം ദേഹാന്തരത്തിലാത്മാവിന്നു ശരീരം നിറഞ്ഞിരിപ്പാൻ. ൨ ഭേദക്രമമാകും ൩ ഘടാദികൾ പോലെ ൪ വികാസവും വരുന്നതിനാൽ. വേണ്ടില്ലെന്നാലൊക്കില്ല ൫ വൈയർത്ഥ്യം സ്ഥിതിക്രിയാദിവരലാലേ. അന്ത്യവിമോക്ഷാവസ്ഥയിലൊരു ഭേദവുമെന്നിയേ നിലനില്ക്കയാൽ. നിത്യത്വമാദിമദ്ധ്യമപരിമാണത്തിനുമെന്നു വന്നിടവേ. ൬ വൃദ്ധിഹ്രാസമതില്ലാത്തതില്ലെന്നാകും വിശേഷമതുമൂലം. സൌഗതമതഖണ്ഡനമായി. ഹ്രമതമിതുമുഖചാർവ്വാകമറിയേണം. ൭ ഈശ്വരൻ പ്രധാനപുരുഷാധിഷ്ഠാനതയാ നിമിത്തമാണെന്ന്. മാത്രം പാറിടില്ല ൮ പ്രാമാണികതാനിമിത്തമായിട്ട്. ഒരു ടാഴികയാലും പ്രധാനപുരുഷേശ്വരർക്ക സംബന്ധം. മേലുമധിഷ്ഠാനാ ഘടാപത്തിയിനാലും വരുന്നതല്ലിതറി. പുരുഷൻ നേത്രാദികളാം കരണങ്ങളിനാ

---

൧. ദിഗംബരന്മർ. ൨. ചുരുക്കം. ൩. വിരിവു. ൪. അവയവങ്ങളെ ഉ. ൫. വികാരാദിവരുന്നതിനാൽ. ൬ വലിപ്പച്ചെറുപ്പം. ൭. പ്രകൃതിപുരുഷാധിഷ്ഠാനമായിട്ടുനിമിത്തകാരണമെന്നു.

൮. നാസ്തികമതത്തിൽ അയോഗ്യത വരും. ൯. ദിഗംബരന്മാർ

ലെയെന്നപോലെന്നാൽ- ൩ഈശാന്മാം, ൪ഭോഗാ
ദികളുത്ഭവവുമിത്ര വരാത്തതാകുന്നു- ൫അവയവമൊ
ത്തോനീശ്വരനെന്നാൽവരുമ ൬ന്തവത്വമല്ലെങ്കിൽ
സർവ്വജ്ഞനല്ലയെന്നാം നിരവയവൻ തന്നെയെങ്കി
ലൊക്കില്ല- ൧- രാമാനുജർ മതമൊക്കുംജീവോല്പ
ത്തിയത്ര സംഭവിക്കാഞ്ഞു- കർത്താവിൽ നിന്നു ൭ക
രണംജനിപ്പതായ്കണ്ടിട്ടുന്നതില്ലല്ലോ- വ്യൂഹ ൮സ്ഥി
തക്ക് വിജ്ഞാനാനന്ദപാദിയെ ൯പ്പു കൊള്ളുകിലൊ-
അപ്പക്ഷനിഷേധമത്രുണ്ടാകുന്നില്ലെന്നുഭഗ്നൊ കണ്ടിട്ട
ക- ൧മഹിപ്രാഗമാന്തവിപ്രതിഷേധത്താലും ഗ്ര
ഹിക്കേട്ടുൻസാധ്യം- ജീവോല്പത്ത്യാദികളതുകൊണ്ടും
ചററില്ല, പാഞ്ചരാത്രമതം- ൪- ഓം- പാദമധ്യാ
യത്തിൽ സാംഖ്യാദിമതദൈവഷ്ട്യപ്രദേശനമെന്നു ര
ണ്ടാം പാദം തീർന്നു

ഹരി- ഇപ്പാകാശോല്പത്തിശ്രുതിയിൽ കാണാ
യ്കയാലതിൻ ജനനം- ഉണ്ടെവിയദുല്പത്തിശ്രുതി വേ
റെന്നാൽ വിരോധമന്യോന്യം- ഉല്പത്തിശ്രുതിഗൗ
ണീനി ൧രവയവത്തിന്നു ജന്മമാകാഞ്ഞത്- ൨ബൃഹദാ

---

൩. ചതുക്കം. ൪. വിരിവും. ൫. അവയവമുള്ളത്. ൬. വികാരാദി വരുന്നതിനാൽ. ൭. വലിപ്പച്ചെറുപ്പം. ൮. പ്രകൃതിപുരുഷാധിഷ്ഠാനമായിട്ടു നിമിത്ത കാരണമെന്നു.

൧. അപ്രാമാണ്യത്താൽ (അയോഗ്യതയാലെന്നമാം.) ൨. അയോഗ്യതാപംക്തലവും.

ത്സ്യാചമൃതത്വസ്യതസ്യോല്പത്ത്യസംഭവത്താലും- ഒരു
സംഭവശബ്ദത്തിന്റെ ഗൌണത്വം ബ്രഹ്മശബ്ദമതി
നൊപ്പം- അന്നം ബ്രഹ്മേത്യാദിയിലെന്നിശങ്കകള
ബാധമേതന്നെ- ൩ യേനാശ്രുതം ശ്രുതംസ്യാദിത്യാദി
കളാലുമിപ്രപഞ്ചത്തിൽ- ൪ബ്രഹ്മാഭിന്നതയാലും
പ്രതിജ്ഞയോല്പ ഗൌണിയല്ലുള്ള ൫തൽ- ലോക
ത്തിലെന്നപോലെ ൬ബ്രഹ്മാന്യത്വായിമിത്ഥ്യയായു
ള്ള- ൭എല്ലാവികാരജാതവുമാബ്രഹ്മത്തിന്ന് വന്നിടുന്ന
റികം- ൮- ന്മാത്രാകാശത്തിൻ ജനനം ബ്രഹ്മത്തിൽ
നിന്നു ചൊല്ലാലേ. വിയദാശ്രയമാം വായുവിനോടെ
യുല്പത്തി പറഞ്ഞതായ്ക്കൊണ്ടു. ൨- സത്തിനുല്പത്തിവ
രാതന്നേ കാരണമതെന്നിയൊക്കാത്തു. ൯ഒരുതിനി
ല്ലാജനിഹേതുവിതെന്നല്ലോ വേദവാക്യ കേൾക്കു
ന്നു- ൩- തേജസ്സ് വായുരൂപബ്രഹ്മമതിൽനിന്നു
സംഭവിക്കുന്നു- എന്തെന്നാൽ ശ്രുതി ൧൦വായോരഗ്നി

---

൩. ഈശ്വരനും ഭോഗാദിവരും. ൪. അ(വസാന) തത്ത്വമവനെ
ന്നു. ൫. ഒരു ജാതി വൈഷ്ണവരായ അദ്ധ്വാരന്മാർ തുടങ്ങിയ രാ
മാനുജാചാര്യമതക്കാർ. ൬. ജനകാരണം (കുശവന്റെ ദണ്ഡചക്രാ
ദി). ൭. ചതുർവ്യൂഹമായി നില്ക്കുന്നവർക്ക്. ൮. സകല വേദാന്തവി
രോധം മൂലമായും. ൯. ദുഃഖസാധ്യം (പ്രയാസം). ൧൦. നാരദപ
ഞ്ചരാത്രവാദം.

൧. അവയവമില്ലാത്തതിന്ന്.

രിതിഷയ' പറഞ്ഞു കാണുകയാൽ. ൫. അപ്പുകൾ
തേ തേജോവചരിന്നബ്രഹ്മത്തിന്നു സംഭവിച്ചവയാം.
൬. അഗ്നേരാപ ഇതി ശ്രുതി ബലത്തിനാ ലെന്നുകണ്ടു
കൊള്ളേണം. ൭. ആയപ്പുകളന്നംചെയ്യേന്നേടം പൃ
ഥ്വിയാകുമന്നം, കേൾ. ൮. അധികാരാൽ ശ്രുപശ്ര
വണാ, [illegible] പൃഥ്വി'യെന്നു തൊട്ടതിനാൽ. ൯.
അപ്പുരന്നെല്ലാമുണ്ടാകുന്നെന്തസ്സാമി ഭാവത്തല്ലിംഗാൽ)
യറിയിപ്പാൽ. മേലും വികാര പശ്ചാലോചനയാൽ
൧൦സർവ്വ കാൎയ്യകരനാദ്യൻ. ൧൧. ഈസൃഷ്ടിരീതിയിന്നും
നേരേ വിപരീതമായ് ലയത്തിന്റെ. ക്രമമൊക്കവെ
താസ്സുന്നിടക്കുട്ടന്നുവെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും. ൧൨. ആത്
മാകാശങ്ങടെയിട ബുദ്ധി മനസ്സുകൾ മുറെയ്ക്ക ജനി
പ്പെററു. തല്ലിംഗത്താലെന്നാലില്ലാക്രമവാക്കതെന്നി
യ ൧൩വിശേഷാൽ. ൧൪. സ്ഥാവരജംഗമദേഹങ്ങ
ളിൽ മുഖ്യം ജന്മമൃത്യു ശബ്ദങ്ങൾ. ദേഹാത്മൈക്യാ
ദ്ധ്യാസാൽ" ജീവനിലുപചാരമാത്രമാ മിവകൾ.
൧൫. ജീവൻ ജനിപ്പതില്ലാശ്രുതിയിൽ ചൊല്ലായ്കയാ

---

൧. വായുവിങ്കൽനിന്നഗ്നിയെന്നിങ്ങിനെ. ൨. തേജോഭാവമട
ഞ്ഞു. ൩. അഗ്നിയിങ്കൽനിന്നു [illegible] (കൾ) എന്ന ശ്രുതിയാൽ. ൪. പ്ര
കരണാൽ. ൫. അപ്പുകളിൽനിന്നും പൃഥ്വിവിയെന്നുതുടങ്ങിയതിനാൽ.
൬. എല്ലാകാൎയ്യവുമുണ്ടാകുന്നവൻ. ൭. വിശേഷമില്ലായ്കയാൽ. ൮. ഭേദ
ത്താൽ.

ക്ഷമപ്പോലെ- നിത്യത്വം കൊണ്ടും മേൽ ൧സൈഷ മഹാനജ്' മുഖശ്രുതികളാലും- ൧൧- നിത്യത്വമജ ന്യത്വം മുതലായതുകൊണ്ടുതന്നെ ജീവാത്മാ- നി ത്യജ്ഞാനാത്മകനെന്നുറച്ചു കൊള്ളേണ്ടതായിരിക്കു ന്നു- ൧൨- ദേഹം ത്യജിക്കനാകാദികളിൽ ചോവുക തിരിച്ചുവന്നിടുക- ഇവ കൌഷീതകിമുതലാംശ്രുതി യിൽ കേൾക്കകനിമിത്ത മണുജീവൻ- ൨ഉത്തരഗമ നാഗമനങ്ങടെ തന്നോടുള്ള ചേച്ചയാലുമാണു അണു ത്വമ്പുങ്ങിനെ കേൾക്കുന്നതെന്നാലല്ലാ പരപ്രകരണ ത്താൽ- അണുവചനത്താൽ ശ്രുതിയിൽ ൩തമനാര റം കണക്കചൊല്ലാൽമേൽ- അണുജീവൻ തെററി ല്ലാ ചന്ദനമൊപ്പം പരപ്പകണ്ടിട്ടു- ചന്ദനമതിൻ പ്രദേശസ്ഥിതി വൈഷമ്യാലിവണ്ണമല്ലെന്നാൽ- തെ ററില്ലൊരിടംഹൃദിഹിതിശ്രുതിയൽജീവ ൪വൃത്തികൊ ള്ളുകയാൽ- ചൈതന്യ ഗുണത്താലോജീവനു ദേഹം നിറഞ്ഞിരിപ്പാകാം- ൫ലോകേദീപസ്ഥിതിയുംപ്രകാ ശവും പോലെകണ്ടുകൊള്ളേണം- വേർപാടു ഗന്ധ മൊപ്പാമതുപോൽ കാട്ടിഴുക മൃഷമായ് വേദം- വേറി ട്ടുപദേശാൽ 'ദ്വാസുപർണ്ണ' മുതലായിടുന്ന മന്ത്ര

---

൨. ശ്രുതിയിൽസവാഹ്യമയെന്നാണ. ('സൈഷദാശരഥി' എന്നു സി. കൌമുദിപ്രകാരം പൂരണാത്ഥം ചെത്തു), ൩. വരുന്ന. ൩. വാലാ ഗ്രശതഭാഗസ്യ ശതധാകല്പിതസ്യ എന്നമതിൽ. ൪. വണ്ണനം.

൫. ഒരേടത്തിരുന്നു ദൂരംവെളിച്ചം കാണിക്കുന്നതുപോലെ, എന്നു

ത്തിൽ- ഇശ്ശങ്കകൾതെററണുതാദി *പ്രയന്തരിന്ദ്രിയ ജ്ഞ
ണാനുസാരത്താൽ- അണു പരിമാണമെച്ചാല്ലാമുപാ
ധി ഗുണസാരതാ †മജനെന്നോണം- ആത്മത്വമുള്ള
നാലിതിനിരിപ്പിനാൽ ദോഷമില്ല ശാസ്ത്രത്താൽ-
‡പുംസ്ത്വാദിപോലെയുള്ളന്തരങ്ഗ സുവ്യക്തിയോഗ
മായുണവ്വിൽ- കൊള്ളാശ്ശിലേവമെല്ലാനേരത്തും വ
സ്തുപ ര്യ്യെപജ്ഞികളാം- അല്ലെങ്കിൽ വേറു നിയമമ
കൊൾക §മേനംപോല ഭാനമാനങ്ങൾ- ‖കത്താ-
കത്താവു ജീവനാകും ¶യജേത മുതലായതിൻ പ്ര
മാണതയാൽ- മേലുംതെക്ലിയയിൽ ജീവൻെറ വ്യവിഹാ
രോപദേശമതിനാലും- കമണോപാദാനത്താൽപോ
ലും പ്രാണങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചെന്നായ്- ക്രിയയിൽ ക
ത്തൃത്വച്ചൊൽ നിമിത്തവും ജീവനാണു കത്താവു്-
അല്ലെന്നാൽ **കത്തൃത നിദ്ദേശിക്കുന്നതിനു വൈപ
രീത്യമെഴും- ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങടെ നിയമാഭാവം ജ്ഞാന
മൊപ്പമോക്കേണം- ശക്തി വിപരീതഭാവം ഖാട്ടൂ

ഭാവം. *. അന്തഃകരണ വിശിഷ്ടതയാൽ. †. അജന്മ- മൌശപരന്
‡. വീര്യാദി ബാല്യത്തിലുമെത്തന്നെ യൌവനത്തിൽ വെളിപ്പെട്ടുംപോ
ലെ. §. ലാഭാലാഭങ്ങൾ. ‖. മനസ്സു എന്തിനെയാ അതുപോലെ
അഭിമാനവും ഭാനവും- ഭാനം- പ്രതീതി- തോന്നൽ. ¶. യജിക്കണം
എന്നു തുടങ്ങിയതിൽ. വ്യ. വിഹാരം- സഞ്ചാരം.

**. കർത്തൃത്വത്തെ അറിയിക്കുന്നതിനു വിപരീതമായും വരും,

ന്നതിനാവശ്യമല്ല ൨കർത്ത്രീധി. ജീവന്ന സമാധി കർത്തൃ ത്വപോലുംപോം ൩ന്യേതരത്തിനിതുചേരാ. ൰൪. വാ ച്ചിമുതലായതോടേ തച്ചൻ കർത്താവ തററ കർത്താ പോൽ. ജീവനിരുദ്ധ്രപനാകും ൪കരണാദികളൊത്ത തേ വെടിഞ്ഞാഥ മേൽ. ൰൫. ൫ഇവനേയ സാധുക ൎമ്മം ചെയ്യുവനെക്കീഴയക്കമെന്നാകും. ശ്രുതിയാലീ ശ(൨പേക്ഷം)ങ്കെന്നും കർത്തൃത്വം ജീവനെന്നു വരവോ ൎക്ക. ഈശ്വരനനാദിജീവത്തൊഴിൽതൊട്ടു ചമയ്ക്കലാ ദിയുടയവനാം. ൬വിഹിതനിഷിദ്ധക്രിയ ചഴുതാകാ യ്യെന്നാദിയിൻറസിദ്ധികായ്. ൰൬. ജീവൻ ൧ബ്ര ഹ്മാംശവിധൻ ൨സോന്വേഷ്ടവ്യനിതിതൊട്ടു ചൊല്ലു കയാൽ. ൩ദാശകിതവാദിയെല്ലാം സത്തെന്നന്യവി ധമൊട്ടു ശാഖച്ചോൽ. പരമാംശമാണുജീവൻ ബ്ര ഹ്മ ചതുഷ്പാത്ത്വ മന്ത്രവർണ്ണാവും. മേലും ബ്രഹ്മാംശ ത്വം ൪ഭഗവൽഗീതയിൽ നിനച്ചിട്ടുന്നപ്പോൽ. ജീവ ൻപോൽ പരമാത്മാവല്ലാളുംപ്യാ ൫തപാദിസദൃശന

---

൨. ബുദ്ധികർത്തിയല്ല. ൩. വേറൊന്നിനു. ൪. ഇന്ദ്രിയങ്ങളോടൊത്തു കർത്താവും അവയോടുകൂടാതെ അകർത്താവും. ൫. ഇവൻതന്നെ. ൬. വിധിച്ചതും നിഷേധിച്ചതും ആയക്രിയാ.

൧. സാക്ഷാലംശമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു അംശനെന്ന പോലത്തവനെന്നു സാരം. ൨. ആത്മാ (അവന) ന്നേഷ്ടവ്യനെന്നു തൊട്ടു. ൩. ബ്രഹ്മദാശാബ്രഹ്മദാസാബ്രഹ്മൈവേമേകിതവാ എന്നതിൽ. ൪. മമൈവാംശോജീവലോകെ എന്നതിൽ. ൫. സൂര്യപ്രകാശാദിപോലത്തെവൻ. ൬. ജാ

റി- ഭഗവദ്വ്യാസമുഖന്മാർഹാലെന്നലിപ്പ്രത ഇതിസ്മ
രിപ്പവരാം- ദേഹത്തോടേകത്വം ചേർന്നിട്ടാൽ വി
ധിനിഷേധമെഴുകുന്നു- ആത്മാവിന്റ സൂര്യാദിജ്യോതി
സ്സെന്നതു കണക്കെ കാണേണം- * അവിഭുതയാൽ സു
ഖദുഃഖാദികളുടെ സാങ്കര്യമില്ലുള്ളവന്ന്- പരന്തൈ
യാഭാസൻ താൻ ജീവൻ ജലസൂര്യകാദി തുല്യതയാ
ൽ- ബഹുപാത്മാക്കൾക്ക മനഃസംയോഗം തുല്യമായി
രിക്കുമ്പോൾ- അന്യമതേജ്ജീവന്മാരുടെ വിഭുതത്തിനാ
ലദൃഷ്ടനിയമമെഴാ- ഇഷ്ടാദിപ്രായാദികളിൽ കൂടെ
യിവണ്ണമവ്യവസ്ഥവരും- ഇതു ദേഹാവച്ഛേദാലെ
ന്നാലതി ...ദവിശേഷയാലില്ല- ൧൭- ഹരിഃ-

രണ്ടാമദ്ധ്യായത്തിൽ പഞ്ചമഹാഭൂതജീവശ്രു
തി വിരോധപരിഹാരമെന്ന മൂന്നാം പാദം തീർന്നു.

ഹരിഃ- ഈയാത്മാവിങ്കന്നെല്ലാ ലോകങ്ങളുമെന്നു
രച്ചിട്ടുംപോലെ- ഉണ്ടായിപ്രാണന്മാർ ജന്മശ്രുതി
ഗൌണിയല്ലെന്താകാഞ്ഞു- അപ്പഞ്ച മഹാഭൂതങ്ങ
ടെ മുൻ ൧ജ്യായതാ ഇതിശ്രുതം വാക്യം ൨ഉപചരിത
മല്ലയാത്തതുപോലേ പ്രാണങ്ങളിൽ ഗണിച്ചിടുക-
വാക്‌തേജോമയിയെന്നും ശ്രുതിയാൽ വാഗിന്ദ്രിയാ

തിവാചകം- ജീവന്മാർക്കെന്നസാരം, * വിഭുവല്ലാത്തതുകൊണ്ടു പരസ്പ
ര സുഖദുഃഖാദികലർച്ചയില്ല.

൧. ഉൾപ്പെടുകയാൽ (അന്തർഭവിക്കകയാൽ).

൨. ഗൌണം.

പ്രാണനിൻവയ- തേജോമന്ത്യതച്ചൊൽ നിമിത്ത
വും ബ്ര നഹമങ്ങൾ പ്രാണങ്ങൾ -ഫ- സപ്ത
പ്രാണങ്ങളുത്തിനുണ്ടാകുന്നെന്ന വേറു വാക്യത്തിൽ-
ഇന്ദ്രിയമെഴറിവാൽ മേൽ രംശീഷണ്യാഃ സപ്തവൈ
ശ്രോ ചൊല്ലാൽ- എന്നാലിതേവമല്ലാ കൈ കാൽ
ഗുദ ശേശ്നമൊത്തു പതിനൊന്നായ്- വാക്കോടന്തഃ
കരണം ചേൎന്നാദ്ര്യം ചൊന്നതിനുമാധിക്യാൽ- ഫ-
സ്യകസ്ത ന്നപരിചരിന്നങ്ങളി ൭തക്ഷങ്ങൾ മരിച്ചപൊ
ക്ക കാണാഞ്ഞതു്- മുഖ്യപ്രാണൻ താനും മററവ പോ
ൽ ബ്ര വഹഋാതനെന്നറിക- ന- രു- മുഖ്യപ്രാണ
ൻ- ൻവായുക്രിയകളി ണ്ടെല്ല വേറെയുപദേശാൽ-
പ്രാണൻ താൻ ബ്രഹ്മത്തിൻ നാലാം (കാൽ) പ
ദായുവൽ സദാതീതി- ചക്ഷുസ്സാദികളൊപ്പം
പ്രാണൻ സ്വാതന്ത്ര്യമെന്നിയുപകരണം- ജീവ
ന്നവയോടൊന്നിച്ചുള്ള പദേശം നിമിത്തമായിട്ടു്-
വിഷയാഭാവമതാം കേടില്ലാപ്രാണന്ന നിന്ദ്രിയ
തത്താൽ- ഞാൻ തന്നെപ്പഞ്ചവിധം വിഭജിച്ചെ
ന്നാദിവേദവാക്യത്തുപോൽ- അന്തഃകരണം നാഥായ്

ഫ. തേജസ്സിങ്കൽ നിന്നുണ്ടായതെന്നർത്ഥം. ന. ബ്രഹ്മത്തിങ്കേന്നു ജനി
ച്ചവ. ഫ. ലയിച്ചുള്ളവ. ൭. ദേഹം ന്ന. സ്വല്പദേശത്തുള്ളവ. ൭. ജ
ന്ദ്രിയങ്ങൾ. വ്വ. ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നുണ്ടായവൻ. ൻ. വായുവും ക്രിയ
ൻ. ൧. സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലാതെ- (ഉപകരണം മാത്രം)
ഫ. പ്രാണസംവാദം മുതലായ സ്ഥലത്തു (ശ്രുതിയിൽ) ഉ. കര

ചൊല്ലപ്പെട്ടവറ്റു കണക്കേ കാണേണം. പ്രാണാപാ
നവ്യാനോദാനസമാനാ ഖ്യവൃത്തിയായ് പ്രാണ
ൻ. ൧. അന്യപ്രാണൻ പോലേ സൌ[൩]ക്ഷ്മ്യ[൪]പരി
ഛേദവാനറിഞ്ഞിടുക. മുഖ്യപ്രാണൻ, വിഭുവധിദൈ
വികനാധ്യാത്മികൻ പരിഹരിന്നൻ. ൨. വാഗാദിയ
ഗ്നി മുതലാമഭിമാനിനിദേവതയ്ക്കിരിപ്പുമാം. വാ
ക്കായഗ്നി, മുഖം കരമേറിയിതെന്നാദിയ ശ്രുതിയുറഞ്ഞിട
ലാൽ. ശ്രുതിശബ്ദബലാൽ ജീവൻ മുഖമായ [൫]ക്ഷാ
ഭിമാനി സംബന്ധം. ഇവനേ ഭോക്തൃത്വത്താൽ
നിത്യതയഭിമാനി ദേവതയ്ക്കാകാ. ൩. ശ്രേഷ്ഠപ്രാണ
മൊഴിച്ചിച്ചൊല്ലുന്നവയിന്ദ്രിയങ്ങൾ ഭേദോക്ത്യാ.
അപ്പടിയവർ വാക്കൊടു ചൊന്നെന്നു തുടങ്ങുള്ള ഭേ
ദവചനാച്ച. വാഗാദിയുറങ്ങിടവേയൊരു മുഖ്യപ്രാ
ണനുണ്ടുണർന്നെന്നായ്. മുഖ്യൻ പാലിതരപ്രാണ
ങ്ങൾക്ക വിലക്ഷണതമായ് ഭേദം. ൪. [൬]ഈശനു
നാ[൭]മരൂപവ്യാകരണം [൮]ദേവംതൈക്ഷത ശ്രുതി
യാൽ. മാംസാദി ഭൂമിജം, തേജോംബുക്കളുടെ കാര്യ
മോക്ക്, [൯]ശബ്ദവഴി. ഭൂമിജമാംസാദികളുടെ യാധി
ക്യാലാകെയപ്പറച്ചിഛറി. വീണ്ടും തദപാദച്ചൊല്ലു

ന്നം (ഇന്ദ്രിയം) അല്ലെന്നുള്ളതുകൊണ്ട്. ൩. സൂക്ഷ്മത. ൪. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും അവയുടെ അഭിമാനി ദേവതകൾക്കും. ൫. വാഗാദീന്ദ്രിയം നഷ്ടിയാകുമ്പോൾ

൬. ഈശ്വരനു തന്നെ. ൭. നാമരൂപവ്യവസ്ഥാപനം. ൮. ദേവം ദേവതൈക്ഷത (ആ ദേവതയീക്ഷിച്ചു). ൯. ശ്രുതിപ്രമാണവഴിക്ക്.

ദ്ധ്യായസമാപ്തി മംഗലം കാങ്ക. ൻ- ഹരിഃ ഓം-
ഇതി നീലകണ്ഠീയ ബ്രഹ്മമീമാംസാഭാഷാവൃത്തിയിൽ
അവിരോധാഖ്യം രണ്ടാമദ്ധ്യായം തീൎന്നു.

ഹരിഃ- ലോകാ (ദേഹാ) ന്തരമടയുമ്പോൾ ജീവൻ ൧ദ്രഷ്ടാഖ്യഭൂതസൂക്ഷ്മ (ത്താൽ) ൨ഗളെക്കൊ- ൩വേഷ്ടിതനായ് പോകുന്നു ൪പ്രശ്നോത്തരദൎശനത്താൽ ശ്രുതിയിൽ- ൫അഞ്ചാം യോഷാഗ്നിയിലപ്പുകൾ ശബ്ദമാം സമാകുമെന്നോതം- ൬തേജോബന്നാത്മകതാ മൂലം ചേരില്ലയാകിലപ് ശബ്ദം- തെററില്ലാ, ഭൂ൭യെസ്സ്വാദ്വ്യവഹാരന്യായമിട്ടു ദേഹത്തിൽ- ൮അപ് ബാഹുല്യം കാണുകകൊണ്ടതു മു ൯വ്യപലക്ഷണാൎത്ഥമായുരാക- പ്രാണൻ, ലോമാത്മാവെന്നതുടങ്ങിനെന്നും" ശ്രുതി പ്രമാണാല്യം പ്രാണാശ്രയമാം ൧൦ഭൂതാന്തരമൊത്തപ്പിന്റെ പോക്ക കിട്ടുന്നു- അഗ്നിയെയടുത്തു വാക്കെന്നാദിശ്രുതിയാലിവണ്ണമല്ലേൽ ൧൧ഹന്ത- ൧൨ആധാരദേവതാഗതിയുപചാരാല്യ ൧൩ഉപകൃതിക്കുറച്ചിൽ വഴി- പ്രഥമാഗ്നിയിലപ് ശ്രുവണാദാ

---

൧. അത്ഭുതമെന്നു പറയുന്നു. ൨. ശ്രുതത്താൽ (സമൂഹത്താൽ). ൩. ചുററപ്പെട്ടവൻ. ൪. ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ കാണുകയാൽ. ൫. അഞ്ചാമത്തേതായിരിക്കുന്ന അഗ്നിയിൽ ൬. തേജോംബുപൃഥിവ്യാത്മതാം. ൭. ഏറിയകുറ ന്യായമെന്നതുപോലെ, ൮. അപ്പിന്റെ ആധിക്യം. ൯. അടയാളപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി.

൧൦. ഇതരഭൂതം. ൧൧. ഇങ്ങിനെയല്ല. ൧൨. അധിഷ്ഠാനദേവതയിങ്കലുണ്ടാകും (വായു) ഗമനം. ൧൩. ഉപകാരകമാവു വഴിയാണ്.

വാച്യല്ലേവമെങ്കിൽ ദോഷം നേ- ആയപ്പുകളേ ഷ്
ക്ഷണയാൽ ശ്രു തദ്ധാവാക്യ റച്ചിലൊക്കകെയാൽ-
ശ്രുതിയിൽ ജീവൻ കേൾക്കാഴികയാൽ ഹ്ല ൭തയ
സ്ഥ ൮ഗമനമൊക്കില്ലേൽ- തെററില്ലി ൯ഷ്ടാപൂൎത്താ
ദികാരിണാം ൧൦സംഗ്ഗതിപ്ര (തീതിയിനാൽ) മാണ
ത്താൽ- തദ്ദേവാനാമന്നമിതെന്നും ശ്രുതിട്ടത്ത്യദാ
വചാത്രത്താൽ- ദേവാന്നതാമനാത്മതയാൽ ഗൌ
ണം കൎമ്മികൾക്കാത്തല്പോലെ- വേദം കാണിക്കന്നു
"യോന്യാം, നസവേദ പശ്രു" വിതെന്നായി- ൧൧
സംഗ്ഗോദ്ദേശമതായ്ചെയ്ത പുണ്യനാശം വരുമ്പൊ
ഴവിതു്- ൧൨ഇതരസഞ്ചിതമൊത്തിങ്ങു വരും
ചോകലിന്ന റോ ൧൩ൎമ്മറിവായ്- പ്രത്യക്ഷശ്രുതിയാ
ലും കഷ്ടിണേപുണ്യേതിശീതയാലുമിതാം- തദ്വ്യഇഹേ
ത്യാദിയിനാലാചാരാലാ ൧൪ഗതിൎന്ന വാസനയാൽ
(സഞ്ചിതതഃ)- ഷ്യന്നാകിലല്ല കാണുക ൧൫ചരണ
ശ്രുതിയനുശയോപലക്ഷണമാം- അതുകൊണ്ടു ദോ
ഷമില്ലെന്നാം കാൎഷ്ണ്യാജിനിമുനിക്കഭിപ്രായം- ലക്ഷ
ണയാ സഞ്ചിതമൊപ്പുകൊൾകിൽ "ശ്രൌതമാ

---

൬. ഇല്ല. ൭. ശ്രദ്ധാശബ്ദതൊവുമ്മ പറയൽ. ൮. ഹോമിച്ച. ൯. പോക്
ൻ. യാഗം ദാനം വാപീകൂപം മുതലായതു ചെയ്യുന്നവൎക്ക്. ൧൦. സംഗ്ഗാരോ
ഹണം. ൧൧. അനുഭവിച്ചതൊഴിച്ചുള്ള. ൧൨. നേരെ വിപരീതമായിട്ട്
൧൩. അവരോഹണം. ൧൪. ചരണശ്രുതിയനുശയത്തെ അറിയിക്കുന്നതു
കകൊണ്ടു്,

യ ചരണാത്ഥം- ശീഘ്രം വിട്ടാ" നത്ഥക്യം വരുമെ
ന്നാലതില്ല കമ്മത്തിൻ- ആചാരാപേക്ഷതയാൽ ഫ ത
ദ്രഹിതം വ ശോധിയാന വേദ ഇതി- ബാദരിചരണ
പദത്താൽ ദുഷ്കൃത സുകൃതങ്ങൾ തന്നെയാക്കുന്നു-
[സാക്ഷാൽ സിദ്ധാന്തമിതേ പക്ഷമറിഞ്ഞിട്ടുക വേ
ണ്ടതാകുന്നു-] വ- ഇവിടേന്നു ചത്തുപോവോരൊക്കെ
ച്ചന്ദ്രനെയടഞ്ഞിട്ടുന്നെന്നായ്- ഒരുപോൽ തന്നെ
യ ന നിഷ്ടാദികാരികൾക്കും ശ്രുവിപ്പ ഗതിയെന്നാ
ൽ- അല്ലേവംയമലോകത്തിൽ ദുഃഖപ്പെട്ടു പോകവേ
രവാകും- ദുഷ്ടക്കുള്ള ഗതിശ്രവണത്താൽ ന ര ചി
കേതസേയമോക്തിയതിൽ- സ്മൃതികാരന്മാർ ദുഷ്കൃതി
കൾക്കായുന്നരകം പറഞ്ഞു കാണുന്നു- മേലും രൌരവ
മുഖമായിവർ ചൊല്ലുന്നുണ്ടു സപ്തനരകങ്ങൾ. അ
ങ്ങെല്ലാമേയമനുടെയദ്ധ്യക്ഷതയാൽ വിരോധമുണ്ടാ
കാ- വിദ്യാകമ്മങ്ങടെ ഗതി ൯ചന്ദ്രനിലാരംഭത്തൊ ന്ന
നചാന്ന്യേഷാം- ചാക ജനിക്കയടിയ്ക്കടിയെന്നും മൂ
ന്നാം വഴിക്ക ദുഷ്ടക്ക്- അപ്പടി കാണുകയാലില്ലാപ്പൂ
തിസംഖ്യക്ക നിയമ ൭മെന്നി, വരും- ലോകേസ്മിൻ

ഫ. ആചാരഹീനനെ. വ. വേദം ശോധിക്കയില്ലയെന്നതിനാൽ. ന. പാപികൾക്കും. ര. കഠോപനിഷത്തിൽ. ൯. ചന്ദ്രമണ്ഡലാരംഭിച്ചിരിക്കയാൽ. ന്ന. അന്ന്യരാജ്യ പാപികൾക്കില്ല. ൭. ഇല്ലാതെയും വരും.

ക്കയാലും യോന്യാഹുതിയെന്നിയേ ശ വ്വരീരാപ്തി. ദ്രോണാദിക്കു ദ്ദ്വിജത്തിന്നാഹുതി വേണ്ട ൻതന്നനിയമമറി- സേ്വദജമതിന്നു മൂന്നാമുദ്ഭിജ്ജചദത്തിനാലെ സംഗ്രഹണം- ഏഭ്രമ്മ്യദകോദ്ഭേദമതായുണ്ടാകുന്നതു നിമിത്തമറിയേണം- -ന- ചന്ദ്രങ്കൽ നിന്നു വീഴുന്നവരാകാ ഫശാദിസാമ്യമെത്തുന്നു- ഇതു യോജിപ്പുള്ളോന്നായ്വന്നീടുന്നതു നിമിത്തമായിട്ട് -ര- അല്പം വ്യോമാദികളിൽ സംബന്ധിച്ചിങ്ങു മഴയോടെത്തുന്നു. ഭൂനിഷ്പ്രപതനമന്ത്രാൽ ധാന്യേതാമസമതാം വിശേഷമെഴും- ൭- അഭിമാനിജീവർവാഴും വ്രീഹ്യാദിയിൽവീണിടുന്നവർക്കുണ്ടാം- മുൻപോൽസം(ശ്ലേഷം) ബന്ധംതാൻ ‹‹ചാപംയാഗാദിയുള്ളഹേതുവിനാൽ- സ്ഥാവരജന്മഫലം വരുമെന്നാലിപ്പോശ്രുതിപ്രമാണത്താൽ’’- പിന്നപ്പുമാനൊടുണ്ടാം കർമ്മികന്തഃപ്രവേശസംബന്ധം- ശുക്രവഴിയോനിചേപ്പാൽ യോഷിൽകുക്ഷൌശരീരസംഭവമാം- ധാന്യവഴിചേൻസ (൭൦) ഭേ സപ്തമമാസത്തിലേറിട്ടും

വ്വ. ശരീരപ്രാപ്തി. ൻ. അതുകൊണ്ടു നിയമമില്ലയെന്നറിക.

ഫ. ഭ്രമ്മുദകത്തമ്മെ ഭേദിച്ചു. ഫ. ആകാരാദി സാദൃശ്യം (സൌക്യ്യം) പ്രാപിക്കുന്നു. ന. വിഹിതമാകകൊണ്ടു. ര. സ്ത്രീയുടെ വയററിൽ. ൭. ഇതു തത്വസാരായണാദിപ്രായപ്രകാരമാണ്.

ശ്ലോ- ‘ഉദഗഹാപാദാനന്ദ്രതാഹി വ്യോമദ്ദിളപ്പാരഞ്ഞോഭവം പ്ലാ

ജീവൻ- ൯- ഹരിഃ- മൂന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ ജീവന്റെ (ഗത്യാഗതി) ചോക്കവരവായി വൈരാഗ്യനിരൂപ ണമെന്ന ൧-ാംപാദം തീൎന്നു.

ഹരിഃ- ജാഗ്രത്സുഷുപ്തസന്ധിക്കണ്ടാം സ്വപ്ന പ്രപഞ്ചസൃഷ്ടിമതു് - പരമാത്മാ "മേൽ രഥ രഥ യോഗങ്ങളെ വഴിചമപ്പിതെന്നുക്തി"- കാമം കാമം നിൎമ്മിപ്പവനായ്പുരുഷൻ ചരിപ്പിതെന്നാകും- ചില ശാഖകളിൽ സ്രഷ്ടാവെന്നുനിൎമ്മാതാ ജീവനെന്നുകാണുന്നു- പുത്രാദികാമങ്ങളുള്ളവ ഉൽകൃഷ്ടത്രയത്തിനാധീന തയാൽ- "ഈശ്വരകൎത്തൃതൈററാംമിത്ഥ്യാതാൻ സ്വ പ്നപ്രപഞ്ചമെന്തെന്നാൽ- ദിക്കാലാദിമിത്ഥ ഭവാ ബാധങ്ങളൊത്തുചേൎന്നിയുള്ളതായിട്ടും- എല്ലാവിധാസത്യ പദാൎത്ഥങ്ങടെ ധൎമ്മത്തൊടിങ്ങുകാണാഞ്ഞു"- മി ത്ഥ്യാസ്വപ്നംഭാവീഷ്ടാനിഷ്ടം സൂചിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു- എന്നോത്തുന്ന സ്വപ്നാദ്ധ്യായജ്ഞർമൊഴിയാക് പ്രമാ ണത്താൽ- ദേഹാന്തഃകരണൈക്യാദ്ധ്യാസാലാനന്ദ മാദിജീവനും- ഒളിവായതിനാൽ ബന്ധഭ്രമങ്ങളിവ നാം പരന്റെഭാവനായാൽ- അവൃത്തിനാശത്തി

ഷ്യാ ആപഃ മാംജീവാസ്സ്വവിശന്മാസിസാപൂമെ'.

൧. സൃഷ്ടി. ൨. കൎത്താവിന്റെ ഇഷ്ടകാധീനമായ്പു എന്നുള്ളതിനാ ൽ. ൩. ദിക്കു, കാലം, കാരണം, ഉണ്ടാകൽ, നാശം മുതലായിട്ടുള്ള., ൪. സ്വപ്നം മിത്ഥ്യയും വരാൻപോകുന്ന ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളെ കാണിക്കുന്നതും

ങ്കൽ ജ്ഞാനാനന്ദാദിവിലസുശോഭിപ്പു- ദേഹത്തൊട്ടു
ചേർപ്പാലോജ്ഞാ ന്നനൈശ്വര്യാദിമനവ വാസ്സുന്നു-
൧൦- സ്വപ്നമനവായ ൧൧സുഷുപ്തിർന്നാഡിയിലാം ഹൃദിപു
രങ്കൽ മേലിതുപോൽ- ജീവനന്തർഹൃദയേ, ഹൃപുരി
തതിത്യാദിയാശ്രുതിച്ചൊല്ലാൽ- ൧൨പ്രാജ്ഞാത്മാവി
ങ്കേന്നും ജീവനതിന്മൂലമാകുണാച്ച്വ തദാ- അവന
പ്പോൾ പ്രതിബോധിക്കുന്നൊ എന്നരിനാൽ, നിവൃ
ത്തിയറിയാത്തതാം- ൧൩- ചെയ്യുന്ന തീക്ഷ്ണകയോക്കു
വേദോച്ചാൽ നവിധിയിവററയാക്കൊക്കെ- ജീവൻ
തലനാൾ ഒത്തുങ്ങിയവൻ താനത്താദന്നാവെന്നു ക
ണ്ടിട്ടുക- ൧൫- സ്വപ്നസുഷുപ്തികളുടെയിട (൧൬)
ബോധംകെട്ടവന പാതി വിലയം താൻ- അതിനാ
ൽ പരിശേഷത്താൽ വേറൊരവസ്ഥയിതറിഞ്ഞുകൊ
ള്ളേണം- ൧൭- സവിശേഷ നിർവ്വിശേഷതങ്ങളിര
ണ്ടും സ്വതേപരന്നില്ല-പൃത്ഥ്യാദ്യുപാധിയാൽ പ
ല്യമില്ല, സർവ്വത്രഭേദനിന്ദയിനാൽ- ബ്രഹ്മചതുഷ്ടാ

ആകുന്നു. ൮. ആവരണം നശിക്കയാ. ൯. ജ്ഞാനൈശ്വര്യാദികളുടെ
തോററം (പ്രതീതി) ഇല്ലായ്മ. ൧൦. സുഷുപ്തി. ൧൧. 'പുരീതതിശേതേ-പുരീ
തതഃപ്രത്യവസൃത്യ സതിശേതേ- എന്നശ്രുതി.' (പുരീതദാഖ്യനാഡീ
വിശേഷത്തിലും അവിടനിന്നും സദാത്മാവിലും ശയിക്കുന്നു.) ൧൨. പ്രാ
ജ്ഞൻ ഇവിടെ പരമാത്മാവാകുന്നു.

തലനാൾ ചെയ്തുവച്ചതു്. ൧൪. 'തജ്ജഹദ്യാദ്യേവാസിംഹൊവാ' എ
ന്നശ്രുതു്, ൧൫, 'ജ്യോതിഷ്ടോമേനസ്വർഗ്ഗകാമോയജേത' എന്നതു്. ൧൬

ൽ ഷോഡശകലമിതിഭേദാഭിവൎണ്ണമല്ലേൽന- ഓരോ
വ്യപാധി ഭേദത്തിൽ താല്പൎയ്യം വചസ്സിനല്ലാഞ്ഞു്-
മേല്വമഭേദത്തെച്ചില ശാഖകൾ, ഭേദം പഴിച്ചു പ
റയുന്നു- ബ്രഹ്മം നിൎഗ്ഗുണമേഷധാധലിങ്ങൈവേ
ദാദിവിഷയങ്ങളാകെ- സൂൎയ്യപ്രകാശാദികളോപ്പു തൊ
ട്ടതിൽ ചേൎപ്പിനാലതുപ്പോലാം- എന്നോണം ബ്ര
ഹ്മാകാരക്കാപ്പിവ്യപാസ്തിയിൽ ഫലാൽ ൭ചേതം-വേ
ദം ശാസനയെന്നായ് നിൎഗ്ഗുണചൈതന്യമാത്ര
മോതുന്നു- ശ്രുതിനേതിയെന്നു നിരൂപം കാട്ടുന്നിക
ണക്കു ഗീതയതും- അതിനാൽ താൻ ജലസൂൎയ്യപ്ര
തിബിംബാദ്യുപമയൊതിട്ടന്നറിക- ൻ തംബപ്പെട്ടി
കൊള്ളാഴികയാലിതു തെറ്റെന്നാശങ്കയേ തെററാം-
സൂൎയ്യപ്രതിബിംബം ജലവൃദ്ധിയിൽ വദ്ധിക്കം കുറക
വേ കുറക- ശീഘമിതുപോലെയാത്മാദേഹാദിയുപാ
ധിയുമായ്പ്പെട്ടന്നതിനാൽ- ഔപാധികമാം ധൎമ്മം
ഭജിച്ചിട്ടും പോലെ കണ്ടിട്ടുന്നേവം- രണ്ടും ചേരുന്നവ
യാകയാലുമപ്പോലെ ദൎശനത്താലും-൧൦-ആരംഭിച്ചി

മറഞ്ഞിയവൻ. ൫. വേദത്തിനു താല്പൎയ്യനിഷ്ഠ നിൎഗ്ഗുണവസ്തുവിഷയകമൊ
ണ്ട്. ൬. ആദിത്യാദികളുടെ പ്രകാശം മുതലായതു്. ൭. ഫലാലൊകം.
൮. 'ക്രപ്രജ്ഞാനഘനഃ' എന്നതിൽ. (രസോവൈസഃ) എന്നും (പ്ര
ജ്ഞാനംബ്രഹ്മ) എന്നും ഉക്തതിനാൽ അൎത്ഥഭേദമില്ല. ൯. ജലമെന്നപോ
ലെ അകന്നും സഞ്ചരമായും കൂട്ടായ്കയാൽ.
൧൦. ഉപാധിസംബന്ധത്താലുണ്ടാകുന്ന, ൧൧. കാണുന്നതുകൊണ്ടും.

ത്രത്തോളമെന്നു ചണ്ഡിച്ച നമ്മുന്ത്വൻമ്മത്തം- ല
ക്ഷണമായ ജഗത്തെ നീക്കന്നഥ (വ) ശിഷ്ടമാതിട്ടു
ന്നു പരം- ബ്രഹ്മത്തെവ്യക്ത രമേയമേഹ്യാനഹിഗ്രഹ്യ
ത' ഇതിശ്രുതിച്ചൊല്ല്- എന്നാലും ധ്യാനത്തിൽ കാ
ൺമ്മ വേദസ്മൃതി പ്രമാണത്താൽ- പലവിധവ്യപാ
ധി ചേരും പ്രകാശമാദികൾ കണ്ടക്ക ഭേദം താൻ-
ഭേദമുപാധി യിവിക്കത്തന്നെ യടിക്കടി ഗുരുക്ലയാ
മൈക്യം- അതിനാൽ കല്പിതഭേദം പോകിപ്പരമാ
ത്ഥമാകുമേ നകത്തപം ചേരും ജീവൻ പരനോടറി
യിപ്പതു പോൽ 'സയോഹമൈവെ' ശ്രുതിയിൽ- ശ്രു
തികളിലിതുപാദോത്താലഹി കണ്ഡമട്ടുഭേദഭേദ
ങ്ങൾ- തേജസ്സെന്ന വിശേഷാ'ഖ്യാംവെയിലാദിത്യ
രെന്നപോൽ താനോ_ ഇവ പരപക്ഷങ്ങൾ, നമു
ക്കാദ്യം പൊന്നതുകണക്കപാധിബലാൽ വ്വഭേദപ്രതി
തിയതു പോകുമ്പോളൈക്യം യഥാവലേ സിദ്ധം-
ദ്രഷ്ടാവിവങ്കൽ നിന്നന്യനില്ല, നേതിപ്രമുഖ്യമ
ന്ത്രത്താൽ- ബ്രഹ്മമൊഴിച്ചന്യ നിഷേധാലും സി

ന. മൃത്തംപോലെ അദൃശം, എന്നാൽ സദസദാത്മകമെന്നസാരം. ൯. ഗ്രഹിക്കപ്പെടാത്തവനാണു. ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ൫. 'ദൃശ്യതെത്വഗ്ര്യയാ ബുദ്ധ്യാ' എന്നും 'തതസ്തുതംപശ്യതെനിഷ്കളംധ്യായമാനഃ' എന്നും ഇട ങ്ങിയതിനാൽ, ന. ഐക്യത്തെ. ൭. തൽപരമംബ്രഹ്മവേദബ്രഹ്മൈവഭവ തിഎന്ന ശ്രുതി. വ. (ഭാനം)- തോന്നൽ.

൦. നേതിനേതിയെന്ന മുതലായ മന്ത്രങ്ങാൽ. ൨. സീമാതപവ്യവ

ഭാനമാമഭേദത്തിൽ- സ- ൧'ആത്മാസസേതു' വെ
ന്നും ചൊല്ലു ൨ വിടലാത്മനാപരിഷ്വക്തഃ- ഇസ്സംബ
ന്ധോക്തിർഭേദച്ചൊല്ലിവയാൽ പരാലിതരമുണ്ടേൽ-
ഇപ്പിങ്ങതിരെന്നോ൩ന്നം സേതുസമത്വാലെയിങ്ങ൪
ത്തിന്ന്_ പരമാത്മാമര്യാദാ, ൫കാൽ പോലെയുപാ
സനാർത്ഥ ൬മുക്തികളാം- ബുദ്ധ്യാദിയാമുപാധി
സ്ഥാന വിശേഷത്തൊടുള്ള സംബന്ധാൽ- സം
ബന്ധ (ഭിദാ; ഭേദവാക്യകള്ളപാധിയാൽ൭ാദിയൊപ്പ
മുപചാരാൽ_ ഇതു ചേരുന്ന തിനാലും ശരിയപ്പടിയ
ന്യനിന്ദ൮ാൽ താനും- ഈശസ്സ്വതാദി ൯നിരാകൃ
തി പോലന്യനിഷേധമാർഗ്ഗമായിട്ട്- പരമാത്മാവിൽ
സർവ്വാത്മകതാ, വ്യാപ്ത്യപദേശത്തുകളിനാലും- ൧൦-
ഫലമുണ്ടാകുന്നതു പരമേശ്വരനിൽ നിന്നുതന്നെ
യോഗ്യതയാൽ- 'ആത്മാന്നാദോ- വസുദാനശ്രുതി'
യാലും പരൻ ഫലപ്രദനാം- ശ്രുത്യുപപത്തികളാ
ലേജ്ജൈമിനി ൧൧ഫലദം തു കർമ്മമെന്നോപ്പ്- ഹേതു
ഞ്ചൊല്ലാൽ ഭഗവദ്വ്യാസൻ മുൻ ചൊന്നൊ ൧൨രജ

ഹാരം, (വാലാഗ്രശതഭാഗസ്യ എന്ന) ൨. മാനം, ആത്മനാപരിഷ്വക്തഃ സ
താസൌമ്യതദാ സംമ്പന്നഃ എന്നസംബന്ധോക്തി, (ദ്വാസുപർണ്ണാസ
യുജാ എന്ന) ഭേദവ്യവഹാരം, എന്നാവയാൽ. ൩. പാദം പോലെ (പതുഷ്പ
ത്വമെന്നപോലെ). ൪. ചൊല്ലുകൾ. ൫. നിരാകരണം, ൬. ഫലത്തെ
കൊടുക്കുന്നതു്, ൭. അജൻ- കാരണേശ്വരൻ,

ന്നതെന്നോപ്പ്- വ്യ-ററമിഃ- മൂന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ നാ
ത്ത്യം വദാത്മശോധനമെന്ന ൨-ാം പാദം തീൎന്നു.

ഹരിഃ- കൎമ്മങ്ങളിലൊക്കെ ൧ച്ചോന്നദന ൨
സംയോഗാദി (ഖ്യ) ൩പും ൪പ്രയത്നത്തിൻ- സാമ്യാ
ൽ ൫സമവേദാന്തപ്രമാണവിജ്ഞാനമൊന്നു താനാ
കും- ഗുണഭേദത്താൽവിദ്യൈക്യത്വം പററില്ലയെങ്കിൽ
ദോഷംന- എന്തെന്നാകിലൊരോ ശാഖയിലും ഗുണ
ഭേദംമെത്തിടുന്നതിനാൽ- മേലും ശിരോവ്രതം ചെയ്യാ
ത്തവനിതിനെപ്പററിച്ചിടരുതെന്ന്- സ്വാദ്ധ്യായധൎമ്മ
മായ് ശ്രുതിയോൎപ്പ് വേദവ്രതോപദേശത്തിൽ- ൬അ
ധികൃതിവിഷയമെന്നൽ ശബ്ദാദിയിനാൽ ൭യാഗമട്ടു
തന്നിയമം- ൮സൎവ്വവേദായല്ലദ' മെന്നും ശ്രുതി കാ
ട്ടിടുന്നു വിദ്യൈക്യം- ൧- ശാഖാന്തരോപദിഷ്ടങ്ങ
ളാം ഗുണങ്ങളുടെ മേളനം സമമാം- വിജ്ഞാനത്തി
ൽ കാൎയ്യം വിധിശേഷമതാകുമഗ്നിഹോത്രം പോൽ-
കാമ്യാ വിശിഷ്ടജ്ഞാനോപകാരമാകും പ്രയോജന
ത്തിന്നുമം- ഭേദം വരായ്കയാലേ മേളനത്രപോപ

---

൧. ചോദനാ വിധി. ൨. സംയോഗം- പ്രയോജനസംയോഗം (മേൽ ജ്യേഷ്ഠനും ശ്രേഷ്ഠനുമാകുമെന്ന ശ്രു. പ.) ആദികൊണ്ടുരൂപസമാഖ്യകളുടെ ഗ്രഹണമുണ്ടാകുന്നു. ൩. പുരുഷയത്നത്തിൻ്റെ- തുല്യതയാൽ, ൪. സൎവ്വവേദാന്ത പ്രമാണത്താലും പ്രതിപാദ്യമായ ജ്ഞാനം. ൫. അധികാരം, ൬. സൌൎയ്യാദിയായവ ഏകാഗ്നി സംബന്ധങ്ങളായിരിക്കുന്നതുപോലെ, ൭. വേദങ്ങളൊക്കെ യാതൊരു (ബ്രഹ്മ) പദത്തെ പ്ര

വ്യസംഹൃതിഃ കാൎയ്യാ. ൨൭ ഉദ്ഗീഥവിദ്യകളുപക്രമാദ്യോ
ഗ്ഗ്യശ്രുതികളിൽ പറഞ്ഞവകൾ. ശബ്ദത്താൽ ഭിന്ന
ത്വം കൊള്ളുന്നവയെങ്കിലല്ല, സംഗ്രാമം. തൊട്ടതി
നൊടയ വിശേഷാലെന്നാൎക്കിക്കിലില്ല, വിദ്വൈക്യം.
ൻപ്രക്രമഭേദത്താലേപരോവരീയസ്ത്വമാദിയെന്നോ
ണം. പേരൊന്നാവുകയാലേ വിദ്വൈക്യംന്യായമെങ്കി
ലത്രു നീക്കി. മുൻസൂത്രത്തിലത്രും ൨൦കാഠകസംജ്ഞൈക
ത്വമെന്നപോൽ തന്നെ. ൩൦. ഓമെന്നിയക്ഷരമു
ദ്ഗീഥമുപാസിക്കയെന്ന ഉദ്ഗീഥം. അതു വിശേഷണ
മഖിലശ്രുതി സാധാരണമായിനാലെ നിൎദ്ദോഷം. ൩൧.
ഒരിടം ചൊന്നവസിഷ്ഠത്വാദികളാകം ഗുണങ്ങൾ മ
റിടമാം. സൎവ്വത്രയൊരേ പ്രാണൻ താൻ വിജ്ഞാന
മത്രു തന്നെ ഭേദത്താൽ. ൩൨. ബ്രഹ്മസത്യപ്രഭൃതാന
ന്ദാദികളെല്ലാംകൂടെ യങ്ങു മൊരുപോലെ. സൎവ്വാഭേദ
ത്താ ൨൧ലുപസംഹൎത്തവ്യങ്ങളെന്നറിഞ്ഞിടുക. ഭേദ
മിരിക്കെഗ്ഗുണ ൨൨ബാഹുല്യാല്പതങ്ങൾ വന്നിടുന്നതി
നാൽ. സഗുണത്തിൽ വരും പരമാത്മാവിൽ വരാ
ന്മപ്രിയശിരസ്ത്വമുഖ്യങ്ങൾ. തൈത്തിരീയത്തിൽ

തിപാദിക്കുന്നു. വ്യ. ഉപസംഹാരം വേണം. ൻ. ഉപക്രമ (ആരംഭ).
൨൦, കാഠകമെന്ന പേരിൻ്റെ ഏകത്വം പോലെതന്നെ.
൨൧, മേളിക്കപ്പെട്ടവാൻ യോഗ്യങ്ങൾ, ൨൨, ഏററക്കുറച്ചിലുകൾ
ന, ആനന്ദമയനായ പരമാത്മാവിൻ്റെ ബോധത്തിനായിട്ട സ്ഥലി
താദിതില്പ്രശ്നപ്രകാരം ആനന്ദമയ കോശങ്ങളായ 'തസ്യപ്രി

ചൊന്നവയറി, ൪കോനന്ദാദിയന്ന്യഗുണജാതം. ഉപ
സംഹൎത്തവ്യംസംപ്രതിപാദ്യ ബ്രഹ്മ൫സ്സു സോമാ
ന്ന്യാൽ. ൬. ൬സമ്പ്രദാനമതിനാസ്സൎവ്വോല്ലംഘൻ
പരൻപുമാനെന്നാം. പറയലുമേന്മേല ൭ത്ഥാദിശ്രൈ
ഷ്ഠ്യംച്ചൊല്ലു തിൻെറ പെരുമയ്ക്കായ്. ൮അല്ല' ൯പ്ര
യോജനത്താൽ ശ്രദ്ധാത്മാനംപ്രകാശതേ'യെന്നും.
ശ്രുതിയിലെ ൧൦ആത്മപദത്താൽ താനും പ്രതിപാദ്യ
നായതപ്പുരുഷൻ. ൧൧. ഇതു സൎഗ്ഗാദികൎത്താവായെ
ല്ലൊ താനിരുന്നുംവന്നോടം. പരമാത്മഗ്രഹണം ശ
രീരേണൊപ്പം വരുന്ന ൧൨താദാത്മ്യാൽ. ആത്മഗ്ര
ഹണംചേരുന്നുംദുസ്സ്വഷ്ട്യ൧൩നയാൽന ൧൪ചേൽ, മൈ
വം (നൈവം) ൧൫യേനാശ്രുതം ശ്രുതം സ്യാൽ, സ
ദേവ, തത്ത്വമസിതൊട്ടറപ്പാലേ. ൧൬. കാൎയ്യമതാസ്ഥ
ന്ന ൧൭സ്വവിധിപാചമനത്തെ യനുവദിക്കകയാൽ.
വാജസനേയിഛാന്ദോഗ്യങ്ങളിലല്ലൊ വേധേയമാച
മനം. ൧൮എന്നാകിലുമാ പ്രാണനെയനഗ്നമാക്കുന്നു
വെന്നു വേദാന്തം. ചൊല്ലുമപൂൎവ്വാനഗ്നതയതിൻ

യമേവൈഷവൃണുതേ' എന്ന തുടങ്ങിയവകൾ. ൪. ആനന്ദതപാദിയായി സ്വ
ന്തിപദ്രത്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഗുണങ്ങൾ. ൫. സാധാരണ്യാൽ. ൬. ശ്വ
ഫ്രാത്മനടവാതിനായിട്ട്. ൭. ഇന്ദ്രിയേഭ്യഃ പരാഹ്യൎത്ഥാഎന്നു തുടങ്ങി
യതിൽ. ൮. പ്രയോജനമില്ലാത്തതുകൊണ്ട്.

൧൩. ഐക്യാൽ. ൧൪. അല്ലുന്നാണെങ്കിൽ അങ്ങിനെയല്ല. ൧൫. യാ
തൊന്നിനാലശ്രുതവും ശ്രുതമാകും, സത്തുതന്നെ, അതു (ആത്മാ) നീയാ
കുന്നു. ൧൬. സ്മൃതിപ്രസിദ്ധമായ, ൧൭. അനുഷ്ഠേയം.

ടെ ചിന്താവിധേയമെന്നറിക- ൻ- എന്നിനൊ വി
ദ്യൈകത്വം ഗുണോപസംഹാരവും വിദിന്നകളാം-
ശാഖകളി ലേവമൊന്നിൽ താനമഭേദാൽ മനോമ
യാ (ദ്യൈക്യം) ദ്ധ്യൈാരുമ- ൬ം- ഇതുപോൽ തന്നേ
യന്ന്യസ്ഥലവുമൊരേ വിദ്യയിന്റെറ സംബന്ധാൽ-
അവിഭാഗേന വിചിന്താദിത്ത്യാക്ഷികളിൽ ശ്രുതിദ
യിക്കെങ്കിൽ- അല്ലേവം ന്ദൃശ്യഹം മന്ന ഹരിതിസ്സൂ
യ്യേചദിഗചി (ഭേദ) ശേഷത്താൽ- തദ്ദൈസ്യതസ്യേത
ദേവേത്യാദി ശ്രുതി കാട്ടിടുന്ന ൯ധമ്മദിദാം- ൬൬-
സ്ഥാനവിഭേദത്താൽ വ്വസംഭൃതി പോൽ ദ്ധ്യവ്യാപ്തി
യാം വദ്ധതിയതും- അല്ലൂപസംഹത്ത വ്യംശാണ്ഡി
ല്യാഖ്യാദിയായ, വിദ്യകളിൽ- ൬വ- ൻതാണ്ഡിരഹ
സ്യത്തിൽ പോൽ പൈങ്ഗിരഹസ്യേ ചപുരുഷവിദ്യയ
തിൽ- നിരുപിച്ചോണം തിത്തിരികളിലോതാത്തി
ല്ല, ധമ്മമേളനവും- ൬൩- തത്തൽശാഖോപനിഷ
ൽ തുടച്ചയിൽ സവ്വവും പ്രവേധിച്ച്- ഹൃദയം
വേധിച്ചെന്നാദിയാസ്സുറിക്കന്നകൂട്ടമൊക്കെത്താൻ- വി
ദ്യകളിൽ മേളനാഹങ്ങളല്ലയെന്നായ്ധരിച്ചുകൊള്ളേ
ണം- ൬൭. ഹൃദേധാദികളാമത്ഥത്തിൻ ഭേദഹേതു

---

൩. ദക്ഷിങ്കലഹമെന്നും ആദിത്യങ്കലഹസ്സെന്നും. ൭. ധമ്മഭേദത്തെ, വ്വ. സംഭൃതി, ദ്യനിവേശമാദിയായ ഗുണങ്ങൾ. ൻ. ഈ പേരുള്ള വേദാന്താദ്ധ്യായികയിൽ.

൨, നല്ലതുപോലെപിളുന്ന- പൊളിച്ചു.

റാൽ തന്നേ. ൧൨. ഉതസുകൃതദുഷ്കൃതവും നവി
ധൂനനം ചെയ്യുമെന്നു കേൾക്കമിഹം. കൌഷീതക്യാ
ദികളിൽ സംഹാനാർത്ഥത്തിങ്കലാം വിധൂനനവാക്ക്.
എന്തെന്നാകിലു ചോയനപദശേഷതയാലിതാ ദ്ര
മീമാംസാ. ചൊന്നകുശാച്ഛന്ദസ്സ്തുത്യുപഗാനം പോ
ലെ കാണ്മ സാന്നിദ്ധ്യാൽ. ൧൫. വിദ്വാന്നു കടക്കേ
ണ്ടൊന്നില്ലാഴികയാൽ മരിച്ചിടുന്നേരം. സുകൃതേതര
ഹാനിവരുന്നെന്തെന്നാലക്കണക്കു മറുശാഖാ. ചൊ
ല്ലുന്നു ൭വിവക്ഷയിനാൽ നിമിത്തനൈമിത്തികങ്ങളു
ടെയൊപ്പം. താണ്ഡിശ്രുതി ശാട്യായനി രണ്ടിനുമ
വിരോധമാകകൊണ്ടിട്ടു. ൧൬. ഉത്തരമാർഗ്ഗഗതിക്കു
ത്ഥവത്വമിതുപാട്ടു ദുഷ്കൃതക്കേടാൽ. സുകൃതക്കേടാ
ലുമെഴും വിരോധമവിശേഷമായ്ത്തിരിം കൊരകിൽ.
ഗതിഹേതുവാകമതോ പലബ്ധിയാൽ ലോകമറ്റുസ
ങ്ങണത്തിൽ. ചേരുമന്നാത്ഥവതികചിലല്ലാകചി
ലെന്നു (മുഭയഥാഭാവം) മിരുവിധം വരവാം. ൧൭. അ
ഭ്യുദയപ്രാപ്തിഫലം ചേരും സഗുണാഖ്യ വിദ്യകൾ
ക്കെല്ലാം. അവിശേഷേണോത്തരമാർഗ്ഗപ്രോക്തവിരോ
ധമാം ശ്രുതിസ്മൃതിയാൽ. ൧൮. ബ്രഹ്മപ്രളയത്തോ

---

൨. ബ്രഹ്മോപാസകന്റെ സുകൃതദുഷ്കൃതങ്ങൾ. ൩. ത്യാഗം. ൪. ഹാനമുപേക്ഷാ. ൫. ഉപായനശബ്ദത്തിന്റെ സാഹചര്യംകൊണ്ടു. ൬. പൂർവ്വമീമാംസാ. ൭. പറവാനുള്ള ഇച്ഛയാൽ.

൮. അത്ഭുതമായിട്ട്, ൯. ചിലേടത്തുള്ളതെന്നും ചിലസ്ഥല

ളവ്യമധികാരഭേദത്തോടെ തിടുന്നവരാം- ജീവന്മുക്തന്മ ധികൃതി സമാപ്തിവരെയാമിരിപ്പറിത്തിടുക- ൧൯- ന. അക്ഷരവിഷയധൈതപ്രതിഷേധപരങ്ങളായ ശ ബ്ദാനാം അസ്ഥൂലാദീനാമുപസംഹാരമെഴും നിഷേ ധസാമാന്യാൽ- അക്ഷരവസ്തുവൊരേകീഭാവത്താൽ താനമാമെന്നാക്കറിക- ൧൯ ഉപാസദപ്പടിയാണിവ്വു ഇണ മുമിവ്യത്യാദി പൂർവ്വകാണ്ഡത്തിൽ- ൨൦- ശ്രുതികളി ന്നല്ലതാ പിബന്താവിത്യത്രദ്വാസുപർണ്ണമന്ത്രേച- ജീ വേശപരത്താൽ വിദ്വൈകമാം ദ്വിത്വസംഖ്യയാ കഥനാൽ- ൨൧- ശ്രുതിയിവ്വ ഉപാസ്തകമോളപ്രസ്നം രണ്ടാവും പരാത്മാവിൻ അവിശേഷമായ്സമസ്താ ന്തരാവിചാരത്തിനാലെ വിദ്വൈക്യം- ഭൂതഗ്രാമ പ്പടി വപ്രഷ്ടവ്യദിദാം വെടിഞ്ഞു ചോദ്യത്തിൽ- ഭേ ദം ചേരിക്കുൽ തെററില്ലുപദേശാന്തരം കണ്ടുകറിക- ൨൨- ത്വം ബ്രഹ്മാസിയഹം ബ്രഹ്മാസ്മീത്യന്യശ്രു തി പ്രകാരത്തിൽ- ത്വംവാഹമസ്മിഭഗവോദേവതെ

ത്തല്ലെന്നം. ന. അക്ഷര (ബ്രഹ്മ) വസ്തുവിഷയങ്ങളായി ദ്വൈതനി ഷേധപരങ്ങളായിരിക്കുന്ന അസ്ഥൂലമനണുമുതലായ ശബ്ദങ്ങളുടെ സ ങ്കലനം. ൪. യാഗംപോലെ (യജ്ഞാദികതോപാസനപോലെന്നസാരം). ൫. ജൈമിനീയത്തിൽ. ൬. കർമ്മഫലം. ഋതംപിബന്തൌ സുകൃതസ്യ ലോകേ എന്നും ദ്വാസുപർണ്ണാസയുജാസഖായാ എന്നും മുള മന്ത്രങ്ങളിൽ. ൭. ബൃഹദാരണ്യത്തിലെ രണ്ടുപ്രശ്നങ്ങളിൽ.

൮. എല്ലാഭൂതങ്ങളുടെയും ഹൃദയമദ്ധ്യേ. ൯. പ്രഷ്ടവ്യവസ്തുവിഷ യമായ, ഭേദത്തെ, ൧൦. നീബ്രഹ്മമാകുന്നു ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു എന്നു

ദൈന്നാദിയായ മന്ത്രത്തിൽ- ൫സഗുണോപാസനാര
ങ്ങിൽ പരസ്പരാഭേദഭാവനാം ശ്രുതിയിൽ- തദ്രഷ്ടാ
ക്കൾ വിശേഷിച്ചതചെയ്യുന്നൊന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളേണം-
൨൩- തദ്യൽതൽസത്യമസൌ 'സത്യം ബ്രഹ്മേതി'
യെന്നു രണ്ടിടവും ബൃഹദാരണ്യശ്രുതിയിൽ സത്യവിദ്യ
യൊന്നാണു സത്യതാദികളും- ൨൪- ഛാന്ദോഗ്യ
ത്തിൽ കേനക്കം ഹൃദയാകാശസ്യസത്യകാമത്വം- മു
തലാംഗുണങ്ങൾ സംബന്ധിക്കുന്നന്യത്രവാജിശാ
ഖയിലും- ഹൃദയസ്ഥാനസമാനതയുപാസ്യനാമീശ്വ
രന്റെ തുല്യത്വം- അവരുടെ സേതുസമത്വങ്ങളെ
ന്നിവററാലറിഞ്ഞു കൊണ്ടിടുക- ൨൫- പ്രാണാഗ്നി
ഹോത്രമതിന്നുടെയ ൭ലോപമാദരവിനാലനുഷ്ഠേയം-
തന്നോഭോജനാലോപത്തിങ്കലുംമന്നാള്ള ശങ്കതെററാ
കും- ഉണ്ണാകുമ്പോൾ പ്രാണാഗ്നിഹോത്രമാത്രം ള
ജിക്കുമെന്നതാൽ- ചെയ്യുക 'തദ്ദൃഷ്ടാന്തം' തൊട്ടുള്ള
ഹോമീയമെന്നായ വചനാൽ- ൨൬- അർക്കമ്മാങ്ഗോ
ദ്ഗീഥാദികളിൽ ശരിയായ ൮നിജവ്യപാസ്തിക്ക്- നി
യമക്കേടറിയുകയാൽ വേറപ്രതിബന്ധഫലമെഴുന്ന
തലും- ൨൭-ബഹുശാഖകളിൽ ചൊല്ലും വായുപ്രാ
ണങ്ങൾവേറു, ൨൮സങ്കല്പേ- നാനാവാദേവതായെ

൫ മറവശ്രുതിപ്രകാരം. ൬. സഗുണനായയീശ്വരന്റെയും ആത്മാവി
ന്റെയും. ൭. വാജസനേയശാഖയിലും. ൮. ലോപം വരാസ്സ'
൯. നിജ (നിശ്ചയ) മായ ഉപാസനക്ക്. ൧൦. പൂർവ്വമീമാംസയി

ണോൎത്തുകയാലേ പ്രകൃഷ്ടദാനം പോൽ- വ്യ- ബൃ-
ഹദാരലിംഗാൽ വാജസനേയോക്ത മനശ്ചിദാദി
യെല്ലാമേ- തന്നേ സ്വാതന്ത്ര്യവിദ്യാത്മകങ്ങൾ ഭേ
ദവത്താരം ഹിതല്ലിംഗം- പ്രകരണമതിനെക്കാളില്ല
മെന്നുണ്ടോതീട്ടു പൂൎവ്വകാണ്ഡത്തിൽ- സൂത്രേശ്രുതി
ലിങ്ഗേത്യാദിയിലിതു സിദ്ധാന്തമെന്നറിഞ്ഞിടുക-
൩മുതലാം ക്രിയാമയാഗ്നിപ്ര ൭ക്രിയയാലായതി
ന്റെവിഷയമതായ്- ആണവികല്പച്ചോൽ ഭേദ
ശാഹത്ര്യപക്രിയാങ്ഗത്ഭുതമതാം- മാനസസോമഗ്ര
ഹമട്ടതുപോലെന്നല്ല ചൂണ്ടുവാക്യാവും- നാമസമാ
നതയാലേ ക്രിയാങ്ഗതായെന്നു പൂൎവ്വവാദിമതം-
ഇതുശരിയല്ലാ വിദ്യാത്മകങ്ങളാണേമനശ്ചിദാദിക
ളാം- അഗ്നികൾ, ഹതേതൈഹതേവിദ്യേതി' സ്വാത
ന്ത്ര്യ നിശ്ചയത്താലേ- ഇവയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യലിംഗം
കാണുകകൊണ്ടും ഹനകൎമ്മശേഷത്തെ ശ്രുത്യാദിബ

---

൧ ഒരു ഭാഗത്തിൽ. ൨. ബഹുവിധമായ അടയാളങ്ങൾ ഹേതുവായി
ട്ടു. ൩. 'ആത്മനോഗ്നീനക്കാൻ മനോമയാൻ മനശ്ചിതാൻ വേര' എ
ന്ന സ്ഥലത്തു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള. (മുപ്പത്താറായിരമൊത്തവയായി) തന്റെ മ
നോവൃത്തികളാൽ സമ്പാദിക്കപ്പെട്ടവയായി സൂൎയ്യനെപ്പോലെ ഉടൻ ഫലം
തരുന്നവയായി മനോമയങ്ങളായിരിക്കുന്ന അഗ്നിചയനപ്രകാരങ്ങ
ളെ അറിയുന്ന (ഉപാസിക്കുന്ന). ൪. ഏറവും ബലമുള്ളതു. ൫. ഒന്നാ
മത്തെയായ. ൬. പ്രകരണത്താൽ.

൧. (എന്നിവ വിദ്യകൾതന്നെ). ൨. കൎമ്മശേഷമാണെന്നുവരുന്നി

ലാധിക്യാൽ താനംസ്വാതന്ത്ര്യപക്ഷ ന ക്ഷതിയില്ലാ^
സമ്പൽഫലാദിമൂലം മനശ്ചിദാദി ര സ്വാതന്ത്ര്യതാ
സിദ്ധാ- ഇതു കാണുകയുംചെയ്യു ൃ പ്രജ്ഞാന്തരമ
തിനുടേ ന്യ പൃഥക്ത്വം പോൽ- ഇതു മിമാംസയി
ലുക്തം 'ക്രത്വർത്ഥായാമതി' തിസൂത്രത്തിൽ- ഇല്ലാക
ർമ്മാംഗത്വം മനശ്ചിദാനിക്കു നാമസാമ്യാലും- എ
ന്തെന്നാൽ മുൻശ്രുത്യാദികളാൽ കേവല ൭ പുമർത്ഥ
സിദ്ധിയിനാൽ- മൃത്യുർഎഷലോകോഗൌതമ' എ
ന്നാദിയായ രണ്ടിടവും- മൃത്യുവൊടു ൮ തുല്യതാപത്തി
യ ൻ അഗ്നിഭാവാപത്തിയില്ലിരണ്ടപ്പോൽ-കണ്ടീടുക, ശബ്ദ
ത്തിനപരത്തിനോടുണ്ടു ചേർച്ചയൊക്കമിത്ത്- നാമസ
മാനതയാ ലന്യോന്യസമാനാങ്ങ ൻ ബഹുളതാമൂ
ലം- താനം കേവല ഫ വിദ്യാത്മകതാസിദ്ധാമനശ്ചി
ദാദിക്ക്- വൻ- വചില ലോകായതികാദികൾ ദേ
ഹാന്തർഭാവമാ ന മനന്യത്വം- ര ജീവാത്മാവിന്നോപ്പു
ദേഹഭാവത്താലെ യെന്നബാധമിത്ത്- വേർപാടുത

ല്പന്ന സാരം. ന. ഹാനിയില്ല. ര. സ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധമായിരിക്കുന്നു.
ൃ. തസ്യൈവം വിദുഷോ' എന്നു തുടങ്ങി പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മാനസജ്യോ
തിരുപാസനമെന്ന പ്രജ്ഞാന്തരമെന്നതു കൊണ്ടറിയേണ്ടതു്. ന്യ. പൃഥ
ക്ത്വം. (പാർത്ഥക്യം) വേർപാടു്. ൭. പുരുഷാർത്ഥം. ൮. സാമ്യപ്രാപ്തി.
ൻ. അഗ്നിഭാവമടയൽ. ൻ. ബാഹുല്യം.

ഫ. വിദ്യാത്മത്വം സിദ്ധമാണു്. വ. നിരീശ്വരവാദികൾ (നാസ്തി
കർ മുതലായവർ.) ന. ദേഹത്തോട ഭേദം. ര. ജീവാത്മാവിനു്.

ണ്ണോ ദേഹാദാത്മാവിന, ദേഹമിങ്ങുനിലനില്ക്കെ-ആത്മാ കാണാഴികയാൽന ദേഹധൎമ്മോ പലങ്ങളിയെന്നോണം-൫൦. ഉദ്ഗീഥാദികളാകും ൯കൎമ്മാങ്ഗാശ്രിതവ്യുപാസ്തിയെല്ലാമേ- വേദംതോറും ശാഖാഭേദങ്ങളിലേവയൊക്കെയങ്ങുമ്- തന്നേ നിയതകളല്ലനവത്തിപ്പവയൊക്കെയെങ്ങുമൊരുപോലെ. മന്ത്രാദികളുടെ മേളനമട്ടിൽ താനോ വരുന്നിത വിരോധം. ൫൧- ഭൂമാവിൻെറ സമസ്തോപാസ്തിക്കേ ശ്രേഷ്ഠതാ ക്രതുക്കളില്പ്- ശ്രുതി ദൎശിക്കുന്നപ്പോൽ മൂൎദ്ധേതിസമസ്തധീ,യൊഴിച്ചു ൧൦പരം- ൫൨- കംബ്രഹ്മ, സത്യകാമഃ, പ്രാണോഹപിതേതി' യാദിയായേടം- ഒന്നറിയേണ്ടിയതെങ്കിലുമാം വിദ്യാപലത്തു ചൊൽ മുതൽത്തിരിവാൽ. ചൊന്നോ ൧൨അഹം ഗ്രഹോപാസ്തികളിലനുഷ്ഠിതി വികല്പമോകേ്കണം- ഇല്ല ൧൩സമുച്ചയമിവയുടെയുപാസ്യ ൧൪വിഷയാനുഭൂതിതുല്യതയാൽ. ൫൩- ൧൫സയപ്യതം, യോനാമബ്രഹ്മേത്യാദി ഫല്പ്ര

---

൮. ദേഹധൎമ്മവും അതിൻ (ജ്ഞാനവും) ലാഭവും പോലെ അല്ല. (ശ്രുത ജ്ഞാനവാസികളെൻ ഇവിടെ മീമാംസകരെന്നാണ്. (ഇവരും നാസ്തികൈക ദേശികൾ തന്നെ- ഈശ്വരനിരപേക്ഷമായി കൎമ്മത്തിനു ഫലദാതൃത്വം മുതലായതു പറയുന്നതിനാൽ) ൯. അങ്ഗാവബദ്ധോപാസനയെല്ലാം. ൧൦. വ്യസ്തോപാസനം. ൧൧. ചൊല്ലു മുതലായതിൻെറ ഭേദത്താൽ, ൧൨. അതു താനെന്നുള്ള ഉപാസനകളിൽ അനുഷ്ഠാനരീതികളും. ൧൩, ഒരുമിച്ചു ചെ(യ്യ)കൽ,

൧൪, ഉപാസ്യവസ്തു വിഷയത്തിലുള്ള അനുഭവത്തിൻെറ (സാമ്യം കൊ

തീക(കാൎയ്യങ്ങൾ) ഭാവനകൾ. ചേൎത്താ വികല്പമാ
യോ ചെയ്യാം മുൻ ചൊന്ന ൩ഹേത്വഭാവത്താൽ.
൩൭. കൎമ്മാങ്ഗോൽഗീഥാദികളാകുമുപാസനകളിൽ
കാലനിലുള്ള. ആശ്രയഭൂതസ്തോത്രാദികളേവം ൪പ്ര
ത്യയങ്ങളെന്നറിക. ൩൮. ശ്രേയികളിലെ ൫ങ്ഗപ്രത്യയയു
ഗ്മം മേളിച്ചു ശാസനാലും മേൽ. ൩൯. വേദാന്തരോദി
തപ്രത്യയസ്യ വേദാന്തരേ ൮സമാഹാരാൽ. ൪൦. ഗുണ
സാധാരണ്യശ്രവണാലും ൯മേളിച്ചു തന്നെ ചെയ്യേ
ണ്ടു. ൪൧. തൈറിത്ര്യമാക്ഷേപം മേളനമ ൧൦ങ്ഗാവബ
ദ്ധധീയ്ക്കില്ലാ. അവയുടെ സമുച്ചയത്തിൻ ശ്രവണാ
ഭാവം നിമിത്തമായിട്ടും. ശ്രുതിദൎശനത്തിനാലുംസി
ദ്ധാന്തം മുമ്പു ചൊന്നതാകുന്നു. ൪൨. ഹരിഃ ഓം.
മൂന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ പരാപരബ്രഹ്മവിദ്യാഗുണോപ
സംഹാരമെന്ന മൂന്നാംപാദം തീൎന്നു.

ഹരിഃ. ബ്രഹ്മജ്ഞൻ ൧പരമടയുന്നാത്മജ്ഞൻ
൨തരതിശോകമിശ്രുതിയാൽ. വേദാന്തവി ൩ഹിത
വിജ്ഞാനാൽ താൻമോ ൪ക്ഷപ്രാപ്തിയെ ൫ന്വേഷിപ്പാ

ണ്ട്.) ഏകത്രപതനാൽ. ൨. പ്രതീകോപാസനകൾ. പ്രതീകം-പ്രതിമ. (അവയവം) ൩. കാരണമില്ലാത്തതുകൊണ്ട്. ൪. പ്രത്യയം- നിശ്ചയം (ജ്ഞാനം.) ൫. വേദങ്ങളിൽ. ൬. അങ്ഗപ്രത്യയങ്ങൾ. ൭. വേദാന്തരത്തിൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള. ൮. ആകാംക്ഷകളാൽ (വരുത്തലാൽ.) ൯. ചേൎത്തു ൧൦. അങ്ഗാവബദ്ധോപാസനങ്ങളില്ല.

൧. പര(വസ്തുവെ)ത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ൨. തരിക്കുന്നു (കടക്കുന്നു.) ൩. വിധിച്ചിട്ടുള്ള. ൪. മോക്ഷപ്രാപ്തി, ൫. ദൎശനശീലമുള്ള, ന്യായസ്യപ,

സർ- ജൈമിന്യാചാൎയ്യൻ ദ്രവ്യദേവതാദിസ്ഥലത്തു
ന്ന ‘പൎണ്ണമയീ’- ഇത്യാദിസ്മൃതിയാംപോൽ ദേഹവ്യ
തിരിക്തനാകുമാത്മാവിൻ- കൎമ്മാംഗശേഷതാഹേതു
വിനാൽ ൭സ്ഥാപകമിതെന്നുറയ്ക്കുന്നു- യജ്ഞേനേജ്ഞേ
യെന്നാൎഷി വൃജ്ഞ,സമാചാരദൎശനത്താലേ- ൯യജ്ഞ
ൎമ്മംജ്ഞാനത്തൊടുചെയ്യുന്നെന്നിശ്രുതിപ്രമാണാലും-
൧൦സഹകാരിതാശ്രവണത്താലും വിദ്യൈകകൎമ്മശേഷ
താം- വിദ്വാൻയജിക്കയെന്നും ശ്രുതിയാൽ ജ്ഞാനി
ക്കുകൎമ്മവിധിയാലും- ൧൧കുൎവ്വന്നേവേഹേതി ശ്രുതി
നിയമാലും ക്രിയാങ്ഗമാം ജ്ഞാനം- ൧൨തെററിവ
തത്വമസീത്യാദികളാൽ ജീവങ്കൾനിന്നു മധികനാ
താം- പരൻതെടയുപദേശത്താൽ ഭഗവദ്വ്യാസരുടെ
പക്ഷമോതിയത്തു്- ൧൩ശേഷതാപ്രവൃത്തികളാം ൧൪
ഹേത്വാഭാസങ്ങളാലിളക്കീടാൻ- കഴിയാശ്രുതിക
ളിലപ്പോൾ ‘മഹദ്ഭയം’ തൊട്ടവററിലറിയുകയാൽ-

ണ്ണമയീജ്ഞഹൃദ്വതിയെന്നു തൊട്ട ശ്രുതി. ൭. സ്മൃതിപരം. ൮. അനുഷ്ഠാനികം. ൯. യദേവവിദ്യയാകരോതിശ്രദ്ധയോപനിഷദാതദേവവീൎയ്യവത്തരം ഭവതീതിശ്രുതി, ൧൦. സഹകാരി (അനുഗാമി) ആണെന്നു ശ്രുതി പറക കൊണ്ടും, ൧൧, ഈശാവാസ്യശ്രുതി, ൧൨, ഇതു സിദ്ധാന്തപക്ഷം, ൧൩, ശേഷത്വാൽ പുരുഷാൎത്ഥവാദോയഥാന്യേഷ്വിതിയെന്ന സൂത്രത്തിൽ പറഞ്ഞ, ൧൪, ഹേതുക്കൾ പോലെ തോന്നുന്നവയാൽ, ൧൫, അകൎമ്മശേഷത്വത്തിലും.

ത്വാചാരനോക്കൊരുപ്പോലെ ൧കർമ്മശേഷതയതിങ്കലും
കൂടെ- വിദ്യക്ക ൨കിമർത്ഥാവയമദ്ധ്യേഷ്യാമഹെ' ഇ
തിപ്രമാണത്താൽ- 'യദേവവിദ്യയേ' തിവാക്യം ൩സമ
വിദ്യാവിഷയമല്ലറിഞ്ഞിടുക- വിദ്യാകർമ്മങ്ങളിവൻ ത
ന്നേ ൪യന്വാരംഭിപ്പിതെന്നേടം- കാണ്കെ,വിഭാഗം
൫ന്യായോപ്പം ൬വിദ്യൈകം, ക്രിയാന്യനെ (ത്തുടരും)
ച്ചേരും- ൭അദ്ധ്യയനമാത്രവാനേകർമ്മവി ൮ധാനം,
വിശേഷമായിട്ട്- ൯കുർവ്വന്നേവേഹശ്രുതിവിധാനെ
ന്നുള്ള ൧൦നിയമമില്ലാഞ്ഞു- അഥവാവിദ്യാസ്തുത്യർത്ഥമാ
യിതനുവാദമെന്നു കാണേണം-ചിലരിച്ഛപ്പോയെല്ലാം
ത്യജിച്ചുതുഷ്ണീമവസ്ഥയോക്കുന്നു- സാക്ഷാൽക്കാരജ്ഞാ
നം സർവ്വവിനാശകവുമാംസ്വാതന്ത്ര്യം പുതൽ- വേദ
ത്തിൽ സന്ന്യാസാശ്ര (മത്തിലും) മികളിലും വിദ്യ
കേട്ടിടുന്നില്ലേ- ൧൧- ഏത്തുന്നമൃതത്വം ബ്രഹ്മസം
സ്ഥനൊന്നുള്ളതാകുമനുവാദം- സന്ന്യാ ൧൨സവിധാ
യകമല്ലെന്നാൻ ജൈമിനി, ൧൩നിഷേധതിശ്രുതിയും-
ഭഗവാൻ വ്യാസനനു ൧൪ഷ്ഠേയമെന്നിതോക്കുന്നു

---

൧. നാമെന്തിനായി അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്നെന്ന സാരം. ൨. സ ർവ്വവിദ്യകളെയും വ്യാപിച്ചുള്ളതല്ല. ൩. അനുഗമിക്കുന്ന (തുടരുന്ന). ൪. ആരംഭണം ഒട്ടുകണ്ണമെന്നതിനു അമ്പതമ്പത്തു രണ്ടുഭാഗക്കുന്നതു ചേരും പോലെ (ന്നറിക) ൬. വിദ്യയൊരുവനെയും ക്രിയ മറ്റൊരു ത്തനെയും തുടരും, ൭. അദ്ധ്യയനം മാത്രമുള്ളവന്. ൮. വിധി. ൯. അതുകൊണ്ട്, ൧൦. വിധിക്കുന്നില്ല, ൧൧. നിഷേധിക്കുന്നു, ൧൨. അനു

൫൨സാമ്യവചനത്താൽ- ധാരണമെന്നോണം തന്നെ
ശമാദേവിദ്യാപൂർവ്വതാവഴിയായ്- വ- സ്തുതിമാത്രം
രസതമ ഇത്യാദികൾക്കൊൾകയത്തുമൂലമായെന്നാൽ-
അല്ലേവമപൂർവ്വതയാലും വിദ്യത്ഥകലിങ്ങാദിശബ്ദാ
ലും- നു- ഇന്ദ്രപ്രതൎദ്ദ ഫനാഖ്യാനാദികൾ പചാരി
പ്ളവാഖ്യമാകുന്ന- കർമ്മത്തിനങ്ങ്ഗഭൂതങ്ങളെങ്കില
ല്ലോതലാൽ വിശേഷിച്ച് - പാരിപ്ലവാത്ഥതാപ്പോ
ഖതിങ്കലാഖ്യാനരാശിയിവയിന്ന്- ഐക്യപരവാ
ക്യസംബന്ധാൽ വിദ്യാങ്ങ്ഗതപമെന്നുകൂട്ടേണം- ര-
സാക്ഷാദപേക്ഷയില്ലഗ്ന്യാ ധാനമഥാഗ്നിഹോത്രമാ
ദികളിൽ- സാക്ഷാല്ക്കാരം പ്രതിയറിവിനു പൈതൃ
ഷോതേഥാത'യെന്നു വരലാലേ- ദ- എന്നാലും സർവ്വാ
ശ്രമകർമ്മാപേക്ഷാചതിക്കപടിയായി. യജ്ഞാദിശ്രു
തിയാൽ വിദ്യക്കങ്ങട്ടേമത്തു തന്റെ പ്രയോജനാപോ
ൽ- യജ്ഞാദ്ദ്യനാപേക്ഷയിലും ശമാദിമാനാകയറിവി
രുനാന്തരമാം- സാധനമായിവനാവശ്യംസമാചരിക്ക
പ്പെടേണ്ടവിധിയതിനാൽ-ന്യ- സകലാന്നഭക്ഷണാന

ഷ്ടിക്കാൻ യോഗ്യം. ഫവ. നാലാശ്രമങ്ങളേയും വിധിക്കുന്ന വാക്യങ്ങളിൽ ലിങ്ങാദിയുടെ ഇല്ലായ്മ സമമാകയാൽ,

ഫ. ആഖ്യായികകൾ. വ. പാരിപ്ലവമെന്നതു അശ്വമേധാദിയുടെ അംഗമായുള്ള ഒരു കർമ്മവിശേഷമാണ്. ന. ഉപയോഗം (ഉപയോഗികൾ) കതിരപ്പുറത്തു കയറുക ക്രമമായി ഗ്രാമപ്രാപ്തിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്നു സാധനമാകും പ്രകാരം) ͵. ര. അന്തരംഗസാധനം,

ജ്ഞയുമുണ്ടേ പ്രാണസങ്കടത്തിങ്കൽ. ശ്രുതിയിൽ കാ
ണുകയാറുമിതേവം സതിബാധയില്ലയാത്തിട്ടും. മേ
ലും ൧ജീവിതമെന്നാദിയായ് സ്മരിക്കപ്പെട്ടുന്നിതേയ
ത്ഥം. പ്രതിഷേധവാക്കന്നത്തിൻെറ യഥേഷ്ട
ത്തെ നീക്കുവാനാകും. ൬. ൨യാവജ്ജീവശ്രുത്യോ
ക്തമാകയാലാശ്രമൈകനിഷ്ഠനതാം. അമുമുക്ഷുവി
നാൽ ചോദ്യം നിത്യാശ്രമകമ്മമാണനപേയം.
വിദ്യോല്പത്തെന്നു സാധനമാകെ ൩സഹകാരി താ
നിമിത്തകവും. വേദസ്മൃതി ലിംഗാലവ താനേ കമ്മ
ങ്ങൾസവ്വധാചിയറി. സാധനസമ്പന്നൻതൻരാഗാ
ദി ക്ലേശരഹിതഭാവത്തെ. ൪സംഹ്യാത്മേ' തിതഥാമേ
ൽ നസന്തമിത്യാദി കാട്ടിട്ടുന്നിതറി. ൭. വിദ്യയില
ധികാരമനാശ്രമിയായുള്ളവനുമുണ്ടതറിയുകയാൽ.
൫സംവത്താദിയനാശ്രമികടെ യോഗിത്വം സ്മരിക്ക
യും ചെയ്യു. ൬വിധുരാദികളുടെ ധമ്മവിശേഷം വിദ്യ
ക്കനുഗ്രഹം താനും. വേദസ്മൃതിലിംഗാലിതിലാശ്രമ
കമ്മംമഹത്തറിഞ്ഞിട്ടുക. ൮. ഏത്യാവനനിഹോദ്ധ്വ

൧. 'ജീവിതാത്യയമാപന്നോ യോന്നമത്തിയതസ്തതഃ- ലിപ്യതേന സപാപേന' എന്നുമറിൽ. ൨. യാവജ്ജീവമഗ്നിഹോത്രം ജുഹോതി- എന്നു ശ്രുതിവിധിച്ചിട്ടുള്ളതാകയാൽ. ൩. സഹകാരിത്വം നിമിത്തവും. ൪. യന്നാസന്തം നചാസന്തം... വേദകശ്രുനസദാളിജ്ഞഃ- എന്നു തുടങ്ങിയതു്. ൫. വിധുരൻ- ഋഷി (പാരിവിയുക്തൻ) ൬. ഊദ്ധ്വരേതോഭാവത്തെ, ഊദ്ധ്വരേതസ്സുന്നവസ്ഥയെ.

രേതോഭാവമത്രക്കേനാ പതനമുണ്ടാകാ. മന്വാദി
വാക്യനിയമങ്ങളാലുമിവ തന്നെ ഭാവമില്ലാഞ്ഞും. ഇ
പ്പക്ഷത്തിൽ ജൈമിന്യാചാൎയ്യന്റെ പോലുമുണ്ടു സമ്മ
തികേൾ. ഫ൦. ഭ്രംശംനൈഷ്ഠികനടയുകിലില്ല ൧ധി
കൃതിലക്ഷണോക്തമായിട്ടും. പ്രായശ്ചിത്തം പതനാ
സമാനമതിനാലവന്നതാകാഞ്ഞു്. ൨തെററിത്തുപപാ
തകം ഗുൎവ്വംഗനാവിട്ടന്യാദികളിലെന്നുചില. പ്രാമാ
ണികര ൩ശനപ്പടിപ്രായശ്ചിത്തം ഗ്രഹിപ്പിതത്തുമു
ക്തം. ഫൃ. രണ്ടുവിധമായിട്ടുന്നാകിലും ൪ബഹിസ്ത്യാ
ജ്യനാണുവിഭ്രഷ്ടൻ. ൫ആരൂഢസ്മൃതിയാലും ശിഷ്ടാ
ചാരത്തിനാലുമേവമിത്തു്. ഫൃ. വഷ്തിഹാസ്യൈവ
ഷ്യതീതിഫലശ്രുതി നിമിത്തമായിട്ടു്. അങ്ഗോപാ
സ്തിയിലെജമാനന്ന കൎത്തൃതയെന്നു ചൊൽവിതാ
ത്രേയൻ. ഉത്തചിക്കെച്ചേന്ന്യ വയിവയെന്നോക്ക
ന്നൌഡുലോമിയാചാൎയ്യൻ. ഇത്തു സിദ്ധാന്തം ൭സാ
ങ്ഗക്രിയചെയ്യാൻദക്ഷിണാദിയാലൃത്വിക്കുകൊൾ
കപ്പെടുന്നവല്ലൊ, യാംവൈകാംചന തുടങ്ങിട്ടും
ശ്രുതിയാൽ. താനംസാങ്ഗോപാസനകൾക്കൃത്വി
ക്കൎമ്മതാ ഭവിക്കുന്നു. ഫന. അഗ്ന്യാഹവനാദിവി

---

൧. അധികാരലക്ഷണത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള. ൨. സിദ്ധാന്തപക്ഷം, ൩. അശനജന്യപാപപ്രകാരം. ൪. പറഞ്ഞാക്കേണ്ടവൻ. ൫. ആരൂഢനൈഷ്ഠികമെന്ന തുടങ്ങി പ്രായശ്ചിത്തം നപശ്യാമി എന്നതിനാൽ. ൬. അംഗത്തോടുകൂടിയ ക്രിയ.

ധിപ്പടി സന്ന്യാസിക്കു വിദ്യ തന്നുടയ. ൧സഹകാര്യ്യ
ന്തരമാകും മൌനത്തിൻ വിധിയപൂർവ്വതയിനാലാം.
പാണ്ഡിത്യം നിർവ്വിദ്യേത്യാദൌ പാണ്ഡിത്യ വിധി
കണ്ടെക്കെന്നതാൻ. ബാല്യാദി രണ്ടപേക്ഷിച്ചിമ്മൂന്നാം
മൌനാമെന്നതും വിഹിതം. അഖിലാശ്രമകർമ്മങ്ങളു
മുള്ളതിനാൽതാൻഗൃഹസ്ഥനായവന്. ഉപസംഹാ
രം ഛാന്ദോഗ്യത്തിൽ വരുന്നതു വിരോധമായിടാ. ശ്രു
ത്യുപദേശാൽ മൌനം ൨ഗാർഹസ്ഥ്യം രണ്ടുപോലെ
മററുള്ള. ൩വനവാസഗുരു നിവാസാശ്രമങ്ങളിൻ
സിദ്ധി തുല്യമായിവരും. ൪൫. ജ്ഞാനവിരക്ത്യാദിക
ളെ പ്രകടിപ്പിക്കാതെ കണ്ടിരുന്നിടുക. ൪ആന്തരഭാ
വ വിശേഷം ചേരുന്നതിനാലെ ബാല്യമിത്യാദൌ.
൪൬. ഉക്തപ്രതിബന്ധമകന്നിടിലിജ്ജന്മത്തിലേ വ
രും ൬ജ്ഞാനം. അങ്ങിനെ കാണുകയാൽ ൫ശ്രവണാ
യാപീത്യാദിവാക്യജാതത്തിൽ. ൪൭. ഇതുപോൽ മു
ക്തിഫലത്തിൻ നിയമാഭാവം ധരിച്ചുകൊള്ളേണം.
സർവ്വാശ്രമമുക്ത്യവസ്ഥാതന്നവധാരണ നിമിത്തമായി
ട്ട്. ൪൮. ഹരിഃ

---

൧. വേദസഹകാരിയാകും. ൨. ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിതപം. ൩. വാനപ്രസ്ഥാശ്രമസ്യാശ്രമങ്ങളുടെ ൪. മാനസികധർമ്മവിശേഷം. ൫. ശ്രവണായാപിബഹുഭിർയ്യോനലഭ്യ എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ. ൬. ജ്ഞാനം വരുന്നതു പോലെ ഇപ്പോൾ തന്നെയൊ ഇനിയൊരിക്കലൊ എന്ന സംശയം.

മൂന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ നിൎഗ്ഗുണവിദ്യയുടെ അന്തര
ങ്ഗബഹിരങ്ഗസാധനവിചാരമെന്നര-ാം പാദം.
ഇങ്ങിനെ ൩-ാമദ്ധ്യായം തീൎന്നു.

ഹരിഃ- ശ്രവണാദ്യഭ്യാസമനേകവാരമുപദേശ (ഹേതുവാൽ) മാകയാൽ വേണം- ൧ജ്ഞാനാപ്തിവരെ, ധ്യാനതപസാമ്യലിംഗാല്പമിപ്രകാരം താൻ- ൧൦ ധ്യാനിപ്പവർ പരമാത്മാതാനെന്നേ കണ്ടിട്ട ൨നഹം ഗ്രഹമായ്- ബോധിപ്പിക്കയുമേവം ചെയ്യു തത്സത്യ മാദിവാക്യങ്ങൾ- ൨. ബ്രഹ്മപ്രതീകമാകംനാമാദിയിലാത്മബുദ്ധി വച്ചിട്ട്- ധ്യാനിക്കവേണ്ടതാനായുപാസകൻ വിഗ്രഹങ്ങൾ കൊൾവീലാ- ൩. ഉൽകൃഷ്ടത്താലാദിത്യാദികളിൽ ബ്രഹ്മദൃഷ്ടി വച്ചിടുവാൻ- യോഗ്യം ലോകന്യായപ്പടിയിതു ചേരുന്നതായറിഞ്ഞിടുക- ൪. ഉൽഗീഥാദ്യങ്ഗോപാസനകളിലാദിത്യമുഖ്യധികളത്- യോജിക്കയാൽവെപ്പെടേണ്ടതാകും ഫലാധിക്യമേയിനാൽ- ൫. ഈരുസിനനായവന്നേ ഫൽസൈഖ്യം സംഭവിക്കുമെന്നതിനാൽ- ചെയ്തിടവേണമുപാസനയിരുന്നു താൻ, ധ്യാനമാകകൊണ്ടിട്ടും- ൬അചലതാമപേക്ഷിച്ചും ചെ

---

൧. ജ്ഞാനമടയുവോളവും. ൨. അഹംഗ്രഹോപാസനാരൂപമായി ട്ട്. ൩. പ്രതിമ. ൪. മേന്മയാൽ (ഉൽകൃഷ്ടദൃഷ്ടിരുത്കൎഷാദ്ധ്യാസിതാസ്യാ; എന്നലൌകന്യാ.) ൫. ഉൽഗീഥം ബ്രഹ്മമെന്നുപാസിക്കയെന്നുതുടങ്ങിയ അങ്ഗാവബദ്ധോപാസനകളിൽ, ൬, ഇരുന്നവനുതന്നെ, ൭, സ്ഥിര

ഷ്ഠണമാസീനാനാമുപാസനായെ. മേലും വസ്തുരിച്ചിട്ടു
ന്നുഗീതാദികളിൽ ൧൫ ശ്രുചൌത്തുടങ്ങുമിടം. ൩൭. ഇവ
നെവിടെയെപ്പോഴുണ്ടാംചിത്തൈകാഗ്ര്യംസുഖേനയ
വിടത്താൻ. ചൈകയുപാസനവേണ്ടുന്നേകാഗ്രത
൧൮യെന്നുമാകെയവിശേഷാൽ. ൬. മരണംവരെയുമുപാ
സനവേണമൊട്ടുകന്നുചോല്വമാവൃത്തി. യാവൽക്കു
ത്തുരയമസ്ഥാദിതിശ്രുതൌകാണ്ടു ൧൯ഗീതയിൽ മേലും.
൨൦. ബ്രഹ്മാനുഭവമെഴുമ്പോൾ മുൻപിൻപാപങ്ങൾക്കു
രണ്ടുമേക്രമമായ്. ൨൧ററിട്ടും, പററാംതയുമാം ശ്രുതി
കളിത്തുകണക്കചൊല്ലുകയാൽ. ൨൨. പുണ്യത്തിൻെറ
യു ൨൩മൊട്ടില്ലാഴ്കിക, നാശങ്ങൾ രണ്ടുമിപ്പോലാം.
ബ്രഹ്മാനുഭൂതിയാലേ ദേഹാദ്യഭിമാനമററിടുന്നേരം.
൨൪. ഇജ്ജന്മം ജന്മാന്തരമീരണ്ടിൽ സഞ്ചിതങ്ങളാ
യുള്ള ൨൫പ്രാരബ്ധേതരസ്സുകൃതം ദുഷ്കൃതമിവയാത്മ
ബോധമെത്തിടവേ- നാശമടയുന്നു ദേഹം വീണിടു
ന്നതുവരെയ്ക്കു ൨൬മാരബ്ധം- നില്ക്കുന്നു, ചിരംയാവന്ന
വിമോ ൨൭ക്ഷ്യേഥേതി വേദവചനാത്താൽ- ൨൮. യ

---

൧൫. ൧൭. 'ഉപവിശ്യാസനെയുഞ്ജ്യാൽ......സമംകായശിരോഗ്രീവംധാര
യന്നചലം സ്ഥിരഃ' എന്ന തുടങ്ങിയുള്ള ശ്ലോ.

൧൯. (ശുചൌദേശേപ്രതിഷ്ഠാപ്യ സ്ഥിരമാസനമാത്മനഃ- ൬-ഗീ.)
൨൧. അവിശ്ലേഷ (അഭേദ) മായിട്ടു എന്നുമാ (൭) ക. (൧൨). ൩൭. (യം
യംവാപിസ്മരൻ......ത്യജത്യന്തേകളേവരം ഗീ-ശ്ലോ.) ൨൩. മൊട്ടലില്ലാ
ഴികയും വിനാശവും. ൨൫. പ്രാരബ്ധത്തിൽനിന്നന്യത്തായ സുകൃതദുഷ്കൃത
ങ്ങൾ, ൨൬. പ്രാരബ്ധം, ൨൭. അഥസംപത്സ്യ എന്ന ശ്രുതിയാൽ.

ജ്ഞനേത്ര്യാദികളിൽ കാണുന്നതിനാലെ വാഗിന്ദ്രോത്ര്യാദി- ക്രമമായി ജ്ഞാനം തൻകാൎയ്യംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നുവെന്നറിക- ചിലശാഖകളിൽ ചൊല്ലുന്നിതിന്നു ൧ഫലമൂന്നിയുള്ള സുകൃതംതാൻ- ൨ജൈമിനിഭഗവദ്വ്യാസരിരണ്ടാളുകൾക്കും ൩പുണ്യനാശമതിനൎത്ഥം. ൪വ. വിദ്യയൊടൊത്തൊന്നേതൊരു കൎമ്മമതിഹബോധഹേതുവ്യടന്നടിയായത്- വിദ്യാരഹിതാംഗ്ഗമൊരാൽ ജ്ഞാനദമിവരണ്ടുമാം ൫യദേവേതി- ഹന- പ്രാരബ്ധകാൎയ്യമാകുംദുഷ്കൃതസുകൃതങ്ങളാരണ്ടു ഉപഭോഗാൽ നാശമടയിച്ചുമേലാൽ ബ്രഹ്മൈക്യം ചേരുമെന്നുകണ്ടിടുക- ഹര- ഹരിഃ- ര-മദ്ധ്യായത്തിൽ ജീവന്മുക്തിനിരൂപണമെന്ന ൧-ാംപാദം തിൻ.

ഹരിഃ_ ചാവുന്നവരുടെ വാഗാദ്യാപാരം താൻമാനസത്തിൽ വിലയിപ്പൂ- വാഗാദ്യുത്ഥിലയം മാനസവൃത്തിയിരിക്കേയതിന്നുകാണുകയാൽ- വാങ്മനസീതിശ്രുത്യാചൈവമിത്തു ൬പലക്ഷണാൎത്ഥം,മാവുകയാൽ- താനിന്ദ്രിയങ്ങളൊക്കെച്ചേരുന്നു മനസ്സിൽ വാക്കി

---

൧. ഫലേഛയോടുകൂടിയ. ൨. ജൈമിനിമഹൎഷി- ഭഗവാൻ വ്യാസമഹൎഷിയെന്നരണ്ടുപേൎക്കും. ൩. പുണ്യനാശമെന്നതിനൎത്ഥം. ൪. അകലെനിന്നു ജ്ഞാനംകൊടുക്കുന്നതിൽ സഹായിക്കുന്നത്. ൫. യദേവ വിദ്യയാകരോതി ശ്രദ്ധയോപനിഷദാതദേവവീൎയ്യവത്തരം ഭവതി,യെന്നതിൽ, (ജ്ഞാനത്തോടും ശ്രദ്ധയോടും ചെയ്യുന്നതു വിശിഷ്ടമെന്നൎത്ഥം). ൬. ഉദ്ദേശ്യാളുക്കിനായി.

ന്നൊത്തുടരെ- ൧- ആമ്പാഹ്യേന്ദ്രിയ വൃത്തികൾ ദേ
ന്നമനം വൃത്തിയാൽ ലയിച്ചിട്ടും- പ്രാണങ്കൽ 'മനഃ
പ്രാണേ' യെന്നേടം മേൽവരുന്നവാക്യത്താൽ- ൨-
ഇപ്രാണൻ ദേഹസ്വാമിയായജീവങ്കലേലയിക്കുന്നു-
ശ്രുതിയിൽ പ്രാണാദികളിൽ ൩ജീവോപഗമാദിക
ൾ പറഞ്ഞിട്ടലാൽ- പ്രാണൻചേന്നിജ്ജീവൻ ശരീ
ര (ബീജ) ഭൂതങ്ങളായഭൂതങ്ങളിൽ- തന്നിൽചെന്നു നി
ലയ്ക്കുന്നൊരുഭൂതത്തിൽ ശ്രുതിസ്വീകാരാ- ൩- ഭേദ
മതെന്ന്യേകേൾക്കുകയാൽ ജ്ഞാനമജ്ഞാനമൊരേ
വിധംതന്നേ- ൩ അർച്ചിരാദിമാർഗ്ഗംവരെ മുതിയവിദ്വദഹി
യാന്തുഗൌണാമമൃതത്വം- ൪- ശ്രോത്രാദ്യാശ്രയമാക
ന്നതേജസ്സാദിഭൂതസൂക്ഷ്മമതു്- മോക്ഷംവരെനില
നില്ക്കും സംസാരച്ചൊല്പടിപോലെ ൫യോനി'മിതി- ഇ
ജ്ജീവാശ്രയഭൂതം സ്വരൂപമതിലും പ്രമാണമത്രാ
സ്യം- സൂക്ഷ്മംശ്രുത്യാദികളാലെപ്പോലറിയുകനിമിത്ത
മായിട്ടു്- അതിനാൽതന്നേസ്ഥൂലോപമർദ്ദനത്താ
ലിതിന്നുകേടില്ലാ- ആ സൂക്ഷ്മശരീരത്തിന്റെ ഊ
ഷ്മാവു ചേഷ്ടയുള്ളതിനാൽ- ൬- ആത്യന്തികമോക്ഷ
ത്തിൽ ഗത്യുൽക്രാന്തികളുടേ നിഷേധത്താൽ- വി

൧. ജീവനെ അനുഗമിക്കു മുതലായതു്. ൨. വിദ്വാനു് (ജ്ഞാനിക്കു്. ൩. അച്ചിരാദിമാർഗ്ഗംവരെയും. ൪. യോനിമന്യേ പ്രപദ്യന്തെ ശരീരത്വായദേഹിനഃ- എന്നടത്തു്. ൫. നാശ ⁝ (൩) (൦) ⁝ ൬. ഉ ഷ്ണപോട്ടു്;

ദൽപ്രാണൻ പോകില്ലെങ്കിൽ നജീവങ്ങൾനിന്നു ൧തോൽക്രമയാൽ'- ഈയാക്ഷേപം തെററാം വെളി വായ്ചലശാഖയിങ്കലിതുകാണോ- ശ്രുതിതന്നിലാ ത്തഭാഗപ്രശ്നത്തിൽ ഭാരതോസ്മരിക്കേപ്പിൻ- ൩- ആ പ്രാണശബ്ദവാച്യേന്ദ്രിയങ്ങളും ഭൂതങ്ങളെന്നിതെല്ലാ മേ- ജ്ഞാനിസ്ഥദേഹത്തുചരങ്കൽ ചേരുന്നപ്പോലെവേദ മോതുവതു്- ൧. അകലോപൃത' ഇതിവചനാൽ ശ്രു പാദ്യകളിൻ വിഭേദവചനാച്ച- വാഗാദികലകൾ വിദ്വാൻ തന്റെയശേഷം പരാത്മവസ്തുവിലാം- വ്യ- വാഗാദിയങ്ങിപ്പോം വവിജ്ഞാനാത്മാവുതന്നിരി പ്പിടമാം'- ഹൃദയാഗ്ര ൩ദ്യോതനവഴികാണുന്നൊരു ദേവയാനമാർഗ്ഗമോടേ- ൪ഹൃദയേശാനുഗൃഹീതൻ നൂ റെറാന്നാം ബ്രഹ്മനാഡിയൂടേപോം. സഗുണോപാ സ്തിബലാലും തദംഗമാം ദേവയാന ൫നിനവാലും- ൻ- മൂർദ്ധന്യനാഡിയൂടെപോവോൻ ൬നാഡീകിരണാനു സാരിയായിട്ടു്- ൭ആപേക്ഷികാമൃതത്വം കാർയ്യബ്ര ഹ്മം ഗമിച്ചിട്ടുന്നറിക- രശ്മ്യനുസാരിത്വം രാത്രി പ ത്തിട്ടുന്നോരുപാസകന്നില്ലേൽ- അല്ലേവംദേഹം വി

---

൧. അകററുകയാൽ (നിരോധിക്കയാൽ). ൨. പത്തുപോകുന്ന. ൩. പ്രകാശവഴി. ൪. ഹൃദയസ്ഥനായ ഈശ്വരനാലനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടവൻ. ൫. ഭാവനകൊണ്ടും. ൬. നാഡീരശ്മ്യനുസാരിയായിട്ടു്. ൭. വ സാർവ്വപോകുന്നതിനെ അപേക്ഷിച്ചു അമൃതമാകുന്നഹിരണ്യഗർഭ പ്രാപിക്കുന്നു.

ഷ്ഠനാളംവരെ നാഡിരശ്മിസംബന്ധം- ഉണ്ടെന്നകാരണത്താൽ കാട്ടുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളവേദമിത്. 'ഛാന്ദോഗ്യത്തിലമുഷ്മാദാദിത്യാ'ലെന്നിടത്തറിഞ്ഞിടുക- ൧. അതിനാലേ ദക്ഷിണായനത്തിലും ചത്തുപോമുപാസകന്- കാര്യേശ്വരഗതിയുണ്ടാമു ൨പാസ്ത്യപാക്ഷികഫലപ്രാപ്തിഹേതുവിനാൽ- യോഗികളേ ഉദ്ദേശിച്ചു ഹരാദികൾ കാലമോർപ്പുമതിക്കായ് - സ്മൃത്യുക്തയോഗസാംഖ്യന്മാരിവരല്ലാശ്രുതിപ്രസിദ്ധന്മാർ- ൧൧- ഹരിഃ-

൪-ാമദ്ധ്യായത്തിൽ ഉൽക്രാന്തിഗതിനിരൂപണമെന്ന ൨-ാംപാദം തീൎന്നു.

ഹരിഃ- കാര്യബ്രഹ്മമടഞ്ഞിട വേണ്ടുന്നവരൊക്കെ യൎച്ചിരാദിവഴി- പോകുന്നിയുത്തരമാൎഗ്ഗത്തിൻ വേദപ്രസിദ്ധിയാൽ ഞങ്ങൾക്ക്- ൧- ഛാന്ദോഗ്യത്തിൽ ൨കർമ്മം സംവത്സരലോകമെന്നതിൽനിന്നും- ബ്രഹ്മോപാസകനാടയും കൌഷീതകിചൊന്നവായുലോകത്തെ- എന്തെന്നാകിൽ കൌഷീതകിയിൽ സാമാന്യമാത്രമാകയാലും- ബൃഹദാരണ്യശ്രുതിയിത്തന്നെവിശേഷിച്ചുരയ്ക്കകൊണ്ടിട്ടും- ൨- വിദ്യുല്ലോകമ

---

൧. ഉപാസനയോട (അപേക്ഷിച്ച) നിയതമായ ഫലകാരണത്താൽ, ൨. ജ്ഞാനികൾക്ക്. ൩. അൎച്ചിരാദിക്രമം—; അഗ്നി- ദിന- ശുക്ലപക്ഷ- ഉത്തരായണ- സംവത്സരാഭിമാനിദേവതാ (പിന്നീട്) ദേവലോക- വായുലോക- സൂൎയ്യലോക- ചന്ദ്രലോക വിദ്യുല്ലോക- വരുണലോക- ഇന്ദ്രലോക- പ്രജാപതിലോകമത്രേബ്രഹ്മലോകം.

തിൽനിന്നൂൎദ്ധ്വം വരുണന്റെ ലോകമമരയുന്നു. ക
ചരിഷ്ണുനാമമന്ത നിൎവ്വിശേഷമത്രിവയിരണ്ടിനോടെ ചേ
ൎപ്പാൽ- ഖ. ഈയൎച്ചിരാദിയായവഃലോകാല്ലോകാന്ത
രത്തെ യഥായിഷ്ടം- ഹരെല്ല്യാഃഷോമാനാവ'യെന്നവരു
ടെ യറിയിപ്പിനാലെനേതാക്കൾ- മരണമഞ്ഞതുഗമി
ക്കുന്നവരൎച്ചിസ്സദിഃലോകമിരണ്ടിൻ- ബഹുമൂൎദ്ധത
യാൽ മാൎഗ്ഗാസ്സ്വാതന്ത്ര്യാൽ ദേവതാവിശേഷങ്ങൾ-
ബ്രഹ്മോപാസകരുടെയതിയാത്രയതിങ്കൽ നിയുക്ത
രെന്നവരും-വിദ്യുല്ലോകപ്രാപ്തിക്കശേഷമായ്സത്യ
ലോകമതിൽനിന്ന്- ൟരുവരുന്നൊരമാനവപുരു
ഷൻ താനാലെറിതരായീട്ടും- സഗുണേശപര ലോക
ത്തെക്കമാനവൻതന്റെ നേതൃതാശ്രുതിയാൽ- ഗ.
ഇവരെയമാനവപുരുഷൻ കൊണ്ടചേൎക്കുന്നു സ
ത്യലോകഗനാം- ബ്രഹ്മത്തെയെന്നാൻ ബാദരി ഘ
യസ്യതുഗതിയതിന്റെ യോജിപ്പാൽ- പ്രാപിപ്പതു
കാൎയ്യം താൻശ്രുതിയിൽ വിശേഷിച്ച്യ ചൊൽകയാൽ
മേല്വം- അപര ബ്രഹ്മത്തിന്ന പരബ്രഹ്മത്തിനൊടടു
പ്പമുള്ളതിനാൽ- ബ്രഹ്മച്ചൊല്ലുണ്ടാവിതു കാൎയ്യേശ പ
രലോകനാശമെത്തിടവേ- അതിനധ്യക്ഷനൊ

ക. ഇതന്ന്യായപ്രകാരം. ഖ. ദിവ്യപുരുഷനെന്ന. ഗ, അഗ്നിരി
മിക്കു ലോകങ്ങൾ ഇവരെജിതവരെ. ഘ. കാൎയ്യബ്രഹ്മവിഷയകന്മായാ
ഗതിക്ക യോജിപ്പുള്ളതുകൊണ്ട് എന്ന സാരം,

ടെ പരപദമടയുന്നതിന്നു മേൽചൊല്ലാം- പിന്നെ സ്മൃതിയാലും ബ്രഹ്മണാസഹേത്യാദിതന്നെയാംസഗുണം- ജൈമിനിയോക്തനു പരബ്രഹ്മത്തിൽ ഗതിയതിങ്കൽ മുഖ്യതയാൽ- അമൃതത്വമേതിയെന്നായ് ശ്രുതിയിൽകാണുന്നഹേതുവാൽപരമാം- കാൎയ്യപരമാകയില്ലാപ്രാപ്ത്യാശയിതെന്നു പൂൎവ്വപക്ഷമറി- ൭- ഭഗവാൻ വ്യാസൻപ്രതിമധ്യാനികളെ വിട്ടുമററുപാസകരെ- ബ്രഹ്മം നയിപ്പിതെന്നോക്തനിരുപാട്ടും വരാസ്സയാൽദോഷം- ബ്രഹ്മക്രതുവുമിതാം തച്ചിന്ത്യാൽ താദൃശ്യമെന്നവാക്യവഴി- നാമാദിയാംപ്രതീകധ്യാനത്തിൽ ഫലവിശേഷവും കാട്ടുന്ന ററരിഃ-

൪-ാമദ്ധ്യായത്തിൽ സഗുണജ്ഞന്മാൎക്കുദേവയാനമാൎഗ്ഗപ്രതിപാദനമെന്ന ൩-ാംപാദം തീൎന്നു.

ററരിഃ- ഏതുംതിങ്കും ശുദ്ധബ്രഹ്മം പ്രാപിച്ചമുക്തനാംജീവൻ നിത്യവിമുക്തവിശുദ്ധജ്ഞാനാനന്ദാദിതൊട്ടതായീടും- തൻനിരുപാധികരൂപത്തോടെവ്യക്തസപദാഖവാനാകും- വേറൊരുധൎമ്മമൊടല്ലാ ശ്രുതിയിൽ സേപ ഹനേതിശബ്ദമുള്ളതിനാൽ ശുദ്ധാത്മാവായ്ത്താനേ നില്ക്കുന്നിതുബന്ധമൊക്കെയ

൧. ധ്യാനിക്കുന്നവരെ. ൨. 'സേനരൂപേണാഭിനിഷ്പദ്യതേ'- എന്നു. ൩ അതനെ എങ്ങിനെയുപാസിക്കുന്നു അങ്ങിനെയായിത്തീരുന്നു, ജനനപൌരുഷമെന്നതിഠം ബ്രഹ്മ (ക്രതു) ജനകാരൻ ബ്രാഹ്മപദമടയുന്നു. ൪

റദുപുമാൻ. അതിനാൽപൂൎവ്വാവസ്ഥയിലില്ലവിശേഷം ശ്രുതിപ്രതിജ്ഞയിനാൽ. ആത്മാവ ൧പഹത പാപ്മേത്ത്യാദി പ്രകരണബലത്തിനാൽ ശ്രുതിയിൽ. ജ്യോതിസ്സെന്നു പറഞ്ഞതു പരമാത്മാവെന്നറിഞ്ഞു കൊള്ളേണം. ൧. ൨മുക്തൻപരമാത്മാവിനൊടഭേദമായ്നില്പതെന്നു കണ്ടിടണം. തത്വമസിതൊട്ട മാത്ര്യങ്ങളില ൨വിഭാഗം പറഞ്ഞുകാണുകയാൽ. ൨. സൎവ്വജ്ഞതാദികളാം ബ്ര (൩) ഹ്മൈശ്വൎയ്യങ്ങളോട്ട മുക്തപുമാൻ. ആവിൎഭവിപ്പതായ് ജൈമിനി ‘യോക്ക നുപനിഷത്തുകളിലേവം. പ്രതിപാദിക്കൽ തുടങ്ങിയഹേതുവിനാൽ, ൫സത്യകാമ’ഇത്യാദി. ൬ചിതിയത്രതൻനിൎഗ്ഗുണരൂപത്തൊട്ട തൻനില്പതിൻത ൭ദാത്മതപാൽ. ൮ന്നൌഡുലോമിചൊല്ലുന്നിങ്ങിനെതാനെന്നുവരികിലും വ്യാസർ. ൯വ്യവഹാരമപേക്ഷിച്ചാല്യം ചൊന്നവയാ ൧൦കെയിപ്പതെംററന്നാർ. ൧൧. കാൎയ്യബ്രഹ്മംപ്രാപിച്ചവന്റെ സങ്കല്പമൊന്നിനാൽതന്നേ. ൧പിത്രാദിസമുത്ഥാനം വരുന്നിതാശ്രുതിനി

---

൧. നിഷ്കല്മഷൻ. ൨. മഹത്വാവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ചവൻ. ൩. വിഭാഗമില്ലാത്ത (നിൎഭേദം). ൪. ചൈതന്യം. ൫. തദാത്മതയാൽ എന്നാം. ൬. ഔഡുലോമിയെന്നവേദാചാൎയ്യൻ. ൭. അന്യവ്യവഹാരത്തെ അപേക്ഷിച്ച്. ൮. വരവേ.

൧. പിതൃക്കൾമുതലായവരുടെ സന്തോഷത്തോടുകൂടിയ ഉത്ഥാനം.

ത്തമായിട്ട്. ഇവരുടെയ വ്യവസ്ഥ്യസംകല്പത്താൽത
ന്നെ തനിക്കുവേറധിപൻ. ഇല്ലാത്തവനായ്ത്തിരു
മിതഥയ ഇഹാത്മാനമെന്നതിൽകാണാം. ഞ. ന. ബ്രാ
ഹ്മൈശ്വര്യമടങ്ങാൻ തനിക്കദേഹാദിയില്ലയെ
ന്നോപ്പു. ബാദരി, ഞ. മനസൈവതാന്നെന്നായ്
വേദം പറഞ്ഞിട്ടുന്നെല്ലൊ) നതിനാൽ. ജൈമിനി
യിവരണ്ടെന്നാൻ വികല്പമായ് ശ്രുതിപറിച്ചിട്ടുന്നതി
നാൽ. കാലവിഭേദാൽ രണ്ടുവിധത്തിലുമാം ബാദ
രായണമെന്നോണം. ഏന്നാൻ വ്യാസാചാര്യൻ ശരീ
രമില്ലാതിരുന്നിട്ടുംകാലം. സ്വപ്നാവസ്ഥയിലേപ്പോ
ൽ ചേരുന്നതിനാലെയില്ല ദോഷമറി. ദേഹാദിയുള്ള
കാലം ജാഗ്രദവസ്ഥപ്പോലിക്കു കൂട്ടിടുക. ൯. ഒററ്റിപ
മനേകപ്രദീപമാവം ഗമിച്ചിട്ടുന്നതുപോൽ. ബ്രഹ്മ
ളവത്തിലൊരുത്തന്നനേകദേഹപ്രവേശമുണ്ടാകും. അ
തുപോൽ ശ്രുതികാണിപ്പു നിദ്രാകൈവല്യമീയവസ്ഥ
കളിൽ ഒന്നിനെയപേക്ഷിച്ചു വെളിക്കായിട്ടു വിശേഷ
സംജ്ഞയില്ലാഞ്ഞ്വാൽ. സ. ജഗത്കല്പത്യാദിത്തൊഴി
ലൊഴിച്ചു മററുള്ള വിഭവഭോഗങ്ങൾ. കാര്യബ്രഹ്മ
പരന്മാക്കുണ്ടാം സൃഷ്ടിതൊട്ടതെല്ലാമേ. പ്രകരണ

---

൨. നിയതഫലദമായ. ന. ഹിരണ്യഗർഭബ്രഹ്മത്തെ സംബന്ധിച്ച ഐശ്വര്യം. ഞ. മനസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ. ൯. ഉപദേശാഹസ്വരമെന്നപോലെ ന്ന. ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ.

വഴിയായ്സഗുണേശന്റെ ൧൨ പ്രാപ്തിയാൽ നയോഗികടെ. പ്രത്യക്ഷശ്രുത്യുപദേശത്താലിവർണ്ണ മല്ലയെങ്കിൽനഹി. എന്തെന്നാൽ സ്വാരാജ്യപ്രാപ്തിയിതാദിത്യമണ്ഡലാദിഗനാം. ൨ അധികാരനിയോഗേശനധീന, മവനോയടത്തിടേണ്ടരതാൽ. ഉണ്ടു ൩ വികാരാസംസ്പൃഷ്ടരൂപവും നിത്യമുക്തമായൊന്ന്. അതുപോൽനില്പയോതുന്നു ൪ താവാനസ്യേതി ൫ താട്ടമന്ത്രത്തിൽ. സ്മൃതിവേദങ്ങളുമേവം കാണിക്കുന്നിതു ൬ നേതന്നതത്രേതി'. ബ്രഹ്മം, തന്നിഷ്ഠുരിവൎഗ്ഗഭോഗമതിലെസ്സമത്താ ബോധനായാൽ. ഭോഗമ്വൎണ്ണം പുനരുത്ഥാനമിവൎക്കില്ല, വേദമൂലത്താൽ. ൭. നരി൧. ഓം. 1ചന്ദ്ര,. വ 8സൂ,. ശ്രു 0ന്ന്യ,. ത്രൃക്രാ 1ക്ഷി, മാന കോളംബവൎഷമതിലൊന്നാം. മാസത്തിൽ പതിനേഴാംനാളിൽ സിതവാസരേ ത്രൂതെ ദിവസേ. ൮. ബാലാഭിധമുനിട്ടത്രേന നീലകണ്ഠാഹ്വയേനരചിതേയം. സദ്ദൃഷ്ട്യപേക്ഷയോടേ വിദ്യാമഹിമയ്ക്കുതല്പദേപ്സിതയായ്. ൯. ഓം തത്സൽ.

---

൧. അസംഭവത്താൽ യോഗികളുടെയല്ല. ൨. അധികാരത്തെ നിയോഗിക്കുന്ന ഈശ്വരന്. ൩. വികാരവൎഗ്ഗസ്പൎശമില്ലാത്ത. ൪. താവാനസ്യ മഹിമാതതോജ്യായാംശ്ചപൂരുഷഃ, എന്നതിൽ. ൫. 'നതദ്ഭാസയതേ സൂൎയ്യോ, ശ-ശീ, 'നതത്ര സൂൎയ്യോഭാതി' എന്ന ഇടത്ത് യശ്രുതി,

ഇതിനീലകണ്ഠീയ ബ്രഹ്മമീമാംസാ ഭാഷ്യവൃത്തിയിൽ ൪-ാമദ്ധ്യായത്തിൽ ൪-ാംപാദം തിരു-ക്കണ്ഠാമൃതമെന്ന ശാരീരകബ്രഹ്മമീമാംസാഭാഷ്യവിവരണം സമാപ്തം "

"കൈരള്യാംസന്ദൃബ്ധഃകണ്ഠാമൃതസംജ്ഞയാസ്യ ഖാവാദൈ്വ്യ- ശാരീരകമീമാംസാഗ്രന്ഥഃസൈഷോ ഷ്പിതഃ കുമാരാദ്യൈ- ഭഗവത്യാഖ്യാംബേഷ്ട്യാനുജതാ മായുഷ്മതന്ത്രിഭദ്രസ്യ- പ്രകൃതിസമതപാദ്യസ്യാ വതേ നക്ഷ്യപുശംകരാഭ്യാഖ്യാശം-

സമാപ്തം.

നോട്ടീസ്.

താഴെ പറയുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ കീഴ് വിവരിക്കപ്പെടുന്നവരോടാവശ്യപ്പെട്ടാൽ കിട്ടുന്നതാണ്.

൧. 'വേദാന്തമാലിക'- അണ. ൪ ൦

൨. 'കേണ്ഠാമൃത'മെന്ന ശാരീരകബ്രഹ്മമീമാംസാവാൎത്തികം. അണ. ൪ ൦

സംസ്കൃതനാഗരം.

൧. അദ്വൈതപാരിജാതം- അണ. ൨ ൦

൨. യോഗാമൃതതരംഗിണി- അണ. ൪ ൦

൩. സൌഭാഗ്യലഹരി- അണ. ൨ ൬

വിലാസങ്ങൾ.

രാ. രാ.

ആർ. ശങ്കരവാൎയ്യരവർകൾ
മുൻസിഫ്കോട്ട് വക്കീൽ
മൂവാററുപുഴ.

രാ. രാ.

വാളാനിയ്ക്കാട്ട നാരായണപിള്ള
അവർകൾ
മൂവാററുപുഴ.

രാ. രാ.

കേ. വി. കേശവപിള്ള അവർകൾ
കുഴിക്കാട്ടു പുത്തൻവീട്ട്
(കണ്ണംതോടം) ഇടപ്പിള്ളി.